

EVANĎELJE PO LUKI

Objašnjenje

GBV, ŽIVA RIJEČ

Navodi Svetog pisma su iz Biblije u izdanju GBV Dillenburg i ŽIVA RIJEČ, Krasica 2020.

Ova objašnjenja prvi put su objavljena u nastavcima u dnevnom čitanju "Dobro Sjeme" (godišta 2013-2017).

© 2024 by GBV 

GBV Dillenburg, GmbH

Eiershäuser Straße 54

35713 Eschenburg

GERMANY

www.gbv-dillenburg.de

www.gbv-online.org

ŽIVA RIJEČ

Krasica 224

51224 Krasica

HRVATSKA

zivarijec@gmail.com

www.zivarijec.org

Sadržaj

Uvod	7
Najava rođenja Ivana Krstitelja	9
Najava Isusovog rođenja	10
Marijin hvalospjev	11
Rođenje Ivana Krstitelja i Zaharijin hvalospjev	12
Isusovo rođenje	13
Sveto Dijete	15
Bog i čovjek u jednoj osobi	16
„I bio im je poslušan“	17
Uloga Ivana Krstitelja	18
Poruka Ivana Krstitelja	20
Isusovo krštenje i rodoslovlje	21
Isusovo iskušavanje	23
Početak Isusove javne službe	25
Mnoga ozdravljenja	27
Prvi učenici i ozdravljenje gubavca	28
Ozdravljenje uzetoga i poziv Levija	29
Pitanje o postu i suboti	30
Dvanaest apostola	32
Govor na ravnicima	33
Ljubav prema neprijateljima	35
O vodstvu, plodu i poslušnosti	37

Rimski stotnik i mladić iz Naina	39
Isus i Ivan Krstitelj	40
Skrušena grešnica	42
Žene u Isusovoj službi	43
Usporedba o sijaču i svjetiljci	44
Isusova rodbina, stišavanje oluje	46
Ozdravljenje opsjednutoga	47
Bolesna žena i Jairova kći	48
Slanje apostola i hranjenje mnoštva	49
Petrovo priznanje, cijena učenitva	50
Preobraženje	51
Tko je najveći?	52
Isus šalje sedamdeset učenika	53
Priča o dobrom Samarijancu	55
U domu Marte i Marije	56
Pouka o molitvi	57
Isus i Sotona	58
Jonin znak, svjetiljka tijela	59
Teško farizejima	60
Razne pouke učenicima	61
Varavo i pravo bogatstvo	62
Budni sluga	64
Opredijeliti se za Isusa	65
Čovjekova krivica i Božja osuda	66

Iscjeljenje u subotu, dvije usporedbe	67
Uska vrata	68
Isusova ljubav prema Jeruzalemu	69
O poniznosti	71
Velika gozba	73
Cijena učenja	75
Izgubljena ovca i drahma	77
Izgubljeni sin	79
Povratak kući	81
Prijem kod oca	83
Nepravedni upravitelj	85
Istinsko bogatstvo	86
Bogataš i Lazar	88
O sablaznima, vjeri i vjernosti	89
Desetorica gubavaca	91
Dolazak Božjeg kraljevstva	92
O molitvi: udovica, farizej i carinik	94
Djetinja vjera i prepreke	95
Navještaj muke i uskrsnuća	97
Zakej	98
Usporedba o povjerenom novcu	100
Isusov ulazak u Jeruzalem	101
Vinogradari ubojice	103
Dva izazovna pitanja	105

Udovičin dar i propast Hrama	107
Ratovi, progonstva i razorenje Jeruzalema	108
Posljednji dani i opomena na budnost	109
Zavjera protiv Isusa	111
Posljednja Pasha i Gospodnja večera	112
Posljednje opomene	114
Molitva na Maslinskoj gori i uhićenje	116
Isus pred Velikim vijećem	117
Isus pred Pilatom i pred Herodom	118
Isus osuđen na smrt	119
Raspeće	120
Isusova smrt i ukop	122
Isusovo uskrsnuće	123
Na putu za Emaus	124
Isus se ukazuje apostolima	126
Isus uzlazi na nebo	127

Uvod

Luka, pisac trećega evanđelja, bio je suradnik apostola Pavla i suputnik na njegovim putovanjima. Luka je bio s Pavlom čak i tijekom njegova posljednjeg utamničenja u Rimu (vidi: 2. Timoteju 4,11). Biblija nam ne govori mnogo o toj osobi. Pavao ga naziva „ljubljenim liječnikom“ (Kološanima 4,14). Osim svoga evanđelja, izvješća o Isusovu životu, smrti i uskrsnuću, Luka je napisao i knjigu Djela apostolskih. Obje te knjige bile su posvećene Teofilu, nama nepoznatoj osobi.

Drugi su već prije Luke pisali izvješća o Isusovu životu, ali se Luka ne poziva na njih. On iznosi vlastito izvješće, koje se temelji na izjavama očevidaca i može se smatrati pouzdanim. Događaje zapisuje „po redu“, što ne znači doslovno vremenskim slijedom, nego po duhovnom ili moralnom poretku. On ističe istinsko čovječstvo Gospodina Isusa Krista od njegova rođenja. Krista opisuje kao Božje spasenje (2,30) dok ljudskome rodu donosi otkupljenje, mir, radost i zajedništvo s Bogom. Ti pojmovi izneseni su u srdačnom tonu koji je značajka Lukinog evanđelja.

Matej i Ivan, koji su napisali prvo i četvrto evanđeosko izvješće o Isusovom životu, i sami su se pridružili Gospodinu na njegovu životnom puti. S Lukom nije bilo tako. Luka je brižno zapisao ono što se „s punom izvjesnošću vjerovalo“ među prvim kršćanima i što je on pomno preispitao. Mnogi od očevidaca još su bili živi i Luka se upoznao sa svime kako bi bio siguran u točnost.

Usporedimo li povijesne pojedinosti koje je Luka zapisao u svome evanđelju i Djelima s drugim onodobnim povijesnim djelima, vidimo kako je on pomno napisao svoj prikaz.

U jednom biblijskom komentaru piše: „Današnji povjesničari izjednačuju Luku s velikim piscima antičke povijesti, samo što je on izvještavao o nečemu mnogo većem.“

Apostol Pavao je poznavao Lukino evanđelje. On iz njega navodi kao iz “Pisma”, kao što navodi i iz knjiga Staroga zavjeta: „Pismo reče: ‘Vrijedan je radnik plaće svoje’“ (1. Timoteju 5,18; usp. s Lukom 10,7). Tako je Pavao Lukino evanđelje smatrao Božjom riječju, dijelom Svetoga pisma.

Zbog toga možemo vjerovati Lukinom izvješću: Bog ga je vodio da ga napiše. Njegov zapis je “od Boga nadahnut” (2. Timoteju 3,16).

Najava rođenja Ivana Krstitelja

U doba prije dolaska Isusa Krista bilo je nekih istinski bogoboja-znih pojedinaca u Božjem narodu, uključujući Zahariju i Elizabetu. Bog ih je priznavao, budući da su držali njegove zapovijedi. Ali zašto su onda bili bez djeteta? Božjem zemaljskom narodu djeca su bila znak njegova blagoslova. No oni su već bili prestari da bi imali dijete.

Kada je Zaharija došao na red da, kao svećenik, zapali kâd u hramu, ukazao se anđeo i objavio mu da će imati sina i da ga treba nazvati Ivan. Nama je on poznat kao Ivan Krstitelj. On je trebao biti prethodnik obećanoga Mesije te zvati narod na pokajanje, kao što je to činio nekadašnji prorok Ilija.

Kada više nije bilo prirodne nade za Zahariju i Elizabetu, uslišane su njihove molitve u pogledu dolaska Isusa, Sina Božjega. Isus Krist je nada beznadnih, poruka je Lukinog evanđelja.

Zaharija je čuo anđelovu poruku da će dobiti sina i kojim ga imenom treba nazvati. Ime Ivan znači “Bog je milostiv”. Bog je i Abrahamu i Sari dao i ispunio slično obećanje, premda oni, ljudski govoreći, nisu imali nikakve nade da u svojoj dobi imaju potomstvo. Nesiguran, Zaharija je zatražio znak kako bi znao da će se Božje obećanje ispuniti. Tada je anđeo rekao svoje ime, Gabriel, koje znači “Božji čovjek” i da stoji pred Bogom. Dobra vijest je da je on k Zahariji došao izravno od Boga. Ako je Bog i dobar i svemoćan te daje izvjesna obećanja, kako možemo sumnjati u njegove riječi?

Zaharija je primio traženi znak: bila je to blaga kazna za njegovu sumnju, ali istodobno i potvrda drugima da je zaista sreo anđela. Ostao je nijem sve do ispunjenja obećanja.

Najava Isusovog rođenja

Šest mjeseci nakon što je donio dobru vijest Zahariji, anđelu Gabrielu je povjerena još neočekivanija i ugodnija poruka. Konačno su se trebala ispuniti mnoga Božja obećanja o Otkupiteljevu dolasku, a nepoznata skromna djevica Marija iz prezrenoga grada Nazareta trebala je biti milostivo obdarena rađanjem Božjega Sina.

Anđelov pozdrav, koji joj je jamčio Božju milost i blizinu, zapanjio je i zbunio djevojku. No anđeo ju je ohrabrio, objasnivši joj čudo koje se trebalo dogoditi: Marija, zaručena i još uvijek čista djevica, zatrudnjet će i roditi obećanoga Mesiju. Treba mu dati ime Isus, to jest “Gospodin je spasenje”. Taj “Sin Svevišnjega”, koji je istodobno i “Sin Davidov”, ispunit će sva obećanja koja je Bog dao svome narodu.

Marija nije sumnjala u anđelovu poruku da će ona, djevica, zatrudnjeti i roditi Spasitelja svijeta. Njezino pitanje je bilo kako će se to dogoditi? Gabriel joj je objasnio da će se to čudo zbiti po Svetome Duhu i sili Svevišnjega. Stoga će dijete koje će se roditi biti potpuno sveto i nazvano Sinom Božjim. U Božanstvu je on od vječnosti bio Sin, Sveti; ako pak Bog Sin postane čovjekom, zauzimat će položaj Sina i, budući da je svet, za razliku od svih drugih ljudskih bića, u svojoj naravi ostati nedirnut grijehom. Sin Božji postao je pravim čovjekom, no bez grijeha.

Ostarijeli svećenik Zaharija je posumnjao kada mu je bilo rečeno da će dobiti sina, no Marija se pouzdala u anđelovu poruku i Božju svemoć. Čudo koje će Bog izvesti, i povjerena joj zadaća, nije je učinilo oholom, nego poniznom. Bila je voljna biti Božjom sluškinjom: „Neka mi bude po tvojoj riječi.“

Marijin hvalospjev

Anđeo je rekao Mariji da njezina rođakinja Elizabeta, usprkos svojoj dobi, očekuje dijete. Stoga je ona otišla u dulji posjet Elizabeti, koja ju je pozdravila riječima: „Blagoslovljena si ti među ženama i blagoslovljen je plod tvoje utrobe!“ Mariju je nazvala “majkom mog Gospodina” i rekla joj da je blagoslovljena zbog toga što je povjerovala anđelovoj poruci, jer će Bog održati svoju riječ (r. 39-45).

U Marijinu veličanju, kao i općenito u Lukinu evanđelju, istaknuto je Božje milosrđe. Ona je svjesna velikoga čuda koje je Bog učinio i sve pripisuje njegovu milosrđu, a sebi ništa. Marijine riječi sadrže mnoge poveznice sa Starim zavjetom, s Božjim obećanjima čije će ispunjenje početi s dolaskom Božjega Sina.

Nakon što je tri mjeseca ostala s Elizabetom, Marija se vratila u Nazaret (r. 56).

Rođenje Ivana Krstitelja i Zaharijin hvalospjev

Zaharijin i Elizabetin sin rođen je u rečenom trenutku. Njihove su molitve bile uslišane. Bog je održao svoje obećanje. Milosrđe koje im je iskazao izazvalo je radost u njima. To je tipično za to evanđelje.

Kada je dječaku za obrezanja dano ime, roditelji su stavljeni na ispit. Elizabeta je, usprkos protivljenju bližnjih, zahtijevala da ga se nazove imenom koje mu je dao anđeo, a Zaharija je to potvrdio, napisavši: "Ivan mu je ime." To pokazuje da je u međuvremenu prihvatio anđelovu objavu. Tada je Zaharija progovorio: njegove prve riječi bile su u slavu Bogu.

Vijest o tome čudu što ga je učinio Bog proširila se cijelim krajem. Navela je ljude da se zamisle i pozivala ih da poštuju Boga. Od samoga početka je bilo jasno da Bog čuva i vodi Ivana.

Zaharija je zbog nevjere zanijemio, ali nije bio ogorčen. Putem vjere i pokornosti ponovno je primio sposobnost govora. Ispunjen Svetim Duhom, Zaharija je slavio Boga (r. 67). To je treće veličanje u ovome poglavlju.

Krist, Sin Davidov, njegov dolazak i spasenje koje on donosi središnja su tema njegova hvalospjeva. Mnogo od toga, primjerice izbavljenje od svakog neprijatelja, ispunit će se jedino kada Krist ponovno dođe uspostaviti svoje kraljevstvo na zemlji. A Ivan je opisan kao preteča koji treba pripremiti put Gospodinu.

Zatim slijedi dirljiva evanđeoska poruka: ljudi "sjede u tami i sjeni smrti", ali Krist dolazi kao svjetlo, "Osvit s visine", da ih rasvijetli. Ljudski rod je zahvaćen grijehom i u neprijateljstvu s Bogom, ali mu je u Kristu ponuđeno spasenje, oproštenje i mir.

Isusovo rođenje

Prorok Mihej je najavio da će se Mesija roditi u Betlehemu (Mihej 5,1). Za ispunjenje toga proročanstva Bog je upotrijebio rimskoga cara. Cezar August je odredio da se provede popis stanovništva pa je svaki stanovnik te zemlje morao otići u grad iz kojega mu potječe obitelj. Tako su Josip i Marija, kao Davidovi potomci, pošli u Betlehem, Davidov grad.

Ondje se trebao roditi Božji Sin. No ondje za njega nije bilo mjesta u svratištu, jer je bilo prepuno zbog popisa. Stoga je Spasitelja svijeta, kada se rodio, trebalo položiti u jasje povijena u pelene. Sin Božji je uistinu postao čovjekom: unizio se da bi se susreo s nama na našoj razini.

„Jer znate milost našega Gospodina Isusa Krista, da je on, premda bijaše bogat, zbog vas postao siromašan da se njegovim siromaštvom vi obogatite“ (2. Korinćanima 8,9).

Dobra vijest o Spasiteljevu rođenju nije bila dana vladajućoj klasi u Jeruzalemu, nego priprostim pastirima koji nisu uživali neki ugled u društvu. Tek kasnije je Jeruzalem saznao za taj događaj – putem mudracâ s Istoka. No u Jeruzalemu ta vijest nije izazvala radost, nego smetenost.

„Tajna GOSPODINOVA je s onima koji ga se boje“ (Psalam 25,14). Bog je to objavio pastirima putem anđela na radost njima i svima koji će prihvatiti „Spasitelja, koji je Krist Gospodin“.

Slavljenje mnoštva anđela ukazuje na Božju konačnu nakanu povezanu s Isusovim dolaskom. Bog treba biti proslavljen u visini; a na zemlji, gdje od čovjekova pada u grijeh nisu prestajali sukobi i ratovi, vladat će mir i Bog će moći iskazati svoju dobrotu ljudskome rodu putem svoga ljubljenoga Sina, s kojim je on u potpunosti zadovoljan.

Anđeo je pastirima dao ovaj znak: naći će dijete povijeno u pelene gdje leži u jaslama (r. 12). Kakva li znaka! Bog je ispunio svoja obećanja i došao na svijet u osobi svoga Sina, slabašnog djeteta u jaslama. Nitko nije mogao zamisliti takvo što, ali u tome znaku vjera prepoznaje samoga Boga i njegovu vječnu mudrost i ljubav.

Pastiri su povjerovali dobroj vijesti. Otišli su u Betlehem pogledati što se “dogodilo”, a ne koliko je u tome istine. Na posljetku su proslavili Boga, jer su se sami osvjedočili u ono što su bili čuli po anđelu. Takvo svjedočanstvo nije moglo ostati bez učinka na susjedstvo.

Marija je riječi pastira čuvala u svome sjećanju i razmišljala o njihovu značenju, jer je to što su pastiri bili čuli od anđela bilo beskrajno značajno.

Sveto Dijete

Isus je bio obrezan, kao što je bilo propisano u Zakonu što ga je Bog dao narodu Izraela. Bog je „izaslao svoga Sina ... rođena pod Zakonom, da otkupi one koji bijahu pod Zakonom” (Galaćanima 4,4.5), kako bi on donio spasenje.

Toga dana je dijete dobilo ime: Isus; što znači “Gospodin je spasenje”. on je trebao „spasiti od njihovih grijeha” one koji vjeruju u njega (Matej 1,21). U Lukinom evanđelju se ime Isus pojavljuje više od devedeset puta. No upada u oči to što ga njegovi učenici nikada nisu nazivali samo Isusom, nego Gospodinom ili Učiteljem, a Gospodin im je rekao da je to ispravno (Ivan 13,13; 1. Korinćanima 12,3).

Otprilike pet tjedana kasnije Josip i Marija prikazali su dijete Bogu. Prema Zakonu, svaki prvorodeni sin trebao je biti “otkupljen” (Izlazak 13,13). Otkupnina za majku obično je bilo jednogodišnje janje, ali je siromašnjima umjesto toga bilo dopušteno žrtvovati dva goluba. To jasno pokazuje da su Josip i Marija spadali u siromašniji sloj, no pomno su se držali Božje odredbe.

Šimun je bio jedan od bogobojaznih koji su iščekivali Otkupitelja. Na njemu je bio Sveti Duh i zajamčio mu da neće umrijeti prije nego li vidi Krista. U određenom trenutku Sveti Duh je odveo Šimuna u Hram.

Tada je Šimun uzeo na ruke Dijete. Ispunjenje toga obećanja omogućilo je Šimunu da umre u miru, miru koji Zakon, premda je savršeno svet, nije mogao dati – zato što ga nitko nije mogao održati. Stoga je Šimun bio sretan što je Isusa mogao vidjeti kao spasenje – za sebe, za Židove i sve ostale narode. Dotada su narodi bili u duhovnoj tami, bez ikakva osobitog Božjeg otkrivenja. No po Kristu su imali doći u Božje svjetlo i primiti poziv da se pokaju.

Krist će na posljetku ispuniti sva obećanja koja je Bog za svoj zemaljski narod dao na slavu izraelskoga naroda.

Bog i čovjek u jednoj osobi

Šimun je bio našao mir i spasenje u Kristu. To spasenje ponuđeno je svima. No mnogi će odbaciti Krista i njegovo spasenje, kao što je Šimun prerekao. A Marijino će srce probiti mač, što je ukazivalo na to da će ona stajati pod Otkupiteljevim križem. Ali to je bio jedini način da se ljudskome rodu dade spasenje. Naš stav prema Bogu pokazuje koje su pobude u našim srcima i kako stojimo u odnosu na Boga.

Istodobno je u Hramu bila Ana. Premda je već mnogo godina bila udovica, život joj je bio ispunjen. Neumorno je služila Bogu molitvom i svjedočanstvom. Sada je imala povlasticu vidjeti Krista pa je iz dubine srca slavila Boga i drugima govorila o Otkupitelju.

Mir, spasenje, otkupljenje, radost i zajedništvo: to je ono što možemo dobiti u Kristu. Odaziv vjernika na to je slavljenje i odana služba.

Samo nam Luka daje ovo kratko izvješće o djetinjstvu Gospodina Isusa Krista i njegovom tjelesnom i mentalnom razvoju, jer je on duhom, dušom i tijelom bio pravi čovjek. Bog i čovjek u jednoj osobi: tako Biblija predstavlja Gospodina. U nekim prigodama isticao se jedan ili drugi od tih vidova, ali je on sve vrijeme bio Sin Božji, koji „sve nosi riječju svoje snage“ (Hebrejima 1,3).

Kao čovjek, Krist nije bio pod utjecajem grijeha, njegovo je srce uvijek bilo usklađeno s Božjim umom; stoga je bio “ispunjen mudrošću”. To je uvelike zapanjilo narodne učitelje kada su u Hramu raspravljali s dvanaestogodišnjim Isusom. Isus ih je slušao i postavljao im pitanja. No njegovi su odgovori jasno otkrivali takvo razumijevanje da su učitelji postavljali pitanja njemu i bili zapanjeni odgovorima.

„I bio im je poslušan“

Marija i Josip uzalud su tražili Isusa među putnicima. Stoga su se vratili u Jeruzalem i našli ga u Hramu. U Marijinim riječima bio je ukor: „Otac tvoj i ja žalosni smo te tražili.“

Isusov odgovor je jasno istaknuo da je Bog njegov Otac; i bilo je jasno da on nije zaostao u Jeruzalemu zbog neposlušnosti ili ikojeg drugog razloga. Bila je to božanska obveza, kakva je upravljala cijelim njegovim životom. On se trebao baviti “onime što je njegova Oca”. Time je Gospodin mislio na sve što se tiče njegova Oca.

Marija i Josip nisu shvatili njegov odgovor. To pokazuje koliko je Gospodin bio usamljen i kako je slabo bio shvaćen od svojih najbližih.

Isus se vratio s njima u Nazaret i bio im poslušan, kao što Bog očekuje od svakog djeteta. Bio je savršen u svakom razdoblju svoga života: kao dijete, mladić i odrasla osoba. Na njemu je počivala Božja naklonost, tako da se ljude dojmila moralna savršenost njegova ponašanja.

Uloga Ivana Krstitelja

Rimljani su podijelili zemlju Izrael i nad Judejom je vladao rimski upravitelj. Prema Božjem Zakonu, služba velikoga svećenika prelazila je na njegova slijednika po smrti. Ali Rimljani su postavili Anu pa ga svrgnuli, a sada je njegovu službu namjesto njega vršio njegov zet Kajfa.

Božji narod se pokvario te postao ravnodušan i sada ga je Bog pozivao na pokajanje. Ivan Krstitelj se nije mogao poistovjetiti s iskvarenim religijskim sustavom te je živio u samoći u nenastanjenim krajevima nedaleko od Jordana.

U svome propovijedanju spomenuo je njihove grijeha i naložio ljudima da se pokaju. Trebali su izmijeniti svoje putove i osuditi grijeh u svome životu. Vanjski znak pokajanja bilo je krštenje. Na taj su se način trebali pripremiti za spasenje koje će donijeti Mesija. Tako je Kristu bio pripremljen put na zemlju.

Ivan je propovijedao “evanđelje pokajanja za oproštenje grijeha” (r. 3). Iznenađuje što je toliko mnoštvo naviralo na Jordan da ih krsti. Mnogi su, očito, bili pripravnici krstiti se zbog budućega Mesije, a da im srca nisu bila nimalo izmijenjena. Bili su ponosni na to što su Abrahamovi potomci i smatrali su da će im njihovo podrijetlo biti dovoljno da se okoriste Božjim obećanjima.

No Ivan je jasno pokazao da oproštenje nije moguće dobiti vanjskim znakom, krštenjem, nego samo pokajanjem u srcu. Za one koji se nisu uistinu obratili, on je imao teške riječi. Matej 3,7 i 8 pokazuje da su među tim ljudima prednjačili farizeji i saduceji.

Na kocki je bilo sljedeće: donosi li pojedinac, uistinu, “dobar plod”? Pripadnost Božjemu narodu samo podrijetlom, nikome neće omogućiti ulazak u Božje kraljevstvo i spasiti ga od osude. Bog očekuje istinu u našim srcima i životima. Stoga on danas, kao i u ono doba, kao potvrdu istinskog pokajanja očekuje dobar plod.

Ivana su njegovi slušatelji smatrali prorokom i njegovu su najavu osude shvaćali ozbiljno. Ivan je na njihova pitanja odgovarao s primjenjivim savjetom. Bogati među njima trebali su dijeliti hranu i odjeću s onima koji je nisu imali. To su mogli učiniti na licu mjesta, jer su mnogi poduzimali duga putovanja da bi došli na Jordan do Ivana. Tada bi imali jelo i toplu odjeću za noćenje pod vedrim nebom. Koji god od njegovih slušatelja je htio “roditi plodove dostojne pokajanja” (3,8), imao je prigodu za to.

Nedostatak darežljivosti ili čista pohlepa duboko je ukorijenjena u ljudskoj osobnosti i ponašanju. Carinici i vojnici su imali osobite teškoće: obje te skupine bile su prezrene u narodu zato što su služile rimskim okupatorima. Nepravedno su iskorištavali svoj položaj u vlastitu korist.

Nije bilo ničeg revolucionarnog u Ivanovoj poruci tim skupinama. On ih je samo upozorio neka se ne bogate nepošteno i ne služe nasiljem; i naredio im je da budu zadovoljni sa zakonitom zaradom.

Poruka Ivana Krstitelja

Kada se pojavio Ivan Krstitelj, u Izraelu se na temelju Staroga zavjeta (primjerice, Daniela 9,24.25) očekivao dolazak Mesije. To očekivanje bilo je pojačano Ivanovim propovijedanjem. Njegova prisutnost navela je mnoge da se pitaju nije li on taj obećani Krist. Ivan je jasno dao na znanje koliko se Krist čašću i snagom razlikuje od njega. Odriješiti remen i skinuti obuću bio je najniži posao jednog roba. Ivan sebe nije smatrao dovoljno vrijednim da na taj način posluži Kristu.

I dok je Ivan krstio vodom, Krist je trebao krstiti Svetim Duhom. To se dogodilo one Pedesetnice nakon Isusova uzašašća. No krštenje ognjem povezano je s osudom koju će Krist provesti kada se s neba vrati na zemlju (2 Sol 1,7-10). Prikaz vijanja žita slikovito pokazuje kako će, kao što se omlačeno zrnje bacalo u vjetar i tako odvajalo od pljeve, Krist na osudu odvojiti nevjernike od vjernika. Ivan Krstitelj je u svome propovijedanju korio ljude, ozbiljno upozoravajući na dolazeću osudu one koji se nisu htjeli iskreno pokajati. No propovijedao je dobru vijest predstavljajući Spasitelja, Gospodina Isusa Krista, pokazujući im kako pokajanjem i vjerom u Krista mogu biti spašeni od osude. Ni danas ne treba potiskivati istinu o onome što očekuje one koji ne mare za Božji poziv. Sastavni dio dobre vijesti je to da se ljude osvijesti u pogledu grijeha i osude. Kako bismo inače uvidjeli da smo izgubljeni i da trebamo spasenje po Kristu?

Ivanova poruka odnosi se na sve, koji god položaj u društvu zauzimali. U jednoj kasnijoj prigodi nije se ustezao od toga da pokara Heroda tetrarha, koji je živio u grešnoj vezi sa ženom svoga brata Filipa. Ivan mu je neustrašivo ukazao na Božju zapovijed: „Nije ti dopušteno imati ženu svoga brata“ (Marko 6,18). To nije bio jedini grijeh za koji je optuživao Heroda. No za razliku od kralja Davida, koji je poslušao proroka Natana te se pokajao nakon što je počinio preljub (2 Sam 2,12), Herod je ukrutio svoje srce i utamničio Ivana.

Isusovo krštenje i rodoslovlje

Čak se i Isus došao krstiti na Jordan. On nije imao grijeha koje bi trebao priznati niti je trebao pokajanje. Ivan je to znao pa se ustručavao krstiti Gospodina. No Bog je htio da Ivan krsti bogobojažne Izraelce pa je Krist, budući da je na zemlju došao kao pravi čovjek i Izraelac, htio "ispuniti svu pravednost" te se krstio (Matej 3,13-15).

Kao pravi čovjek, Isus Krist je ovisio o Bogu; stoga Luka opetovano spominje da se Gospodin molio. Ovdje se prvi put spominje ta činjenica.

Ako se Sin Božji ponizio u tolikoj mjeri da se krstio zajedno s pokajnicima iz svoga naroda, Otac nije mogao šutjeti. On je odao počast svome Sinu (Ivan 8,50). Bog je otvorio nebesa i iskazao svoje odobravanje. Sveti Duh se spustio na njega u vidljivu obličju, potvrdivši da je Isus čist i svet te pomazan za Božju službu.

Bog Otac je službeno iskazao svoje zadovoljstvo i odobravanje. On je ljubio Sina prije utemeljenja svijeta (Ivan 17,24). Sada, u svojoj ljudskosti, Krist je čuo glas svoga Oca: „Ti si Sin moj, u tebi mi je zadovoljstvo.“ Prekrasna li sklada i nepomućena zajedništva između Oca i Sina!

Matej, koji je svoje evanđelje napisao prvenstveno za Židove, rodoslovlje Isusa Krista zapisao je na samom početku. Ono počinje s Abrahamom, praocem izraelskoga naroda, i proteže se putem Davida, kralja po Božjem srcu, sve do Josipa, Marijina supruga. Gospodin nije bio Josipov sin, nego je po Zakonu bio njegov baštinik, jer je Josip (za razliku od Marije) potjecao od kraljevske loze Davidovih potomaka.

Luka svoje rodoslovlje zapisuje samo na početku Isusove javne službe. Upravo je pokazao kako je Bog javno iskazao svoje odobravanje u pogledu svoga Sina. Sada Luka zapisuje drugu stranu svoga ro-

doslovlja: Gospodinovo istinsko čovještvo koje je imao po Mariji i koje se, putem Davida i Abrahama, proteže do Adama i do Boga.

Ono počinje s općom pretpostavkom da je Isus bio Josipov sin. Tada loza skreće k Heliju, najvjerojatnije Marijinu ocu. Premda Marija nije od Davidove kraljevske loze po Salomonu, ipak je iz Davidova potomstva, ali po Natanu. Tako je, kao Marijin sin, Gospodin bio pravi Sin Davidov, na kome su počivala mesijanska proročanstva Staroga zavjeta.

Isusovo iskušavanje

Kada je Sotona u edenskom vrtu iskušavao Adama, ovaj se nalazio u najpovoljnijim okolnostima koje se mogu zamisliti, no podlegao je iskušenju. Kada je đavao iskušavao Gospodina Isusa na početku njegova javnog djelovanja, uvjeti su bili krajnje nepovoljni: nalazio se u pustari, četrdeset dana nije ništa jeo i, kao pravi čovjek, bio je gladan.

Đavao je, znajući da je to prirodna potreba ljudskih bića, iskoristio tu okolnost te savjetovao Isusu neka od kamenja načini kruh. Nije li to zvučalo dosta nedužno? I nije li bilo u Gospodinovoj moći da to učini? No njegovo oprezno uho otkrilo je glas zavodnika: „Ako si ti Sin Božji ...“

Sotona uvijek sije sumnju u pogledu onoga što Bog jest i što je rekao. U Isusovu odgovoru je nekoliko točaka značajnih vjerniku:

U trenucima iskušenja možemo stajati čvrsto ako je naša potpora Božja riječ. Gospodin je naglasio: „Pisano je ...“

Duhovni život je mnogo važniji od prirodnog, tjelesnog života: „O svakoj Božjoj riječi ...“

Ni mi, poput Krista, ne bismo smjeli dopustiti Sotoninu iskušenju da poremeti naš odnos s Bogom i našu ovisnost o njemu.

U prvome iskušenju Sotona je uzalud pokušao pronaći slabu točku u pogledu Isusovih prirodnih potreba te ga uvući u grijeh. U drugom iskušenju je Gospodinu ponudio položaj vladara nad svim svijetom. Kristu je to bilo obećano u Starom zavjetu (Daniel 7,13.14). Đavao je ustvrdio da on ima tu vlast i prisvojio si pravo da je raspodjeljuje. No lagao je! Sotona je vlast nad ljudskim rodом stekao grijehom. On je potpuno odbacivao Boga kao vladara nad svime.

Đavlov je uvjet bio da mu se Isus pokloni. Sotona je uvijek sa zavj-šću žudio za čašću i štovanjem koje pripada jedino Bogu. Gospodin

se u svome odgovoru ponovno oslonio na Božju riječ: „Pisano je ...“ Isus ne dopušta ničemu da dođe između njega i Boga. Što se tiče vlasti nad svijetom, Gospodin čeka dok mu je ne preda sam Bog (Daniel 7,14; Psalam 110,1.2).

U tome je Gospodin Isus bio primjer vjerniku. On je podnio iskušenje, tako da od njega naučimo da ne trebamo težiti za nečime što je od ovoga svijeta niti prihvaćati išta što ne možemo sa zahvalnošću primiti iz Božje ruke.

Posljednje iskušenje koje Luka opisuje, religijske je naravi. Sotona poznaje Božju riječ i navodi je iz Staroga zavjeta. Navedeni redci su istina i odnose se na Krista, Sina Božjega.

I ponovno Sotona nije u Isusu naišao na slabost koja bi njega navela da sagriješi. Gospodina nije ni trebalo iskušavati. njega ništa nije moglo navesti da se odreće svoje ovisnosti o Bogu. Postupiti prema Sotoninu prijedlogu bilo bi isto kao i iskušavati bi li Bog održao vlastitu riječ i sačuvao svoga Sina. Nije do čovjeka da iskušava Boga, nego da se uzda u njegovu riječ – kao što je to učinio Krist.

Gospodin je na taj način bio iskušan zato da se od samoga početka njegove službe iskažu njegova čistoća i svetost. Suočavanje sa Sotoninim opakim nakanama za njega je bilo trpljenje. Ali Krist se svemu tome podvrgao iz ljubavi prema vjernicima. Svojim primjerom pokazao nam je kako pobijediti iskušenje. To znači i da nas on može razumjeti i pomoći nam, „jer u onome u čemu je sam iskušan trpio, on može pomoći onima koji su iskušavani“ (Hebrejima 2,18).

Početak Isusove javne službe

Isus je u snazi Duha odolio Sotoninim kušnjama. U istoj snazi započeo je svoju javnu službu naučavajući u sinagogama u kojima su se okupljali Židovi. Ondje je čitao i razlagao Stari zavjet. Propovijedao je s vlašću, nešto što je bilo neuobičajeno za Židove i njihove pismoznance (Marko 1,22). Tako je bio “slavljen od sviju”. U sinagogi u Nazaretu Gospodin je čitao odjeljak iz knjige proroka Izaije, koji je naviještao Mesijin dolazak. Za uboge, sužnje, slijepe i potlačene postojala je jedna jedina nada: sam Bog i Mesija, Božji Sin. Isus je objasnio da se to proročanstvo sada ispunilo u i po njemu: on je bio obećani Mesija. Njegove “riječi milosti” izazvale su zadivljenost i sumnjičavost među slušateljima.

Zadivljenost slušatelja “riječima milosti”, koje je izgovorio Isus, bila je pomiješana s dvojabama bi li “Josipov sin” uistinu mogao biti obećani Mesija. Ako je on bio taj “liječnik”, mogao je pomoći sâm sebi i tu tvrdnju potvrditi silnim djelima, kao što je činio drugdje. Njihov stav pokazuje da su bili znatiželjni, ali da osobno nisu osjećali duboku potrebu za milošću. Sebe nisu smatrali tako jadnima ili krivima da bi im trebala njegova milost.

Gospodin je na tu samopravednost odgovorio primjerima iz Staroga zavjeta. Kad Izrael nije bio spreman za nju, milost je učinjena dostupnom poganima. To je zadivljenost slušatelja okrenulo u bijes. Odbacili su milost koja ne gleda na povlastice Židova i vlada se prema njima kao prema poganima. Pokušali su ubiti Isusa, ali uzalud: Sin Božji je mirno otišao svojim putem.

Gospodin nije bio dobrodošao u gradu u kojem je rođen; ustvari, Nazarećani su ga htjeli ubiti. Nakon toga je po jezeru otplovio u Kafarnaum. I ondje je njegovo propovijedanje izazvalo zaprepaštenje, jer je propovijedao “s vlašću”.

U Nazaretu je Isus objavio da je on, kao obećani Mesija, došao donijeti slobodu ljudima. Kasnije, u redcima 43 i 44, čitamo da je kao radosnu vijest propovijedao Božje kraljevstvo. Božje kraljevstvo je u osobi Sina po milosti bilo prisutno među ljudima (Matej 17,21).

U Starom je zavjetu bio najavljen i jedan drugi vid Božjega kraljevstva. Mesija je imao doći da pravedno sudi i s velikom moći vlada iz Jeruzalema nad svom zemljom. Mesiju te vrste, koji bi oslobodio Izrael od rimske vladavine, većina bi primila s dobrodošlicom. No bogobojažni Izraelci, kao što su bili Zaharija i Elizabeta, ili Šimun i Ana, koje smo već sreli, od Mesije nisu očekivali samo oslobođenje od svojih neprijatelja, nego i Božje spasenje i otkupljenje, oproštenje svojih grijeha.

Prije negoli bi on mogao vladati i pravedno suditi, za ispunjenje te nade najprije je trebalo putem Isusove pomirbene smrti riješiti pitanje grijeha. Zbog toga je Mesija trebao doći u poniznosti i milosti, a ne odmah u moći i vanjskoj slavi. To se pokazalo kao kamen spoticanja mnogim samopravednim ljudima, koji nisu osjećali teret svoje životne krivice.

Mnoga ozdravljenja

Biblija u mnogim svojim odjeljcima ukazuje na to da postoji đavao, koji je bio stvoren kao anđeo i pobunio se protiv Boga. U ovom odjeljku spomenut je zloduh koji je sa Sotonom otpao od Boga. Sotona zajedno sa zlodusima nastoji prevariti ljude i zarobiti ih (Otkrivenje 12,9).

Gospodin je, od svih drugih mjesta, takvog zarobljenog čovjeka sreo u sinagogi. To je bio jasan pokazatelj da otkupljenje nije potrebno samo njemu, nego i svemu narodu, jer je boravio u mjestu židovskog štovanja ne nalazeći pomoć od religioznih ljudi i njihovih obreda.

I tu se Isus dokazao kao Mesija. Ne samo da je naučavao s vlašću, nego je bio u stanju zapovijedati zlodusima „s vlašću i snagom” i natjerati ih da napuste opsjednutoga. Zloduh je znao tko je Isus, jer „i zlodusi vjeruju, i dršću“ (Jakovljeva 2,19).

Gospodin Isus nije imao samo vlast nas zlodusima, nego i da moćnom riječju zapovijeda bolestima. Krist je ozdravio Šimunovu punicu (Šimun je bilo Petrovo ime). To je jedan od nekoliko odjeljaka koji pokazuju da je apostol Petar bio oženjen (1. Korinćanima 9,5).

Ozdravljeni su bili i drugi bolesni ili opsjednuti ljudi, što je bio znak da je Mesija uistinu u svojem narodu. Ponovno su zlodusi pokazali da dobro znaju tko je Isus. No Gospodin je odbio da potvrdi o dostojanstvu njegove Osobe dolazi iz tako okaljanih izvora.

Uvijek iznova čitamo da je Isus jutrom tražio osamu kako bi se molio Bogu kao netko tko je o ovisan o njemu. U skladu s Božjim poslanjem, on svoje propovijedanje nije ograničio na Kafarnaum, nego je “kraljevstvo Božje” naviještao i u drugim galilejskim gradovima.

Prvi učenici i ozdravljenje gubavca

Šimun Petar je bio jedan od Židova koji su očekivali Mesiju te su vjerom prihvatili Isusa Krista kada su ga sreli (Ivan 1,41.42). No tijekom spomenutog susreta kod Genezaretskoga jezera još je bolje upoznao Gospodina, njegovu božansku moć i milost – ali i sebe.

Šimun Petar i njegovi prijatelji, kasniji apostoli Jakov i Ivan, proveli su svu noć u ribarenju, ali uzalud. Sada im je Isus naredio da učine nešto što je iskusnim ribarima izgledalo besmisleno: da isplove na jezero za danjega svijetla i ribare. No oni su postupili po njegovoj riječi i njihova je poslušnost bila nagrađena.

Petra je svladala Gospodinova milost, ali je upravo taj izraz njegove milosti doveo do toga da tako duboko uvidi vlastitu grešnost. No Gospodin ga nije odbio; upravo suprotno, pozvao je Petra u svoju službu: ribolovac je trebao postati “ribarom ljudi”.

Mojsijev zakon sadržavao je potanke upute za utvrđivanje gubavosti i odvajanje zaražene osobe. Objašnjavao je i kako netko tko je očišćen od te bolesti može biti proglašen zdravim; no za samu bolest nije bilo lijeka.

Spomenuti gubavac priznao je Isusovu vlast i moć: nazvao ga je “Gospodinom” i znao je da ozdravljenje ovisi o Gospodinovoj voljnosti da nešto poduzme. Hoće li se Gospodin u pogledu njega poslužiti svojom moći? Isus je gubavcu odvratio: „Hoću: budi čist.“ Na temelju iste ljubavi i milosti on je i danas spreman od grijeha očistiti svakoga tko mu ga prizna. Gubavošću je, naime, slikovito prikazana okaljanost grijehom.

Gospodin nije htio da ljudi vjeruju u njega samo zbog čudesa, nego je htio svojom riječju dosegnuti njihovo srce i savjest. No čovjek kojega je ozdravio morao je otići svećeniku, kojemu je to trebalo biti znakom da je Mesija u svome narodu.

Ozdravljenje uzetoga i poziv Levija

Čudesa ozdravljanja prikazuju različite vidove spasenja izgubljenih. Grešnik treba biti oslobođen od Sotonine vlasti kao onaj opsjednuti u sinagogi. Očišćenje od grijeha treba nam kao i onome gubavcu. Oproštenje krivice zbog naših grijeha treba nam kao spomenutom uzetom čovjeku.

Uzetoga su k Isusu donijela četvorica. Budući da je oko kuće u kojoj je bio Gospodin bilo veliko mnoštvo, oni su se popeli na nju te kroz krov spustili nemoćnika pred njega. Gospodin je prepoznao njihovu vjeru i odgovorio na nju: oprostio je grijehe uzetome. Netko može oprostiti samo ono što je učinjeno njemu; jedino Bog može opraštati grijehe učinjene protiv njega. Farizeji i pismoznanci nisu vjerovali da je Isus Bog pa su njegove riječi smatrali huljenjem. No Gospodin je ozdravio nevoljnika i tako dokazao da je on Bog Sin.

Ne znamo je li Levi, koji je kasnije postao apostol Matej, bio jedan od carinika koji su se odazvali pozivu Ivana Krstitelja na pokajanje (Luka 3,12.13) i je li na bilo koji drugi način bio spreman za susret s Isusom. Odlučujuća je bila njegova spremna pokornost Gospodinovu pozivu da ga slijedi. Odmah je sebe, svoju kuću i imetak stavio u službu Gospodinu. Farizeji i pismoznanci su se ljutili što je Isus bio u društvu carinika na gozbi koju je Matej pripremao. U svojoj oholosti oni su s visoka gledali na “carinike i grešnike” te se držali podalje od njih.

A Gospodin je došao kao “liječnik” ili Spasitelj upravo za “bolesne”, to jest grešnike, a ne za zdrave, to jest “pravednike” koji su smatrali da im za dobre odnose s Bogom ne treba Spasitelj.

Na temelju riječi Gospodina Isusa jasno je da on u takvim prigodama nije imao ništa s ljudskim grešnim putovima, nego je pozivao ljude da se obrate, to jest pokaju, i tako prime spasenje.

Pitanje o postu i suboti

Kada je Mesija, “zaručnik”, živio u svome narodu, njegovim je “prijeteljima” bilo nezamislivo tugovati i postiti. On i milost koju je iskazivao izazivali su radost. To je bilo nešto posve novo. Po tome je pitanje o postu bilo pokušaj spajanja staroga s novim. No Mojsijev zakon, s njegovim obredima i zapovijedima, ne treba miješati s milošću koja je po Isusu Kristu. To bi bilo poništavanje učinka jednoga i drugoga, jer ih je Bog namijenio za dva različita razdoblja.

To važi i danas. Religijski obredi i časno ponašanje nipošto ne mogu donijeti spasenje! Oni nisu temelj koji bi se moglo unaprijediti s nekom mjerom milosti. Ljudski rod je izgubljen; spasenje je dostupno jedino putem Krista i samo po milosti. To osobito teško shvaćaju oni koji se drže religije. Oni su skloni davati prvenstvo “starome”, to jest religijskim formama i vlastitim dobrim djelima.

Bog je u Starom zavjetu naredio neka Izraelci u subotu odmaraju i drže je svetom. Na taj način mu je narod priznavao njegova prava. Židovski rabini su u svom obrazloženju njegove provedbe, taj zakon suzili. Njihovi običaji nisu bili utemeljeni na istinskom poštovanju Boga, jer su, kada je Sin Božji došao na zemlju, odbacili njega i njegovu milost.

Zbog toga ih je Gospodin prekorio, navevši događaj koji je bio poznat svima njima. David je bio pomazan za kralja, ali ga je Saul, njegov prethodnik, svejedno progonio. Jednom kada je bježeći ogladnio, pojeo je sveti prikazni kruh i Bog je to odobrio. Jednako tako je i Krist, Mesija, bio pomazan Svetim Duhom, ali ga većina naroda nije prihvatila.

U Davidovu se slučaju radilo o slabosti, ali je Krist imao pravo jer, budući da je Bog Sin, “Sin čovječji je Gospodar i subote”. Nije bila Božja volja to da formalisti zakon o suboti uzdignu iznad Gospodara subote.

Na primjeru te subote ponovno je bilo jasno da vjerski formalisti nisu shvaćali smisao Zakona. Subota nije bila puko priznavanje Božjih prava, nego i znak Božje ljubavi prema ljudskome rodu. Bog ju je odredio kao dan odmora “za čovjeka” (Marko 2,27).

Pismoznanci i farizeji tražili su razlog da optuže Isusa. Čovjek usahle ruke došao im je kao naručen, mislili su. Hoće li ga Isus ozdraviti u subotu i tako prekršiti Zakon?

Može li se Sin Božji odreći svoje dobrote i ljubavi prema čovjeku? Može li propustiti učiniti dobro, samo zato što su ga uhodili formalisti? Da je bilo tako, on bi prezreo subotu. No postupio je s božanskom ljubavlju i ozdravio nevoljnika.

U svojoj srdžbi i neprijateljstvu, samopravedni farizeji zatvorili su svoja srca pred Gospodinovom ljubavlju i milošću.

Dvanaest apostola

Isusa je poslao Bog da propovijeda dobru vijest o Božjem kraljevstvu te poziva ljude da se pokaju i prime spasenje (Luka 4,43). Gospodin je isto poslanje povjerio i drugima, izabравši dvanaestoricu od svojih učenika i postavivši ih za apostole.

Tu Isusa vidimo kao ponizna čovjeka ovisna o Bogu kako provodi svu noć u molitvi. Gospodin je, u zajedništvu s Bogom, našao snagu da izvrši taj težak odabir među svojim učenicima. Već mu je bilo poznato da će ga Juda izdati, Petar zanijekati, a ostali se razbježati kada bude uhićen. No sve je to bilo dio Božjega nauma.

Krist je pozvao svoje apostole; jer je on jedini imao vlast da to učini i jedini je on mogao opremiti za službu “neobrazovane i neuke” ljude, kao što je židovsko vijeće opisalo Petra i Ivana, najpoznatije apostole.

Nakon svoga uzašašća, Krist odabire svoje sluge kao proslavljeni Gospodin s neba (Efežanima 4,7-12). Daje im darove milosti, sposobnost potrebnu da provode svoje zadaće, i uključuje ih u svoju službu (Rimljanima 12,8; 2 Korinćanima 3,5,6; 1. Timoteju 1,12).

Govor na ravnicima

Kada je Gospodin Isus od “mnoštva” svojih učenika izabrao dvanaestoricu apostola, spustio se s gore na ravnice. Ondje se bilo okupilo mnogo ljudi iz raznih krajeva. Mnogi od prisutnih bili su iz susjednoga područja oko Tira i Sidona, koje je danas dio Libanona. Ti su ga ljudi “došli slušati i da budu ozdravljeni od svojih bolesti”.

U edenskome vrtu nije bilo bolesti. Bolest i smrt ušle su u svijet kao posljedica pada u grijeh. No sada je došao Sin Božji. on je duboko osjećao zlo koje je izazvao grijeh i pogubnu moć koju je iskazivao Sotona. No Sin Božji je moćniji: „Sila je izlazila iz njega i sve ih liječila.“ Ondje gdje je bio prisutan Mesija, nije ni moglo biti drugačije.

Za naše doba Biblija ne obećava takva ozdravljenja, jer su kršćani tijelom još uvijek dio paloga stvorenja. Otkupljenje tijela je tek budućnost. No vjernik ima jamstvo da ga ništa ne može odvojiti od Božje i Kristove ljubavi (Rimljanima 8,31-39).

Gospodin je bio okružen svojim učenicima i velikim mnoštvom. Svi su mogli čuti njegove riječi, premda ih je uputio svojim učenicima koji su vjerovali u njega i slijedili ga. U prvome djelu njegove propovijedi ne radi se o tome kako steći spasenje, nego što njegovi učenici trebaju podnijeti ili pretrpjeti “zbog Sina čovječjega” (r. 22).

Krist je siromašan obilazio zemljom i njegovi su učenici dijelili s njim njegovo siromaštvo. Kao da su živjeli od danas do sutra. Gospodin nije siromaštvo prikazao kao blagoslov, nego je jasno pokazao da nas ono, ako se podnosi zbog njega, ne može lišiti blagoslova Božjega kraljevstva.

Slično tome je, kao Kristov sljedbenik, moguće osjećati bol i grijeh čovječanstva, no ipak biti sretan u zajedništvu s Kristom. Siromašni, gladni i žalosni ne primaju počast u ovome svijetu. Ako su vjerni Kristovi sljedbenici, moraju računati i na neprijateljstvo svijeta; no nitko im ne može oduzeti njihovu nagradu u nebu.

Gospodin je proglasio “blagoslovljenima” učenike koji su bili izloženi oskudici i trpjeli slijedeći ga te im obećao veliku nagradu.

Takve vjerne učenike Krist je stavio u suprotnost onima koji su život provodili uživajući u bogatstvu i užicima zemaljskoga života. Takvi su možda bili religiozni, ali nisu željeli biti “zlostavljani zajedno s Božjim narodom” (Hebrejima 11,25). Bili su zadovoljni zemaljskim uspjesima.

Revno su nastojali ispuniti sve svoje životne želje, umjesto da traže kraljevstvo Božje te se uzdaju u njega u pogledu namirenja svih svojih potreba (Luka 12,29-31).

Takvi ljudi ne gledaju dalje od zemaljskoga. Stoga njihov smijeh ne potječe od radosti zbog otkupljenja, nego od prolaznih užitaka svijeta bez Boga. U pogledu njih Gospodin izriče riječ “jao”! Oni su na zemlji već primili ono za čime su težili. No jednoga dana, reče on, njihove će se okolnosti potpuno izmijeniti: utvrdit će da su, za razliku od njegovih učenika, isprazni, gladni i žalosni.

Konačno upozorenje dano je svima koji poput starozavjetnih “lažnih proroka” radije ištu ljudsko priznanje negoli da prihvate Božji prijekor i pretrpe za Kristovo Ime (Djela 5,41).

Ljubav prema neprijateljima

U ovom odjeljku nalazimo osobine koje bi trebale obilježavati istinskog Isusovog sljedbenika. Trebalo bi nam upasti u oči, čak i ako pročitamo površno, da se radi o osobinama koje mi po naravi ne posjedujemo. To su osobine samoga Boga (r. 35 i 36). Isus je bio primjer u svom provođenju istih, a svi koji su se nanovo rodili vjerom u Sina Božjega “dionici su božanske naravi” (2. Petrova 1,4). Stoga su osposobljeni slijediti Kristov primjer, naravno ako svoj život vode u snazi Svetoga Duha.

Ako nam se dogodi nešto zlo i mi se osvetimo, zlo pobjeđuje. U svijetu svakodnevno vidimo primjere toga. No Isusovim učenicima pristaje drugačije mjerilo. Apostol Pavao je to sažeo ovako: “Ne daj se nadvladati zlom, nego dobrim nadvladavaj zlo” (Rimljanima 12,21).

Tako Bog postupava s ljudima: ljubio nas je kada smo bili grešnici i neprijatelji te žrtvovao svoga Sina za nas (Rimljanima 5,8.10). Kada je patio na križu Golgote, zlostavljan, razapet i izrugivan od strane svojih neprijatelja, on se molio za njih (Luka 23,34). Jedino u tome stavu i na taj način može kršćanin dobrim nadvladati svako zlo koje mu se učini.

Židovski su rabini naučavali da se svome bližnjemu ne bi smjelo učiniti ništa što je nama neugodno. To nam je poznato iz načela: “Čini kao što bi htio da se učini tebi.” Ali to ima negativan prizvuk, jer se, uglavnom, odnosi na ono što ne želimo ili ne bismo trebali činiti.

No Gospodinova zapovijed iskazana je pozitivno i uključuje pozitivan odaziv. Ona ne zahtijeva da drugima činimo točno ono što mi očekujemo od njih, nego se tiče načina postupanja, stava koji se treba prepoznati u jasnim djelima ljubavi.

Ljubav, dobrohotnost i uslužnost moguće je naći među grešnicima, onima koji ne slijede Isusa. No tu se radi o uzajamnoj koristi. Gospodin za svoje učenike ima viša mjerila.

Onaj tko iskazuje ljubav da bi mu se ljubavlju uzvratilo, od Boga ne može očekivati hvalu ni priznanje. Bog je svojim neprijateljima iskazao ljubav bez ikakva preduvjeta. Stoga mjerilo za kršćane glasi: „Budite, dakle, Božji nasljedovateli, kao djeca ljubljena; i hodite u ljubavi, kao što je i Krist ljubio nas te za nas predao sebe“ (Efežanima 5,1.2).

Gospodinovi učenici trebali su iskazivati ljubav i činiti dobro iz puke dobrote i milosrđa, ne očekujući ništa “zauzvrat”. Na taj način otkrivali su značajke samoga Boga te dokazivali da su njegovi sinovi.

Osuđivanje je nespojivo s tim stavom ljubavi i milosti. Na ovome mjestu “osuđivati” znači bezobzirno, brzopleto i nepravedno osuđiti, to jest pripisati nekome negativne pobude. Pod tim oblikom pogrešnog osuđivanja ne misli se na crkvenu stegu, jer je potrebno održavati svetost crkve kada netko griješi te takvoga pokušati obnoviti (Matej 18,15-20; 1. Korinćanima 5). Opreka “osuđivanju” je “opraštanje”, a to je iskazivanje blagosti i milosti.

Bog Biblije je Bog “koji svima daje velikodušno i bez predbacivanja” (Jakovljeva 1,5). Ako su njegova djeca iste misli i žive u skladu s time, obećana im je velika nagrada. Gospodin je vrlo zorno, riječima “nabijenu, natresenu, preobilnu”, opisao kako će im Bog odmjeriti nagradu. To pokazuje kako on obilato daje.

O vodstvu, plodu i poslušnosti

Farizeji su bili “slijepi vođe slijepaca” (Matej 15,14). Dopuštali su si da ih s puta skrene sitničavo izlaganje Zakona, ali su bili slijepi u pogledu Sina Božjega i njegovih “riječi milosti”.

S učenicima, koje će Isus uskoro poslati kao apostole, sve će biti drugačije. Oni će biti u stanju vidjeti i, usto, upoznati Kristov nauk i um. Što je njihovo obučavanje više napredovalo, to su sličniji bili njemu u življenju i naučavanju.

Tko god želi voditi druge i pomagati im, mora biti svjestan jedne osobite opasnosti u ljudskoj naravi: skloni smo umanjivati vlastite propuste, a uveličavati propuste drugih. U Gospodinovoj službi prijeko je potrebno da učenik neprestano preispituje i ispravlja svoj život u svjetlu Biblije. Samo tada ima stav i čisti uvid nužan za to da bude sposoban na pravilan način pomagati svome bratu.

Ono što je Gospodin ovdje rekao odnosi se na one koji tvrde da su dobri. Mnogo je onih koji to neopravdano tvrde. Jedni od njih bili su farizeji i saduceji, koji su odbacili Mesiju, ali i neki učenici koji su išli s njim, ali ne iz uvjerenja, kao što je bio Juda Iskariot.

Gospodin tu nije objasnio kako postati “dobrim čovjekom”. Brojni drugi biblijski redci pokazuju da po naravi nitko nije dobar, već se mora nanovo roditi da to postigne (Ivan 1,12.13; 3,5.16).

Ne možemo zaviriti u ljudsko srce i odrediti je li netko uistinu Kristov učenik, no prepoznamo plodove koji su vidljivi u nečijem životu. Plod Božjega života otkriva se po djelima i riječima, koja pokazuju imaju li vječni život putem vjere u Sina Božjega. Ako netko ne donosi ništa osim lošega ili neukusnoga ploda, valja zaključiti da je “stablo” loše.

“Dobar čovjek” koji uistinu poznaje Isusa Krista ima “dobru riznicu” u svome srcu: samoga Gospodina i sve što je naučio o njemu i

od njega. To snažno obilježava njegov govor i ponašanje. Zla osoba, koja u srcu nema mjesta za Gospodina, svoje će stanje također pokazivati onime što govori.

Svatko tko Krista naziva “Gospodinom” priznaje njegova prava, pokorava se njegovim zapovijedima i slijedi ga kao njegov učenik. Dvostruki zaziv “Gospodine, Gospodine” potiče na pitanje nalazi li se iza toga istinski život učenništva.

Gospodin je razjasnio što doista znači učenništvo. Nije dostatno nazivati njega “Gospodinom” ili samo slušati Evanđelje i Isusov nauk te usnama pristati uz njega. Odlučujuće je to slijedi li ga se.

Tko god sluša i pronosi Gospodinove riječi imat će veliku nevolju i napore. On je uspoređen s čovjekom koji je za kuću koju gradi iskopa dubok temelj u kamenitu tlu. Izgleda lakše graditi kuću na tlu ne postavivši pravi temelj; no poplava koja će doći pokazat će kako je temelj važan.

Samo oni koji temelj svoga života postave na stijeni koja je Krist izdržat će provjeru kada ona dođe. To znači primiti dobru vijest spasenja po Kristu vjerom, uzeti k srcu njegov nauk i istinski ga slijediti.

Rimski stotnik i mladić iz Naina

Šesto poglavlje ovoga evanđelja pokazuje da su židovske vođe odbacile Krista Gospodina. Mnogi drugi govorili su mu: “Gospodine”, no nisu istinski vjerovali u njega. Stoga nas to više iznenađuje velika vjera rimskoga stotnika.

Taj neznabožac vrlo se zanimao za Izraelova Boga. Volio je Božji narod te je u Kafarnaumu Židovima sagradio sinagogu. Stoga su gradske starješine smatrale da stotnik zaslužuje da Gospodin ispuní njegovu zamolbu (r. 4 i 5). No sam stotnik nije se smatrao dovoljno dostojnim da pusti Gospodina u svoju kuću. Znao je da nije zaslužio ništa od Boga i da nema pravo na Isusovu pomoć.

No ono što je čuo o Isusu, po ljubavi koja je isijavala iz njega i po njegovoj božanskoj moći, dovelo ga je do istinske vjere u Sina Božjega. njegova vjera da Krist svojom riječju može ozdravljivati na daljinu, nije se izjalovila.

Naziv grada Naina znači “dražestan”. No ono što o tome gradu čitamo, u potpunoj je opreci tome imenu. Pogrebna povorka pokazuje da je ono što je Bog nekoć stvorio dragim i dobrim bilo razoreno grijehom i podložno smrti.

Što je Isus mogao učiniti za te ljude? Kako je mogao pomoći udovici koja je, nakon muža, upravo izgubila jedinoga sina te bila u brizi tko će je zbrinuti? Gospodin je imao moć nad smrću. No najprije čitamo o njegovoj ljubavi: nevolja te majke izazvala je njegovu sućut. njegova moć da uskrisi vratila joj je sina.

U Isusu Kristu Bog je uistinu “pohodio svoj narod” kako bi ljudima otkrio svoju ljubav i spasio ih od vječne smrti. I danas će svatko tko se pouzda u Krista iskusiti njegovu ljubav, sućut i skrb, čak i kada je suočen s bolešću i smrću.

Isus i Ivan Krstitelj

Prema Božjim obećanjima u Starom zavjetu, Onaj koji dolazi, Mesija, trebao je spasiti svoj narod. Ivan Krstitelj je bio najavio njegov dolazak i obavio Božje poslanje, a Bog mu je pokazao da je Isus iz Nazareta Mesija (Ivan 1,29-34). Sada je Ivan bio u tamnici, a Isusa su odbacile vođe naroda. Je li on zaista bio najavljeni Otkupitelj?

Takve misli zaokupljaju mnoge koji imaju poteškoće u životu ili su obeshrabreni bijedom u svijetu. No čudesa koja je činio Gospodin i poruka koju je propovijedao bila su nedvojbeni dokaz da je on obećani Otkupitelj (Izaija 61,1.2). Doba kada će on vladati zemljom u pravednosti tek dolazi.

Evandjelje Isusa Krista ne mijenja svijet iz temelja; ono se obraća pojedincima i tko god ga prihvati iskusiće Gospodinovu pomoć i oslobađajuću milost. Stoga se nitko ne bi trebao sablazniti zbog njega.

Mnoštvo koje je okruživalo Isusa jasno je čulo da je Ivan Krstitelj, koji se nalazio u tamnici, pitao je li Isus uistinu Mesija. Stoga im je Gospodin objasnio tko je, zapravo, Ivan Krstitelj.

Ti su ljudi bili izišli u puste krajeve oko Jordana da ih on krsti. Ondje nisu trebali očekivati kolebljiva propovjednika ili nekoga s kraljevskoga dvora, nego proroka. Riječima iz Staroga zavjeta Gospodin je potvrdio da je Ivan doista prorok koji nadilazi sve svoje prethodnike.

No Ivan je, zajedno sa svojim poslanjem, spadao u Stari zavjet. Budući da je Krist ostvario djelo otkupljenja, sada, u doba milosti, u doba spasenja, najmanji je veći od Ivana. Kršćani su danas svjesni da su uvedeni u mnogo bliskiji odnos sa Sinom Božjim.

Religijski viši stalež židovskoga naroda zbog svoje je samopravednosti odbacio Ivanovo krštenje. Što da učine s tako skromnim čo-

vjekom? njegov poziv na pokajanje im nije značio ništa. Ivan je za njih bio previše pravedan i strog.

Ali Židovi su se sablaznili i zbog Isusova “sviranja u frulu”, koje ih je trebalo odvesti k Bogu i njegovoj radosti. Usto su govorili prezrivo o njegovoj ljubavi i pomaganju grešnicima. Isus im je bio previše milostiv! Stoga su, s protuslovnim obrazloženjima, odbacili i Ivana i Krista. Tako su otkrili svu bezumnost svoje nevjere.

Ali bilo je “djece mudrosti”, onih koji su otvorili svoja srca Krstiteľevu pozivu na pokajanje, kao i pozivu Sina Božjega. Oni su učinili jasnom mudrost u “volji Božjoj”, u tome što on spašava grešnike putem djela okajanja koje je ostvario njegov Sin.

Skrušena grešnica

Farizeji su Isusa optužili da je “prijatelj carinika i grešnika” (r. 34). Taj nam slučaj pokazuje stvarne činjenice. Neki farizej, koji se smatrao časnim čovjekom, pozvao je Gospodina na ručak. Odjedanput se pojavila žena koja je bila na zlu glasu u tome gradu. Ušla je u kuću zato što je ondje bio Isus. Ne rekavši ni riječ, svojim je ponašanjem otkrila što misli i osjeća. Duboko ju je tištao njezin grijeh. Znala je samo za jednoga koji bi joj mogao pomoći: Gospodina Isusa. Iskazala mu je počast, pokazala svoj očaj, ali i svoje povjerenje i ljubav.

To je farizeja ostavilo hladnim. Šimunovo gledište o toj ženi bilo je okrutno te je ostalo nepromijenjeno i konačno, zbog toga što nije poznavao vlastito srce i nije htio priznati svoju grešnost. Stoga je Gospodin “imao nešto reći” njemu – i svima koji su samopravedni.

Isus je farizeju Šimunu odgovorio putem usporedbe. Pokazao mu je koliko usko je svjesnost o vlastitoj grešnosti i primljenom oprostenu povezana s ljubavlju. Ljubav koju je grešnica iskazala Gospodinu bila je neporeciv dokaz da je požalila zbog svojih grijeha i svim se srcem pouzdala u Isusa, Spasitelja. Gospodin je Šimunu istaknuo da je on propustio iskazati mu uobičajenu gostoljubivost: nije bilo srdačnog pozdrava niti se pobrinuo za to da se njegovu gostu operu noge (r. 46 i 47).

Udaljenost između Šimuna i njegovih prijatelja u odnosu na Krista, i njihovo odbijanje da ga priznaju kao Božjega Sina, vidimo u njihovom kritičkom pitanju: „Tko je ovaj da i grijehe oprašta?“ (r. 49). No očajna grešnica je mir svoga srca i savjesti našla u Gospodinovu obećanju da su joj oprošteni grijesi.

Žene u Isusovoj službi

Dio Isusova poslanja bilo je “propovijedati Božje kraljevstvo” posvuda (4,43). Pozivao je ljude da priznaju Božja prava nad njihovim životom i pokore se njegovoj vlasti. Krist će se jednoga dana vratiti ovamo na zemlju i sa snagom uvesti Božje pravo. No ovdje, za njegova prvoga dolaska, čujemo njegov milosni poziv i vidimo njegovu oslobađajuću moć.

Oni koji su pratili Gospodina iskusili su tu moć. Nisu to bili samo apostoli, nego i “žene koje bijahu izliječene od zlih duhova i slabosti” i drugi. Svi su oni slijedili Isusa i posluživali mu, posvetivši mu svoje živote i imetak.

Tu je prvi put u evanđeljima spomenuta Marija Magdalena. Za razliku od grešnice iz sedmoga poglavlja, njezino robovanje nije bilo na području morala, nego je bila opsjednuta zlodusima. Oslobođenje koje je iskusila navelo je nju i druge žene da Gospodinu služe iz čiste i duboke ljubavi.

Mariju Magdalenu u Novom zavjetu susrećemo ponovno prigodom Isusova raspeća, sahrane i uskrsnuća. Njoj se najprije ukazao uskrsli Gospodin. Od njega je primila važan nalog da učenike izvijesti o skorom Isusovom uzašašću (Ivan 20,1-18).

Usporedba o sijaču i svjetiljci

Od izraelskoga naroda očekivalo se da drži Božji zakon i donosi plod Bogu. Ali ljudski rod nije bio sposoban to učiniti. Kada je Sin Božji došao ovamo na zemlju, postalo je jasno da su ljudi, točnije religiozni ljudi koje su predstavljale vođe naroda, ustvari bili neprijatelji Boga i njegova Sina. Tako u tim redcima vidimo da Isus više nije očekivao plod od naroda, nego je on sam posijao sjeme koje je moglo donijeti plod.

Na zamolbu učenika, Gospodin je spremno protumačio potankosti te usporedbe. No najprije je pojasnio zašto ljudima govori u usporedbama: oni su, kao narod, odbacili njega, Sina Božjega; začepili su svoje uši da ne čuju poziv na pokajanje i vjeru. Ali učenicima i onima koji su se odazvali njegovu pozivu bit će objašnjene tajne Božjega kraljevstva.

Ovdje Gospodin Božju riječ, dobru vijest koja se i danas objavljuje, uspoređuje s razbacanim sjemenom. Riječ pada na različita mjesta.

Ondje gdje sjeme padne na putove koji su ugaženi i tvrdi, ne može prodirjeti u zemlju. To je kao srce koje se neprestano zatvara pred Božjim pozivom i dopušta đavlu da ga odnese.

Što se tiče kamena, to nam govori da se riječ mora ukorijeniti u srcu. Nije dovoljno primiti je s radošću pa joj zatim ne dopustiti da djeluje u savjesti.

I trnje, to jest brige, bogatstvo i užici ovoga svijeta mogu spriječiti riječ da donese pravi, trajan plod.

Dobro tlo su oni u čije je srce duboko prodrla riječ te donosi novu narav, po kojoj vjernik može donositi plod za Boga (2 Pet 1,3-8).

Usporedba o svjetiljci usko je povezana s usporedbom o sijaču. Ondje gdje padne na dobro tlo, sjeme donosi dobar plod za Boga. Jedan vid toga ploda jest to da je kršćansko svjedočanstvo za Boga kao

svjetlo svijeta (Matej 5,14). Kršćani bi trebali dopustiti tome svjetlu da svijetli slobodno bez ikakve zapreke.

Ondje gdje sjeme nije palo na dobro tlo, nego na kamen ili među trnje, ljudi isprva izgledaju kao da su nešto primili; no uskoro izlazi na vidjelo da ih je Krist privlačio samo površno. Ono što su tobože imali, ili što su mislili da imaju, bit će izgubljeno.

Zbog toga je tako važno “paziti što slušamo”. Dopuštamo li Božjoj riječi da uistinu prodre u naše srce i savjest? Tek tada ona dovodi do istinskoga obraćenja, prave vjere i trajnoga ploda za Boga. To znači da smo mi odgovorni koje će vrste biti “tlo” našega srca, na koje će pasti Božja riječ.

Na posljétku će sve doći na svjetlo. Tada će biti očigledno ima li ploda, to jest je li netko istinski rođen od Boga; ali bit će jasno i u kolikoj mjeri je kršćanin bio svjetlo u svijetu, to jest svjedok za Boga.

Isusova rodbina, stišavanje oluje

Nakon što je rodila Otkupitelja, Marija je imala još četiri sina. Novi zavjet otkriva nam njihova imena (Matej 13,55). Ispočetka njegova braća nisu vjerovala u Isusa kao Sina Božjega, no nakon Isusove smrti, uskrsnuća i uzašašća nalazimo ih s apostolima (Djela 1,14). Zašto su došli Isusu u to doba? Jesu li bili zabrinuti zato što je bio pod kritičkom paskom narodnih vođa? Gospodin je naglasio da je njemu Božja riječ u središtu i nije htio prestati propovijedati je. Usto je naglasio da postoji odnos koji ide dublje od naravnih obiteljskih veza: tko god sluša Božju riječ i prima je u svoje srce te u skladu s njom postupa, blisko je povezan sa Sinom Božjim. U Isusovim riječima nema nepoštovanja vlastite majke, nego samo ukor. Ona je srcem vjere bila primila Božju riječ u pogledu svoga sina (Luka 1,38; 2,19). Kod križa vidimo ljubavlju ispunjenu skrb koju je Isus iskazao svojoj majci. No u pogledu mnoštva i svoje braće, Gospodin je trebao naglasiti koja je vrsta živoga odnosa s njim odlučujuća, naime: slušati i djelovati po Božjoj riječi!

Izvjeste o prelasku Genezaretskoga jezera ohrabrenje je svima koji vjeruju u Gospodina Isusa, koji je istinski čovjek. Tom prigodom je on bio iscrpljen od napornih svakodnevnih obveza pa je zaspao. Probudili su ga tek nakon što je olujni vjetar tako šibao jezerom da je izgledalo da će lađica potonuti: "Učitelju, učitelju, ginemo!" Ako je s njima na lađici doista bio njihov Učitelj, kako bi mogli propasti? Oluja je ulila takav strah u učenike da su zaboravili da je on Božji Sin i da ima svu moć. No nije ih potpuno napustila vjera: znali su kome se obratiti u svojoj potrebi. Tada je Gospodin iskazao božansku moć, koju je posjedovao jednako kao i njegov Otac. Jedan ukor bio je potreban da se pobješnjeli elementi zadrže u svojim granicama. "Tko li je ovaj!" zaprepášteno su uskliknuli učenici diveći se veličini i moći Sina Božjega. "Ja sam s vama u sve dane", obećao je uskrsli Gospodin onima koji mu pripadaju (Matej 28,20). Ako je on s nama, sigurno će nas dovesti u luku kroz sve oluje.

Ozdravljenje opsjednutoga

Gospodin je upravo utišao nevrijeme, a već se našao oči u oči s neprerušenom Sotoninom silom. Čovjek opsjednut i gonjen zlodusi-ma bio je opasan sebi i drugima.

Zlodusi su znali tko je Isus: Sin najvišega Boga. Znali su da će on provesti njihovu konačnu osudu i da ima vlast nad njima. Borba između "svjetla i tame" nije borba između snaga jednake jakosti: radi se o pobuni stvorenja protiv svemoćnoga Boga – i ona su osuđena na poraz.

Ozdravljenje opsjednutoga čovjeka od strane Sina Božjega pokazuje Gospodinovu sposobnost da snagom svoga otkupiteljskoga djela oslobodi svakoga tko je gonjen grijehom. U tome je svatko: svi su od samoga početka podčinjeni Sotoni.

Bez Krista, ljudi u Sotoninu ropstvu su „nerazumni, nepokorni, zavedeni; robovi raznim požudama i nasladama, žive u zlu i zavisti, odvratni, i mrže jedni druge“ (Titu 3,3). Takvo ponašanje rijetko se vidi tako napadno kao u spomenutom čovjeku opsjednutom zlodusi-ma. Mnogi nekršćani žive časnim, društveno prihvatljivim životom. No u biti, ljudski rod je temeljito zahvaćen grijehom i vezan od strane Sotone. To vrijedi i kada ljudi izvana ne pokazuju da su odbacili Sina Božjega i njegovu oslobađajuću moć.

Bližnji opsjednutoga čovjeka vidjeli su učinak Isusove oslobađajuće moći. Spomenuti je potpuno promijenjen: "odjeven i zdrave pame-ti", sposoban za pravo zajedništvo. No kako su drugi reagirali? „Sve ono mnoštvo ... zamoli ga da ode od njih, jer ih je obuzeo golem strah“ (r. 37). Strah od Isusa? Zaslijepljeni od Sotone, Isusa su se bo-jali više od đavla i njegove moći. Robovanje grijehu pretpostavljali su kršćanskoj slobodi. Koje li sudbonosne i pogubne odluke!

Bolesna žena i Jairova kći

Kada je ta žena došla k Isusu i dotakla rub njegove gornje halje, Gospodin je upravo bio na putu do Jaira, upravitelja sinagoge, čija je kći ležala na samrti.

Žena je patila od neprestanog krvarenja i ništa joj nije pružalo olakšanje. Ali Isusova prisutnost ulila joj je nadu. Kada bi samo mogla dotaknuti njegovu odjeću, mislila je, bila bi ozdravljena a da ne otkriva svoju nevolju mnoštvu. I doista je bila ozdravljena na licu mjesta; Gospodin nikada ne razočara onoga tko se iskreno uzda u njega.

Isus je uvidio da je bio dotaknut iz istinske vjere. Radilo se o živom odnosu s tom vjernom osobom. Stoga je naveo ženu da govori. Ona mu je plaho rekla “svu istinu” (Marko 5,33). Gospodin je potom milosrdno potvrdio njezino ozdravljenje i spasenje vjerom, što je u izvornom biblijskom tekstu također značenje riječi “ozdraviti”.

Smrt je svršetak svake nade. Sigurno je da su to ljudi mislili kada Isus, nakon što ga je zadržala ona bolesna žena, nije na vrijeme stigao do Jairove kćeri da je ozdravi.

“Ne boj se: samo vjeruj!” bio je odgovor Sina Božjega. Zar samo vjerovati kada smo suočeni sa smrću? Naravno, jer Krist je došao pobijediti smrt i dati “da zasvijetli život i besmrtnost po evanđelju” (2. Timoteju 1,10). Uskrsnuće te djevojke daje nam predokus budućeg uskrsnuća po Gospodinovu pozivu. Istodobno je to, kao i uskrsnuće samoga Isusa, dokaz svima da uvide da je on Sin Božji, ali i Spasitelj i Sudac (Rimljanima 1,3,4; Djela 17,31).

Tko god je dobio novi život po vjeri u Krista, treba hranu, kao i djevojka uskrišena od mrtvih. Božja riječ je, u pogledu toga, neiscrpiva opskrba.

Slanje apostola i hranjenje mnoštva

Dvanaestorica apostola putovala su zemljom s Isusom učeći od njega. Sada su bili poslani propovijedati Evanđelje. Gospodin im je dao moć nad zlodusima i bolestima.

Ti znaci potvrđivali su ono što su tada propovijedali. Oni nisu tipični za razdoblje Crkve, nego su “snage budućega svijeta” (Hebrejima 6,5). No već je bilo očigledno da oni koji su u Isusa vjerovali isključivo zbog njegovih čudesa, nisu imali spasonosnu vjeru; za razliku od njegovih učenika, koji su u njega vjerovali na temelju njegove riječi (Ivan 2,22.23).

Tetrarh, Herod Antipa, raspitivao se o Isusu; ali ne zato što ga je on istinski zanimao, nego zbog znatiželje i straha. Kasnije ga je pokušao ubiti. Kada ga je Herod nakon uhićenja ispitivao, on mu je odbio odgovoriti (Luka 13,32; 23,8.9).

Apostoli su se vratili Kristu da ga izvijeste o svome propovijedanju. Kada su nastavili put, okružilo ih je mnoštvo (r. 10 i 11). Tada su se učenici suočili s time kako da u tome pustome kraju pribave hranu za toliko ljudi. Zaboravili su na Gospodinovu moć pa su predložili da se mnoštvo otpošalje. No Gospodin im je povjerio zadaću da im pribave hranu. Zatražio je ono malo što je bilo na raspolaganju (dva kruha i dvije ribice), zahvalio Ocu za to i podijelio svojim učenicima. Ono što su primili od njega i predali dalje, bilo je dovoljno da nasiti tisuće.

Danas Isusovi učenici njegove riječi “dajte im vi jesti” mogu shvatiti kao poslanje da šire Evanđelje među duhovno gladnima u svome kraju. Ponekad se mogu osjećati bespomoćnima, ali ako predaju dalje ono što su primili od Gospodina, kao što su to tada učinili učenici, na njima će počivati Božji blagoslov.

Petrovo priznanje, cijena učenja

Ovdje opažamo prekretnicu u izvješću o Isusovom djelovanju u njegovom narodu. Ivan Krstitelj je propovijedao Kristov dolazak i njegovo kraljevstvo, a kada je Isus došao i on ga krstio, skrenuo je pozornost na Sina Božjega (Ivan 1,29.36). Zatim je sam Gospodin propovijedao Božje kraljevstvo, a čudesa koja je činio potvrdila su ga kao onoga koji je bio obećan u Starom zavjetu. Stoga je razočaravajuće to što je većina u Isusu vidjela samo značajnoga čovjeka i nije ga prepoznala kao Sina Božjega. No Petar je dao dokaz istinske vjere. Odgovorivši Gospodinu na pitanje kime ga učenici smatraju, on ga je otvoreno priznao "Božjim Kristom".

No to priznanje Krista, Kralja Izraelova, više nije trebalo biti sadržajem njihova propovijedanja. Isus je svoje učenike pripremio za put do križa, gdje je trebao trpjeti i umrijeti. njegovo kraljevstvo još nije trebalo biti ustanovljeno u sili i slavi, nego je on trebao uskrsnuti i tako dokazati da uistinu jest Krist. Gospodin je svojim učenicima objasnio da će trpjeti i biti odbačen (r. 22). Sada im je rekao što će to značiti za njih i za njihov odnos s njim i sa svijetom. Ako je svijet odbacio Gospodina, kojega su učenici slijedili, ni oni ne mogu očekivati ništa bolje. To nije lako prihvatiti. To vrijeda čovjekovu naravnu čežnju za poštovanjem; to znači samo-odricanje.

Stoga se svatko tko želi slijediti Krista mora odreći sebe i "svaki dan uzimati svoj križ". Učiniti to samo jednom, to jest samo jednom podnositi to što svijet odbija Krista, kada se radi o našem dubokom uvjerenju, bilo bi mnogo lakše. Ali kršćaninovo nasljedovanje Isusa kao svoga Učitelja treba biti trajno, iz dana u dan; a što se tiče svijeta, kršćanin treba biti "strano tijelo" u njemu.

Je li to previsoka cijena za nasljedovanje Isusa? Nipošto! Blisko zajedništvo s Gospodinom u ovome životu i vječna slava s njim, u potpunosti nadoknađuje svako trpljenje sadašnjega vremena (Rimljanima 8,18).

Preobraženje

Isusovo kraljevstvo mira nije još moglo početi u vidljivoj snazi. Umjesto toga on je trebao biti odbačen, a njegovi učenici trebali su iskusiti neprijateljstvo svijeta.

Isusov odlazak na križ bio je nužan: jedino je Njegovom smrću mogla biti okajana krivica. Zbog njegove smrti, uskrснуća i uzašašća, ni u kom slučaju nije bilo moguće sumnjati u ono što je Stari zavjet prorokao o Mesijinoj vladavini. Učenici su trebali potvrditi svoga uvjerenja i ona im je došla putem opisanog prizora na gori, gdje su vidjeli Krista u svojoj njegovoj slavi i gdje ga je Bog potvrdio kao svoga ljubljenoga Sina.

Kasnije je Petar napisao da je proročka riječ o “snazi i dolasku našega Gospodina, Isusa Krista” bila potvrđena zato što su oni bili “očevici njegova veličanstva”. Tom prigodom “on je od Boga Oca primio čast i slavu” (2. Petrova 1,16-19).

Petar, Jakov i Ivan bili su ojačani u svojoj vjeri nakon što su bili s Gospodinom na brdu preobraženja i vidjeli njegovu slavu.

Ostala devetorica apostola istodobno su doživjela poraz. Premda im je Isus dao moć da ozdravljaju bolesne i izgone zloduhe, u teškim okolnostima nedostajalo im je vjere da se posluže silom koju im je bio podario.

No i kada Isusovi učenici ne uspiju i kada drugi imaju utisak da je kršćanska vjera nemoćna, veličina i slava Isusa Krista nije umanjena.

Ispunjen milosrđem, Gospodin se pobrinuo za opsjednutoga dječaka, oslobodio ga svojom snagom i vratio njegovom teško iskušanom ocu. Iznova se otkrilo veličanstvo Boga, koji je nepromjenjiv u svojoj moći i ljubavi. Vjera i danas ima pristup do nje.

Tko je najveći?

Učenici su se upravo divili “Božjoj moći” u snazi Krista, a sada im Gospodin ponovno govori o putu trpljenja koji mu predstoji. Vjerovali su u Gospodinovu Osobu, ali nisu mogli shvatiti riječi koje je govorio o onome što će se zbiti. Više pažnje obraćali su onome što se trenutno zbivalo i sebi, to jest svojoj veličini u odnosu na neke druge koji su u Isusovo ime izgonili zloduhe.

Kako bi im pomogao, Gospodin je uza se stavio dijete, koje ne mari za vlastitu važnost, nego uživa u roditeljskoj ljubavi i skrbi. Svojom poniznošću i samoponiženjem, Krist je postao “najmanji” (Filipljanima 2,5-8). Učenici su trebali prihvatiti taj stav svoga Učitelja i uvijek djelovati “u njegovo ime” te, na temelju toga, smatrati beznačajnim ono što cijene ljudi.

Gospodin je sa svojim učenicima išao prema Jeruzalemu – prema križu. U nekom selu Samarijanci ga nisu htjeli primiti pa su dva učenika htjela zapovjediti ognju da se spusti s neba. No Sin Božji došao je na svijet dati milost (51-55). Tri nam primjera pokazuju što trebaju biti Isusovi učenici:

Tko god želi slijediti Krista mora biti spreman dijeliti sudbinu s njim, i po cijenu da izgubi ono na što je navikao.

Tko god želi slijediti Krista mora njemu dati prvo mjesto. Nema toga što bi moglo biti ispred njega. Onaj čovjek koji je htio pričekati dok mu ne umre otac i bude pokopan, pogrešno je postavio svoje prioritete.

Tko god želi slijediti Krista, učeništvo mora cijeniti više od ljudskih odnosa i susretljivosti. Ako slijediti Krista znači išta, mora značiti sve.

Isus šalje sedamdeset učenika

Sada je Gospodin, pored apostola, izaslao i drugih sedamdeset učenika da propovijedaju dobru vijest svugdje kamo je nakanio ići. Ta je vijest bila istina, jer je istina sam Krist i spasenje se može dobiti samo u njemu. Istina je zato što ona jedina dovodi ljude u Božje svjetlo.

To će na navjestitelje navući neprijateljstvo svijeta. No Krist ih šalje kao “janjad među vukove”. Istinu Božju ne smiju mačem naturati drugima. Oni nisu nosili oružje za samoobranu; za potporu su imali samo Gospodina, koji ih je bio poslao, i njegovu riječ.

Stoga je njihova poruka istina, ali takva istina koja se smireno i prijazno obraća ljudskim srcima i savjestima kako bi im donijela Gospodinov mir. Svatko u čiju su kuću ušli trebao je odlučiti hoće li prihvatiti istinu i primiti mir.

Propovijedanje Isusovih učenika bilo je poruka mira. Ondje gdje je bila prihvaćena, ulazio je Gospodinov mir. Ali Evanđelje je, istodobno, i istina. Ono se u milosti obraća grešnome čovjeku i ne nameće mu se silom. No on je odgovoran za to hoće li primiti ili odbaciti Božju poruku. Cilj Evanđelja, poruke milosti, jest spasiti ga od Božje pravedne osude. Ako odbacimo milost, ostaje samo osuda.

Božja će osuda biti pravedna. Ona će suditi svemu što su ljudi učinili, ali će uzeti u obzir i to što su znali o Bogu i Sinu Božjemu. Zbog toga će stanovnici Galileje, koji su čuli mnoge Isusove izjave i vidjeli toliko njegovih čudesa, biti kažnjeni teže negoli pogani iz Tira i Sidona, pa čak i od razvratnih stanovnika Sodome.

Sedamdeset izaslatih učenika iskusilo je kolika je snaga i potpuna pobjeda nad Sotoninom moći u imenu Gospodina Isusa. Gospodin im nije uskratio to radovanje zbog pobjedničke snage u njegovu imenu ovdje na zemlji. No njegov odgovor ukazuje na nešto važnije:

to da su im imena zapisana u nebu, gdje oni imaju dom i vječni odnos s njim.

Uspjeh učenika nije naveo Gospodina da prijeđe preko činjenice da ga je većina odbacila, uključujući one koji su se smatrali mudrim i razboritim. U njegovim riječima “da, Oče”, vidimo da odbacivanje podnosi zajedno s Bogom. Sve što je doživio prihvatio je kao iz Očeve ruke. Htio ga je objaviti svijetu. No tko je Sin kao pravi Bog i pravi čovjek, tajna je koju kršćanin samo može ispovjediti vjerom i ne može shvatiti njezine dubine.

Priča o dobrom Samarijancu

Izraelske vjerske vođe motrile su Isusa, njegovo naučavanje i utjecaj, ali s nepovjerenjem. Ovdje je neki dobar poznavalac Mojsijeva zakona pokušao utvrditi je li uistinu vjeran zakonu što ga je Bog dao po Mojsiju. Taj je zakon važio za one koji su se smatrali sposobnima ostvariti ono što Bog zahtijeva. Ali u Mojsijevo su doba u toj pretpostavci griješili jednako kao i taj zakonoznanac. on nije upitao kako ga Božja milost može spasiti. Pomisao na to da je grešnik nije mu ni pala na pamet. njegovo je pitanje glasilo: „Što moram činiti da baštinim život vječni?“

Zatim je riječ preuzeo Isus. Primijenio je Zakon onako kako je to naumio Bog: da pokaže čovjekovu grešnost i potrebu za otkupljenjem (Rimljanima 5,20). Zakonoznanac je znao navesti relevantne zapovijedi, ali je Gospodin Isus odmah ukazao na bolnu točku u njegovom životu.

Tko god se opravdava pitanjem “Tko je moj bližnji?, u najmanju ruku pokazuje vlastitu nedostatnost po pitanju ljudske dobrote.

Gospodin je na pitanje zakonoznanca “Tko je moj bližnji?” odgovorio usporedbom. Prema Mojsijevu zakonu svećenici i Leviti vršili su najviše vjerske službe. Ali Zakon im nije mogao dati snagu ni pravu pobudu da vole svoga bližnjega, jedino dokazati da čovjek po naravi nema takve ljubavi. Svećenik i Levit zaobišli su bespomoćnog čovjeka.

No Samarijanac, koji je bio izvan židovske religije, iskazao mu je potrebnu ljubav i milosrđe. Tako taj čovjek ukazuje na Krista, po čijem djelu otkupljenja izgubljeni grešnici mogu biti opravdani milošću i vjerom, mimo Zakona (vidi Rimljanima 3,21-26). Tko god vjeruje u Krista i njegovu pomirbenu krv te je dobio oprostjenje grijeha, ima i pobudu i sposobnost ljubiti, jer je Bog najprije ljubio nas (1. Ivanova 4,19).

U domu Marte i Marije

Gospodin Isus Krist naišao je na gostoljubivu dobrodošlicu kod Marte i Marije. Marta se, kao što je Isus dobro primijetio, osobito brinula za potrebe svoga gosta. Ali kada je njezina sestra Marta sjela do Isusovih nogu slušajući njegovu riječ, Marta je prigovorila Gospodinu. Razjasnilo se njezino zbrkano razmišljanje: glava joj je bila puna raznih potankosti o tome kako što bolje ugostiti Isusa.

S ljubavlju, ali izražajno, Gospodin je Martine misli od “mnogo toga” čime je bila zaokupljena i uznemirena skrenuo na sebe i na ono zbog čega je Marija mirno sjedila kod njegovih nogu: da izbliza sluša njegovu riječ.

U vjernikovu odnosu s Kristom, njegova riječ ima prvenstvo pred našim djelima. Slušanjem njegove riječi bolje upoznajemo njega, njegove misli i nakane. U takvom bliskom druženju s njim nalazimo nutarnji počinak, kao i snagu i vodstvo da mu služimo onako kako on to želi.

Pouka o molitvi

Učenici su imali mnoge prigode vidjeti kako se Sin Božji moli svome Ocu. Dotad su se sa svojim potrebama uvijek morali obraćati Gospodinu. Slabo su shvaćali svoj novi odnos s Ocem. No Gospodin im je pokazao kako da se ispravno mole Ocu u skladu sa svojim okolnostima. Najvažniji cilj Isusovih molitava bio je: "Oče, proslavi svoje ime!" njegove prve molbe ovdje u skladu su s tim ciljem: Božje ime, njegova čast, njegova vlast i volja na počasnom su mjestu.

Zatim slijede potrebe vjernika. on bi se trebao osjećati slobodnim reći Ocu za njih, jer kršćani mole Boga za svoju svakodnevnu opskrbu. Naravno da rade za svoje uzdržavanje, ali znaju da ovise o Bogu, njegovu vodstvu i blagoslovu. Kršćanin živi po milosti. Bogu ispovijeda grijeha koje je počinio i prima njegovo oprostjenje. Budući da neprestano prima Božju milost, milostiv je i on te oprašta drugima (Efežanima 4,32).

Bog ponekad svoju djecu vodi kroz kušnje, u kojima se nauče nečemu što inače ne bi shvatili. I tada se mogu moliti iskazujući svoj strah i tražeći Boga da ih očuva.

Isus je učio učenike da se mole Ocu. Sada ih je ohrabrio da se mole za nešto određeno i hitno. Prvi primjer temelji se na vrijednosti prijateljstva i gostoljubivosti. Božja susretljivost nipošto nije manja. Tko god se moli Bogu ima obećanje da će primiti i naći te da će mu vrata biti otvorena. U Gospodinovu drugom primjeru otac daje svome sinu samo dobre darove, nikada štetne. To je, također, obećanje za vjernika: njegov nebeski Otac daje samo dobre darove. Iz toga saznajemo da Božji odgovor na naše molitve ne znači da ćemo uvijek dobiti upravo ono za što se molimo, nego da nam on daje ono što je dobro za nas. U to doba u učenicima nije prebivao Sveti Duh. Nakon dolaska Svetoga Duha na Pedeseticu, nakon Isusova uzašašća u nebo, svaki ga je vjernik primio kao pečat svoga spasenja.

Isus i Sotona

Isus je upravo govorio o Svetom Duhu, kojega će Otac podariti vjernicima. Ovdje vidimo Gospodina suočenog sa silom đavla, koju on putem zlih duhova iskazuje nad nevjernicima. Sin Božji pokazao se kao “jači” i izgonio zloduhe.

Mnoštvo promatrača bilo je zadivljeno. No neki su Isusovu čudesnu moć pripisivali zlodusima pa im je Gospodin pokazao nerazumnost njihova razmišljanja. Sotona nikada neće oslabiti vlastitu moć boreći se protiv sebe samoga!

Isus, Sin Božji, bio je onaj “jači”. on je izgonio zloduhe prstom Božjim, to jest Božjom snagom (vidi Izlazak 8,15), dokazavši da je obećani Mesija.

Tijekom svog poslanja na zemlji, Isus je uvijek iznova oslobađao ljude zarobljene neprijateljevom silom. No kako bi nas spasio za vječnu slavu, trebao je ići dalje: do križa pa u smrt.

Malo pomalo postajalo je jasnije da većina odbacuje Isusa. Čak su i njegova čudesa pripisivali demonskim silama. U takvim okolnostima postalo je jasno tko je za Isusa, to jest tko mu uistinu pripada. Takvi će odlučno stati na Gospodinovu stranu i biti “s njim”. Tko god je u Gospodinovoj službi mora paziti na to da sam Krist bude središte njegove službe i Onaj koji privlači; inače se ljudi neće okupljati da budu s Njim i Gospodinovo će stado biti rastrkano.

Svojim prikazom o pometenoj kući Isus je opominjao ljude da se od zla ne odvrćaju samo izvanjski, bez predavanja svoga srca Kristu i ispunjenja njime. Puka izvanjska pripadnost kršćanstvu donosi rizik od otpadanja i daljnjeg zapletanja u zlo. Stoga je Gospodin naglasio važnost slušanja i čuvanja Božje riječi.

Jonin znak, svjetiljka tijela

I dok su neki od Isusovih slušatelja čudesa koja je on činio pripisivali demonskim silama, drugi su zahtijevali “znak s neba” “iskušavajući ga” (r. 15.16). Oboje je bilo jednako zlo i to je bio dokaz da većina odbacuje Mesiju.

Gospodin je već bio dao mnoga znamenja, čudesa koja su ga potvrdjivala kao Mesiju najavljenog u Starom zavjetu. Ti ljudi nisu marili za njega; nisu htjeli vjerovati njemu i njegovoj riječi.

Isus je odbio udovoljiti njihovu zahtjevu i dati im zahtijevani znak. Dobit će još samo jedan znak; onaj proroka Jone, koji je tri dana i tri noći proveo u utrobi ribe – što je bio prikaz Isusove smrti i uskrsnuća. Ninivljani su se pokajali slušajući Jonino propovijedanje i pokajanje je bilo jedina šansa za taj “zao naraštaj” (r. 29) da izbjegne zasluženu Božju osudu.

Većina Isusovih slušatelja dvojila je u pogledu toga je li on uistinu Mesija. Mnogi od njih zahtijevali su još znakova. U prvome dijelu prikaza o svjetiljci Gospodin pokazuje da on, koji je došao kao svjetlo svijeta, nije ostao skriven, nego je osvijetlio svakoga. Stoga nije bila njegova greška ako ga ljudi nisu prepoznali kao Sina Božjega. Činjenica je bilo to da su oni bili zli i mrzili svjetlo te mu se nisu htjeli izložiti (vidi: Ivan 3,20).

Da bi netko prepoznao i primio istinsko svjetlo, treba ispunjavati jedan uvjet: imati bistar pogled. Ljudsko oko je organ kojim opažamo većinu svijeta oko sebe. U slikovitom smislu, odlučujuće pitanje je: na što je upravljeno moje srce, a time i moje oko – na istinu i svjetlo koje daje Bog ili na tamu ovoga svijeta?

Oni koji su zaokupljeni svijetom i njegovom tamom utvrdit će da to utječe na sav njihov život. Ali tko god ima pogled usmjeren na Isusa i njegovo svjetlo, imat će svjetlo u sebi i biti svjetlom drugima.

Teško farizejima

Farizej koji je pozvao Isusa bio je tipičan primjer svoje vrste: kudio je druge i ponosio se vlastitom religijskom vanjštinom. Bog nije nigdje zapovjedio da se peru ruke prije jela, ali su farizeji, koji su htjeli izbjeći svaku okaljanost izazvanu dodirima s ljudima ili stvarima, to učinili obveznim vjerskim propisom.

Gospodin nije htio dopustiti takve dodatke Božjoj riječi. Razotkrio je pobude u srcima farizeja: samopravednost, pohlepu i licemjerje. Njihov karakter nipošto nije bio u skladu s njihovom odanošću sitničarenju. Sebe su smatrali pravednima, ali je njihova prosudba sebe i drugih bila daleko od toga: nisu marili za Božja mjerila. U njihovim mislima nije bilo mjesta za Božju prosudbu, kamoli za njegovu ljubav – a to je ono najvažnije, kao što je istaknuo Gospodin.

Farizeji su naglašavali potrebu za izvanjskom čistoćom, ali nisu marili za čistoću srca i ljubav Božju. Isus im iznova govori: “Jao vama!” Otkriva njihove pobude, želju za počastima i njihov osjećaj vlastite važnosti. Treći “Jao vama!” odnosi se na utjecaj farizeja na njihove sljedbenike i ostale ljude, kojim su se kaljali kao Izraelci koji su naišli na trupla u skrivenim grobovima i došli u dodir s njima (Brojevi 19,11).

Isus je jednako ukorio i pismoznance. Očekivati da ljudi ispunjavaju obveze koje su oni tovarili na njih, a sami ih nisu činili, bilo je čisto licemjerje. Nije im koristilo ni to što su častili drevne proroke, jer nisu slušali njihovu poruku i odbacili su Mesiju, kojega su oni navijestili. Pismoznanci se nisu bili spremni pokajati i obratiti. Njihovo poznavanje Zakona uopće nije bilo poznavanje Boga. I što je još gore, sprečavali su ljude da se obrate Bogu i njegovu Sinu.

Razne pouke učenicima

Isus je razotkrio licemjerni stav farizeja. Sada se obraća velikom mnoštvu slušatelja, osobito svojim učenicima. Oni su trebali biti svjesni učinka licemjerja, koje se širi kao kvasac. Učeniku je bilo uzaludno skrivati nešto pred Gospodinom: on će sve iznijeti na vidjelo.

Kršćani koji slijede svoga Gospodina i žive iskreno i časno poput njega, neće biti omiljeni. No budući da iskazuju strah Božji, ne trebaju se bojati ljudi. Krist im jamči da ih Bog cijeni i skrbi za njih. Stoga se ne trebaju bojati progona i smrti. U Božjem svjetlu, u svjetlu vječnosti, odlučujuće je ono što će nam se dogoditi nakon smrti. Čovjek treba uzeti u obzir činjenicu da Bog ima vlast nakon smrti provesti pravednu kaznu nad svakim.

U jedanaestom poglavlju postalo je jasno da je većina odbacila Isusa i nije htjela slušati njegove riječi. Gospodin ih je nazvao “zlim naraštajem” koji će primiti još samo jedan znak: njegovu smrt i uskr-snuće. Nakon njegova uzašašća u nebo učenici će primiti Svetoga Duha i njegovu snagu da djeluju kao svjedoci za Krista. Gospodin je najavio vječne posljedice za one koji ga priznaju pred ljudima i za one koji ga se odreknu.

“Zao naraštaj” koji je odbacio Krista zahtijevajući njegovo raspeće nagomilao je golemu osobnu krivicu. Od Boga su mogli očekivati samo pravednu kaznu. Ipak, pojedincima je bilo ponuđeno spasenje. Kasnije je Petar u snazi Duha Svetoga zaklinjao: „Spasite se od ovoga pokvarenoga naraštaja“ (Djela 2,40). No za one koji nisu vjerovali tom svjedočanstvu Svetoga Duha u pogledu raspetoga i uskrsloga Krista, nije više bilo nade.

Varavo i pravo bogatstvo

Dok je pred brojnim slušateljima govorio svojim učenicima, Isusa je netko prekinuo zatraživši od njega da riješi svađu u vezi baštine. Gospodin je odvratio: „Čovječe, tko me postavio za suca ili djelitelja nad vama?“ (r. 13 i 14). On se nije došao baviti pravdom u pogledu zemaljskog, nego je brinuo za ljudske duše i njihovo spasenje za vječnost.

Tada je Isus razotkrio što je duboko ukorijenjeni uzrok svađa oko baštine. To je pohlepa, koja pripisuje potpuno lažnu vrijednost zemaljskim dobrima. Gospodin opominje protiv toga i objašnjava da se istinski život, kako to on određuje i kakav želi darovati, ne sastoji od materijalnoga imetka niti pak o njemu ovisi.

Ta usporedba o bogatom trgovcu žitaricama slikovito prikazuje njegovo upozorenje. Svakoga od nas on pita nismo li oholi zbog svog zemaljskog imetka i uživanja u njemu ili smo prvenstveno obuzeti Bogom i svojim odnosom s njim.

Za život ovisimo o novcu i materijalnim dobrima. Božja je volja da kršćani skrbe za svoje obitelji (1 Tim 5,8).

Isus je u usporedbi o bogatom trgovcu žitom osudio težnju za sebičnim uživanjem povezanu s pohlepom i materijalnim imetkom. Zatim upozorava učenike na drugu opasnost: strah i nepotrebnu brigu, zabrinuti duh koji zaboravlja na Božju skrb prožetu ljubavlju.

Gospodin ističe da zabrinutošću ne možemo postići ništa. No Bog, Stvoritelj, koji sam skrbi za biljke i životinje koje je stvorio, zacijelo će se pobrinuti za svoju djecu.

Pogani, koji nisu vjerovali u Boga, nisu imali za težiti ni za čim drugim osim zemaljske dobrobiti. No Isusovi učenici trebaju znati da je “život vredniji od jela i tijelo od odijela”. Trebaju se uzdati u svoga Oca, koji zna što im treba.

Dok nevjernici teže za zemaljskim blagostanjem, Isusovi učenici trebaju imati na umu da njihov Otac u nebu skrbi za njih (r. 30). Kraljevstvo Božje trebalo bi prednjačiti u njihovu nastojanju. Svoje bi misli trebali skrenuti na ono što je pobožno i vječno te biti spremni služiti Bogu. Ako o Bogu i njegovu kraljevstvu misle u tome svjetlu, on će gledati na njih i bit će im “dodano” ono što je potrebno za njihove životne potrebe.

Isusovo stado, skupina učenika koji su ga slijedili, u to doba bilo je malo, i ostalo je u manjini tijekom povijesti. No njima je dano kraljevstvo. Oni imaju živi odnos s Kristom; uživaju “pravednost, mir i radost u Duhu Svetome” (Rimljanima 14,17). Štoviše, imaju Božje obećanje da će imati udio u Kristovoj vladavini na zemlji.

No pravi cilj Isusovih učenika je nebo. Ondje je za njih određena neraspadljiva, neokaljana i neuvela baština (1. Petrova 1,4). To je ono gdje se nalazi njihovo “blago”. Time su zaokupljena njihova srca. Stoga oni ne teže za zemaljskim dobrima; mogu se osloboditi takvih sveza te slobodno i darežljivo misliti na siromašne.

Budni slugе

Gospodin je već bio ukazao na to da će se on vratiti Ocu i da će tada Sveti Duh, zajedno s učenicima, svjedočiti o njemu. Sada im je govorio o svom povratku.

Za njegove odsutnosti učenici trebaju imati “opasane bokove” i “upaljene svjetiljke”. Takvo stanje krasi onoga tko je spreman služiti njemu i otići u bilo kom trenutku. Ovdje se to odnosi na Kristov dolazak, koji su njegovi učenici mogli očekivati svakog trenutka. Oni nisu znali kada će njihov Gospodin doći, ali su, kao slugе, uvijek trebali biti pripralni.

Vjernicima koji ljube Gospodina, služe mu i iščekuju ga, njegov je dolazak povezan s blagoslovom i radošću. No Isusov će povratak biti neočekivano iznenađenje za one koji ne bdiju, već su, ne očekujući njegov dolazak, duhovno zaspali. Stoga Gospodinovo hitno upozorenje glasi: „Budi spreman!“

Petar je upitao na koju se skupinu odnosi Isusova zapovijed da ga se neprestano iščekuje (r. 41). Gospodin nije odgovorio izravno. Ukazao je na odgovornost svakoga tko ispovijeda Krista i želi mu služiti. On će nagraditi svakoga tko ispunjava zadaće koje mu je dao Gospodin. Ali za svakoga tko tvrdi da mu služi, ali mu istinski ne pripada, i tko ga ne voli ni ne očekuje, Gospodinov će dolazak značiti stravu i kaznu. To se osobito odnosi na one koji svojim suvjernicima trebaju davati “jelo” Božje riječi. Ako takvi zanemare činjenicu Gospodinova dolaska, ako su nepouzđani u svom služenju vjernicima te postupaju neovisno i sebično, Krist će ih pozvati da polože račune.

Gospodin je dodao ovo objašnjenje: „Jer kome god je mnogo dano, mnogo će se od njega iskati; i kome je mnogo povjereno, više će se od njega iskati“ (r. 48).

Opredijeliti se za Isusa

Sin Božji došao je ovamo na zemlju donijeti ljudima spasenje i mir. O tome čitamo u mnogim dijelovima ovoga evanđelja (1,79; 2,14.30; 30,6). Kada Gospodin govori da će doći “baciti oganj” i izazvati “podjelu”, ne radi se o njegovoj nakani, nego o učinku njegova dolaska. Što je bliskiji odnos među ljudima, to je veća podjela. Zašto?

Poruka spasenja i mira, koju je donio Krist i koju njegovi učenici sve dosad propovijedaju, nije upućena svemu čovječanstvu, nego pojedincima. Svatko mora odlučiti hoće li primiti Sina Božjega kao Gospodina i Spasitelja ili neće. Mnogi odbace Krista zato što on daje da u njihovu životu zasvijetli Božje svjetlo. Posljedica toga je da su oni koji vide svoje grijehe u Božjem svjetlu i priznaju ih odbačeni od onih koji to ne čine.

U tim redcima Isus spominje i krštenje kojim on mora biti kršten. Time govori o svojoj smrti na križu i osjećajima koji su ispunili njegovo srce u pogledu patnja koje će pretrpjeti.

Nakon što je govorio svojim učenicima osobno, Gospodin se ponovno okrenuo velikom mnoštvu koje ga je slušalo. Morao ih je ukoriti zbog toga što su sposobni tumačiti znakove kakvo će biti vrijeme, ali nisu voljni prosuđivati znakove vremena.

Što se tiče prosudbe njihova ponašanja, potpuno su zakazali u prepoznavanju Mesije, znakova koje je on činio i njegovih izjava. Štoviše, tako grešnih srdaca nisu bili sposobni ni prosuditi što je ispravno.

Krist ih je došao spasiti od kazne koju su zaslužili svojim grijesima. Ali ako ga odbace, učinit će ga “protustrankom” i Bog će biti njihov pravedni Sudac. To je ozbiljno upozorenje! Pobuda iza tih teških riječi bila je Gospodinova ljubav. on ne želi da itko propadne, nego da svi dođu do pokajanja (2. Petrova 3,9).

Čovjekova krivica i Božja osuda

Je li vijest o okrutnosti rimskoga upravitelja potaknula Sina Božjega da zauzme stav u pogledu politike, protiv rimskih okupacijskih vlasti ili protiv ratobornih mjera za neovisnost? Gospodin se na to nije osvrtao. Taj događaj svrstao je uz taj podao čin i govorio o duhovnom i vječnom značenju takvih događaja. To je ono što je njemu bilo važno.

Kao prvo, Isus se protivio shvaćanju da su ljudi zahvaćeni tragičnim događajima teško sagriješili Bogu pa su bili krivi više negoli ostali te zaslužili da ih on kazni. Bog govori putem takvih događanja, ali njegova namjera nije privući pozornost na krivicu mrtvih, nego na našu. Gospodin je jasno pokazao da grešnici nisu bili samo pobijeni Galilejci, nego i Židovi koji su živjeli u Jeruzalemu: ne samo oni koji su izgubili život kod Siloama, nego svi koji su bili živi i govorili o tome. Svi smo mi grešnici kojima treba pokajanje. Moramo se obratiti Bogu da se pomirimo s njim.

Na primjeru smokve ponovno se radi o čovjekovoj krivici i Božjoj osudi. Gospodin privlači pozornost svojih slušatelja na odgovornost koju imaju kao Božji narod, ali i kao pojedinci pred Bogom. Za to uzima primjer smokve, poznati simbol izraelskoga naroda u njegovu odnosu s Bogom (Hošea 9,10). Smokva zasađena u vinogradu prikaz je nepriličnih okolnosti u kojima se našao Božji zemaljski narod. Izrael uopće nije donosio plod za Boga, dok smokva obično rađa tri puta godišnje. Kada je Sin Božji došao u svoj narod, većina ga je odbacila. Čak se i produženo razdoblje podareno Izraelu nakon Isusove smrti, uskrснуća i uzašašća pokazalo besplodnim. To je očigledno u tome što su kamenovali Stjepana (Djela 6).

„Ostavi je još ove godine.“ Ta dirljiva molba ukazuje na ljubav koju Isus Krist i danas ima prema izgubljenima i strpljivost kojom se on obraća našim srcima. No on nas, istodobno, kori kako ne bismo propustili svoju posljednju prigodu.

Iscjeljenje u subotu, dvije usporedbe

Spomenuta žena prikaz je nekoga koga Krist nije otkupio. Takav je svezan Sotoninom silom i ne može učiniti ništa da se oslobodi – pa ni pogledati u nebo. Žena se nije usudila zamoliti za olakšanje i ozdravljenje, ali je Isus “ugledao” nju. Riječ njegove snage oslobodila ju je spona, a njegovo polaganje ruku uvelo ju je u odnos s njim i Bogom, za što ga je zahvalno proslavila. Nadstojnik sinagoge zahtijevao je vanjsku odanost Zakonu i predaji. On nije imao vremena za Isusovo liječenje subotom. No Gospodin je takav stav raskrinkao kao licemjerje. Čak su i oni koji su bili predani vjerskim formalnostima subotom skrbili za svoga vola ili magarca. Zar im je živa osoba bila manje vrijedna?

Samo se oni koji svoje srce otvore za dobrotu i ljubav koja isijava iz Isusovih djela i riječi mogu radovati “zbog svih veličanstvenih djela koja je on učinio”.

Gospodin je već bio istaknuo da još ne može uspostaviti kraljevstvo u sili i slavi, nego da će biti razapet (Lk 9,22). Sada objašnjava oblik Božjega kraljevstva tijekom svoje odsutnosti: od neznatnog početka kršćanstvo će, u svom izvanjskom razvoju, postati golemo stablo. To je biblijski prikaz svjetske vlasti (vidi: Dan 4). No izvanjski položaj moći za Crkvu nije u skladu s Kristovim primjerom, koji je on iskazao tijekom svog života na zemlji. Njegovo kraljevstvo trenutno “nije od ovoga svijeta” (Iv 18,36). Kvasac, s druge strane, prikazuje unutarnji razvoj u kršćanstvu. I tu Gospodin proriče negativan razvoj. Kvasac u Pismu uvijek prikazuje loše ponašanje ili pogrešan nauk. Isus Krist je opetovano upozoravao na kvasac farizeja i saduceja, osobito na njihov pogrešan nauk (vidi: Mt 16,12; Lk 12,1).

Te nas Isusove usporedbe potiču da sve što u kršćanstvu susrećemo u pogledu sile ili nauka preispitujemo u svjetlu njegova primjera i Božje riječi.

Uska vrata

Sin Božji bio je na svom putu u Jeruzalem. Ondje ga je trebao odbaciti vlastiti narod. Sam je odlučio žrtvovati svoj život, tako da mogu biti spašeni izgubljeni grešnici.

Znatiželjniku koji ga je upitao hoće li samo malo ljudi biti spašeno, Gospodin nije dao izravan odgovor, nego je njegovo srce i savjest suočio s onim bitnim. Rekao mu je da je mnogo onih koji bi htjeli ući u Kraljevstvo i vječnu slavu, ali neće uspjeti. Zbog čega? Oni neće biti spremni proći kroz uska vrata. No drugi put ne postoji! Ući na uska vrata znači primiti Krista kao svog Spasitelja; to znači nanovo se roditi po vjeri u njega (Ivan 3,3; 10,9); to znači stati uz odbačenog Otkupitelja i slijediti ga. To pretpostavlja da priznajem da ni po čemu što mogu učiniti ne polažem pravo na mjesto u nebu.

Stoga “trudite se” nije zapovijed da se dobrim djelima zasluži mjesto u nebu. Truditi se znači da se u našem srcu vodi borba! Teško nam je priznati ne samo da smo grešnici, nego da smo izgubljeni grešnici koji ne mogu spasiti sami sebe. Tu borbu treba poduzeti tako da se više ne uzdamo u sebe, nego samo u Krista i njegovu pomirbenu smrt. Ući u kraljevstvo Božje moguće je jedino na uska vrata, to jest po vjeri u Isusa Krista (r. 24). To se treba dogoditi prije negoli se vrata zatvore! Židovi Isusova doba neće se moći oslanjati na to što je on naučavao među njima. Čak im neće pomoći ni njihov povlašteni položaj bliskosti s Bogom, jer su odbacili Spasitelja kojega im je on poslao, njegovog vlastitog Sina. Slično se ni današnji ljudi ne mogu oslanjati na svoje religijske aktivnosti ako nisu primili Krista kao svog osobnog Spasitelja. Pretpostavku da će na posljetku svi biti spašeni jasno odbacuje sam Gospodin.

Židovi, koji su se hvalili da su “prvi” zbog svog odnosa s Bogom, jednoga će dana utvrditi da su “posljednji” i vani, ako odbace Krista. Ljudi iz poganskih naroda, koji su nekoć bili daleko od Boga, ali su ga prihvatili vjerom, bit će “prvi”.

Isusova ljubav prema Jeruzalemu

Isus je bio na svom putu iz Galileje u Jeruzalem. Putujući, poučavao je po gradovima i selima (r. 22). Upravo je bio objasnio da će Židovi izgubiti svoj povlašteni položaj, dok će pogani biti "prvi" u Božjem kraljevstvu (r. 28-30).

Ta Gospodinova poruka nikoga nije potresla kao farizeje, koji su bili tako ponosni na religijski položaj svoga naroda. No oni nisu imali živi odnos s Bogom, jer su odbacili njegovog Sina. Ako su sada upozorili Isusa na Heroda, to je bilo stoga što više nisu htjeli među sobom tog nezgodnog učitelja.

Isus je još uvijek bio u Galileji ili Pereji, području pod vlašću Heroda Antipe, koji je pogubio Ivana Krstitelja. on je bio sin Heroda Velikog, kralja odgovornog za pokolj djece u Betlehemu.

Kako je Gospodin smireno primio njihovo upozorenje! Otišao je svojim putem potpuno usklađen s Božjom voljom i ispunio svoje poslanje točno u skladu s trenutkom koji je odredio Bog. Znao je da ga uskoro očekuje smrt, ali je Herod nije mogao ubrzati. Farizejima je Gospodin pojasnio da neće Herod, nego oni i njihovo jeruzalemsko religijsko središte snositi veću krivicu za njegovu smrt.

Jeruzalem, grad koji je Bog izabrao za sebe i u kojemu je stajao Hram, istodobno je bio grad koji je snosio najveću krivicu. Ondje su ubijani Božji proroci (2. Ljetopisa 24,20-21; Jeremija 26,20-24). Ondje je trebao biti razapet i Božji Sin. Sve što ostane bit će samo prazna ljuštura: kuća koju Bog više ne može zvati svojom bit će ostavljena njima. No Krist je najavio i da će se vratiti na vidljiv način.

Dirljivo je čitati o Isusovoj ljubavi za Jeruzalem. Htio je spasiti i zaštititi njegove stanovnike, ali su oni htjeli drugačije. U 1. Timoteju 2,3 i 4 stoji: „Bog ... želi da se svi ljudi spase.“

Ta želja za našim spasenjem savršeno se vidi u životu i službi Sina Božjega. No porazno je što, premda Bog želi, mnogi ljudi to ne žele. Bog ih ne prisiljava. On pokušava zadobiti srca; on otkriva svoju ljubav i dobrotu ljudskome rodu; on je za njih dao svog ljubljenog Sina u smrt; no on im ne nameće nebo. Oni odlučuju.

Dakle, u nebu će biti samo “dragovoljci”, oni koji su primili Sina Božjega. Jednako tako će i u paklu biti samo “dragovoljci”. Bog želi! Neće biti njegova krivica ako netko propusti ući u njegovu vječnu slavu.

O poniznosti

Čak su i farizeji bili među onima koje je Isus htio spasiti. Znao je za njihov kritičan stav prema sebi, no prihvaćao je njihove pozive. Kada su ga promatrali da vide kako će se ponijeti, on je koristio prigodu da ih navodi na razmišljanje.

Spomenuti događaj ponovno se tiče držanja subote. Strogi farizejski propisi uvelike su nadilazili ono što je Bog zapovjedio u Zakonu. Štoviše, previđali su činjenicu da nije čovjek načinjen za subotu, nego subota za čovjeka, i da je Krist Gospodar i subote (Marko 2,27.28).

Farizeji nisu bili u stanju odgovoriti je li dopustivo da se subotom ozdravljuje. Odgovor "Ne!" bio bi pobijen ozdravljenjem. Nisu se mogli navesti ni da kažu "Da!", premda bi spasili svoje životinje ako bi to bilo potrebno. Kako prekrasno ovdje isijava "dobrosvištost i čovjekoljublje Spasitelja našega, Boga," (Titu 3,4) u suprotnosti s krutošću i samoljubljem uobičajene formalne religije!

U edenskom vrtu Sotona je savjetovao prvome paru neka pojedu zabranjeni plod pa će "biti kao Bog" (ili „kao bogovi“). Uvijek nakon što se pokorio toj prvoj laži, čovjek je bio sklon preuzimati "prvo mjesto".

Kako je drugačije bilo sa Sinom Božjim! U njemu vidimo kako je poniznost hvalevrijedna. On je bio Bog, ali je postao čovjekom. Imao je svako pravo na to, ali nije došao da mu se služi, nego služiti. on nije tražio čast ili glasovitost od ljudi, nego Božje odobravanje. Prvo mjesto bilo je s pravom njegovo, ali je dragovoljno zauzeo najniži položaj, onaj na križu (vidi: Ivan 5,41,44; Filipljanima 2,3-11).

Isus je bio savršeni primjer toga što savjetuje u ovoj usporedbi. Slijedeći njega naučit ćemo što doista vrijedi: Božje odobravanje, to jest čast od strane onoga "koji je pozvao", kao što to kazuje usporedba.

Krist od onih koji ga slijede očekuje da odražavaju njegov karakter. U njegovom govoru uzvanicima tema je bila poniznost, a u savjetu svomu gostoprimcu je to nesebična ljubav.

Ljudima, općenito, nije teško iskazati prirodnu ljubav prema onima koji su im bliski ili od kojih mogu nešto očekivati. Gospodin je jednom rekao: „Jer i grešnici ljube one koji njih ljube“ (6,32). Mjera Božje ljubavi je mnogo viša. On nas je volio kada se u nama nije moglo naći ništa vrijedno ljubavi, a nije mogao ni očekivati išta od nas. Mi smo, ustvari, bili njegovi neprijatelji (Rimljanima 5,8.10).

Tko god je novim rođenjem postao Božje dijete i slijedi Krista, u načelu je osposobljen i zapovjeđeno mu je da iskazuje takvu nesebičnu ljubav: „Budite, dakle, Božji nasljedovateli, kao djeca ljubljena; i hodite u ljubavi, kao što je i Krist ljubio nas te za nas predao sebe“ (Efežanima 5,12).

Bog će za “uskrснуća pravednih” svoju djecu nagraditi za svaki čin nesebične ljubavi. Taj izraz ističe činjenicu da su uskrснуće vjernika i uskrснуće nevjernika dva različita događaja s drugačijom svrhom (vidi: Ivan 5,29; 1. Solunjanima 4,13-17; Otkrivenje 20,5.6.11-15).

Velika gozba

Jednog od farizejevih uzvanika, koji je bio pozvan zajedno s Isusom, očito su se dojmile Gospodinove primjedbe i iskazivanje njegove poniznosti i ljubavi. Njegov spontani uzvik: „Blagoslovljen je onaj tko bude jeo kruh u Božjem kraljevstvu“ mogao bi nas navesti na pomisao da su mnogi osjećali kao i taj čovjek. No Isus je objasnio da to nije slučaj.

U usporedbi koju je ispričao Gospodin, domaćin koji poziva na svoju veliku gozbu je sam Bog. Obrok je blagoslov za uzvanike, što ukazuje na sudionništvo u domaćinovoj radosti i zajedništvu s njim. Na to Bog poziva ljude.

Nažalost je čovjek, koji je pao u grijeh, neprikladan za Božju prisutnost i nesposoban uživati zajedništvo s njim. U starozavjetno doba je to dokazivao Zakon sa svim svojim zahtjevima, osobito narodu Izraela. Ali ovdje ne čitamo ništa o zahtjevima. Ovdje se objavljuje poruka milosti: „Dođite, jer sve je već spremno.“

Budući da nas je Krist došao pomiriti s Bogom svojom pomirbenom smrću, Bog može pozivati bez ograničenja. No mi moramo prihvatiti vjerom i “doći”. Naš veliki Bog želi imati zajedništvo s nama. on želi da imamo udjela u njegovoj radosti i svemu što on ima s nama. Stoga on ljubazno poziva svakoga: „Dođite, jer sve je već spremno.“

Sam Gospodin, a potom i njegovi apostoli, pozivao je ljude da dođu k Bogu i imaju zajedništvo s njim. Kao što čitamo u evanđeljima i Djelima, taj poziv najprije je upućivan religioznim Židovima u sinagogi.

Ali oni koje se pozivalo davali su isprike. Nisu ih neke grešne djelatnosti sprečavale u dolasku na gozbu (jer su bili čestiti i religiozni ljudi), nego njihovo zanimanje za ono što je zemaljsko. To je imalo glavnu riječ u njihovim umovima i u pogledu njihova vremena.

Nisu imali vremena razmišljati o Bogu ili o vječnosti. U njihovim srcima nije bilo mjesta za Boga; bili su ravnodušni.

Naš Bog Stvoritelj voli ljudski rod. On nas želi imati kod sebe, kako bi dijelio svoju slavu s nama. Imamo li i mi potpuno neopravdane isprike? Ako ostanemo ravnodušni u pogledu Boga i njegove ljubavi, činimo sami sebe krivcima – s posljedicama koje su vječne! Stoga prihvatimo njegov poziv: „Dođite, sve je već pripravljeno.“

U prvom djelu usporedbe o velikoj gozbi uzvanici su imali različite izlike zašto ne prihvaćaju poziv. Oni su prikaz religioznih Židova Isusova doba, koji nisu iskazali nimalo ljubavi za Sina Božjega. Njihova ravnodušnost zauvijek ih isključuje iz Božjega kraljevstva.

No bilo je u Izraelu i drugih, manje cijenjenih: prosjaka, bogalja, slijepih i hromih. Oni su, kao što govori usporedba, bili na trgovima i ulicama grada. Takvima, ubogima i bolesnima, carinicima i grešnicima, po Gospodinu Isusu je upućen Božji poziv i mnogi od njih su ga prihvatili.

Čak je i tada bilo “još mjesta”. Domaćinov prostor i darežljivost nisu bili iscrpljeni. Tako je i Božja milost obilna za sve koji je žele primiti. Domaćinove sluge trebale su poći na putove i među živice te pozvati ljude. To je prikaz slanja Božjega poziva onima iz poganskih naroda.

I danas važi ovaj poziv: “Dođite, jer sve je već spremno.”

Cijena učenitva

U usporedbi o velikoj gozbi Isus je govorio o Božjem pozivu upućenom ljudima. Je li mnoštvo koje ga je slijedilo možda mislilo da je na putu u Božje kraljevstvo i njegovu veliku gozbu? Kako bi se svatko mogao preispitati, Gospodin je jasno rekao što se očekuje od njegovih sljedbenika.

Kada netko počinje istinski slijediti Isusa, Krist postaje središtem njegova života, koji se kasnije odvija u skladu s time. Svoje prijašnje obiteljske veze treba “mrziti”, jer u njima nije bilo Krista. Sada je Sin Božji taj koji određuje njegovo ponašanje u svakom pogledu. Ali sada su ljudski odnosi postavljeni na višu razinu negoli ranije, no bit će ponečeg što će biti neugodno njegovim srođnicima koji ne vjeruju. U tom slučaju vjernost i odanost Kristu mora imati prvenstvo.

Kristovo učenje uključuje i to da se mrzi vlastiti život. Učenici shvaćaju da svojim životom više ne raspolažu oni, nego Krist.

Na posljetku, Isusovi učenici moraju “nositi svoj križ”. To znači prihvatiti da će ih svijet odbaciti, kao što je odbacio i raspetoga Krista. Kada netko istinski slijedi Gospodina, svijet će ga proglasiti mrtvim u pogledu sebe i svojih interesa.

Biti Isusov učenik znači imati Gospodina kao središte svoga života. Naš odnos s njim je odlučujući i ima prednost pred svakim odnosom s ljudima. Gospodin je to objasnio tako da nitko od njegovih slušatelja nije mogao steći pogrešan utisak. Sada Isus iznosi primjere pokazujući kako je važno proračunati trošak prije negoli se donese odluka. “Proračunati trošak”, “imati dovoljno da se dovrši” i “moći” – to je u pitanju.

Tko se osjeća sposobnim da ispuni uvjete za učenje? Zar će na posljetku Krista slijediti samo birani sposobni ljudi? Nipošto! Gospodin neće ostaviti nijednog učenika da stoji sam. Svaki će mu dan

davati snagu da ga slijedi. Ono što unaprijed treba odlučiti jest to jesam li uistinu pripravan odreći se svega što imam. Jesam li voljan sav svoj život prepustiti njegovu vodstvu?

Usporedba o soli također naglašava tu misao. U propovijedi na gori Krist je svoje učenike nazvao "solju zemlje", zato što se oni putem njegove prisutnosti i svoga svjedočanstva suprotstavljaju pokvarenosti i zlu u svijetu (vidi: Matej 5,13). Tako je sol nešto dobro, i u prirodnom i u slikovitom smislu.

Premda naša industrijski proizvedena sol ne može izgubiti slanost, sol koja se proizvodila u ono doba sadržavala je različite sastojke pa je bilo moguće da izgubi svoju jačinu. Ako je bila vlažna, sol je mogla propasti i prestati biti učinkovita kao začim i zaštita. Gospodin se tim primjerom poslužio kao upozorenjem na to da ga se ne slijedi mlitavo i samo se na neko vrijeme pokazuje znakove učeništva.

Krist mora biti središte učenikova života; tek tada će njegov život krasiti Božja milost i duhovna snaga te će imati dobar utjecaj. No ako si učenik u svom životu dopušta kompromise slijedeći sebične ili svjetovne interese, njegova će snaga biti izgubljena. Tada će štetiti Gospodarevoj stvari, a ne unapređivati je.

Ta pouka o učeništvu zaključena je hitnim pozivom: „Tko ima uši da čuje, neka čuje!“

Izgubljena ovca i drahma

Poruka milosti koju je propovijedao Gospodin Isus privlačila je one koje su vođe naroda najviše prezirale, to jest carinike i grešnike, takve koji su očigledno kršili Božje zapovijedi.

No sama poruka bila je upućena svima, čak i farizejima i pismoznancima, koji su jednako tako bili grešnici, usprkos tome kako su izgledali izvanjski.

Ta se skupina koristila zakonom koji je Bog dao njihovim precima, ali ne kao ogledalom; nisu prepoznavali sebe u Božjem svjetlu. Uspoređivali su sebe s drugima tako da su oni ispadali boljima. Na taj način su si zapriječili put do Boga pa im je smetalo to što je Isus postupao milostivo s ljudima koje su oni smatrali bezvrijednima.

„Taj čovjek prima grešnike i jede s njima.“ Taj ukor očigledno je trebao baciti sjenu na Sina Božjega i na neki ga način dovesti u vezu s grijehom.

Isus je doista primao ljude onakve kakvi su bili, bez ikakvih preduvjeta. To je srž milosti. No milost nikada ne može odobriti zlo. Kada je jeo s farizejima i pismoznancima, ili carinicima i grešnicima, Krist nikada nije odobrio ništa pogrešno ni vlastitim ponašanjem ni svojim riječima. Radije je ukazivao na pogrešne postupke, kako bi pomogao grešnicima i pokazao način spasenja.

U jednoj trostrukoj usporedbi Gospodin je iskazao Božju ljubav i milost grešnicima.

U sva tri dijela ove usporedbe tema je: „Izgubljeno – nađeno – radost“. U prvome nam Gospodin pokazuje kako on, Sin Božji, kao Dobar Pastir traga za izgubljenima.

Izgubljena ovca ne može si pomoći. Prepuštena sama sebi, samo će odlutati dalje. Ali Dobri Pastir se ne predaje u pogledu nje. Svaka od njih mu je dragocjena. On ide za njom sve dok je ne nađe. Slabu

i ranjenu, podiže je bez riječi prijekora. S ljubavlju je polaže na svoja ramena i podnosi svu njezinu težinu noseći je natrag kući. Ishod je: radost zbog onoga što je bilo izgubljeno i veselje u nebu.

Isus Krist, Sin Božji, on je taj koji preuzima inicijativu u spasenju. Ali radost u nebu otkriva jedan drugi vid. Ondje je veselje zbog jednoga grešnika koji se pokaje. To je jedino što izgubljeni treba učiniti: mora iskazati promjenu u srcu i dopustiti da ga se spasi. Farizeji i pismoznanci, i svi koji se smatraju da su pravedni i da im ne treba pokajanje, ne daju razloga za veselje; niti pak imaju ikakva udjela u njemu.

U drugome dijelu usporedbe na temu “izgubljeno – nađeno – radost”, neka je žena tražila izgubljeni novčić, drahmu. Taj srebrni novčić, mrtav predmet, pokazuje da je čovjek mrtav u prijestupima i grijesima. Bespomoćan je i nema snage doći Bogu (Efežanima 2,1). Sam po sebi nije ni voljan ni sposoban prihvatiti poruku o Isusu Kristu.

Žena u usporedbi ne prihvaća tu okolnost samo tako. Ona daje sve od sebe da nađe izgubljeni novčić. Pali svjetiljku i brižno traži. To je prikaz toga kako Sveti Duh čini da svjetlo Božje riječi osvijetli srca i savjesti ljudi u ovome mračnome svijetu, i kako on uklanja prepreke da bi donio novo rođenje (vidi: Ivan 3,5; 16,7-11). Tada je u nebu radost “nad jednim grešnikom koji se kaje”.

U prvoj usporedbi je Bog Sin bio taj koji je našao izgubljenu ovcu i doveo je u sigurnost doma. Ovdje Bog Sveti Duh traga za izgubljenim i djeluje u njegovu srcu. U trećoj ćemo usporedbi vidjeti ljubav s kojom Bog Otac s dobrodošlicom prima natrag svog izgubljenog sina. Kako dirljive prizore o bogatstvu Božje milosti nalazimo u ovome poglavlju!

Izgubljeni sin

Iz usporedbe o rasipnom sinu opće je poznato kako je on protratio svoju baštinu živeći raspušteno i postao svinjar. No krajnje je značajan početak te priče. Sve je počelo s njegovim stavom prema ocu, pod čijim se nadzorom više nije osjećao ugodno. Tražio je svoju slobodu, kako bi nenadziran mogao raditi ono što želi. Činjenica da je zatražio svoj dio nasljedstva pokazuje kako je daleko otišlo njegovo otuđenje od oca: postupio je kao da mu je otac već mrtav.

Nije svatko nalik tome sinu u pogledu raspuštenoga života koji je on vodio daleko od doma. Ali na početku je svatko od nas nalik njemu, jer onaj presudni grijeh je to što čovjek bježi od Boga i okreće mu leđa, kako bi živio onako kako sam želi. Čovjek želi živjeti neovisno o Bogu, postupati prema vlastitim željama i ni na koji način biti ograničen. Tako je "rasipni sin" savršeni prikaz suvremenog čovjeka.

Što Bog čini u pogledu toga? Kao i otac u usporedbi, on pušta čovjeka neka ide svojim putem, dopuštajući mu da se za sebe služi svime što duguje Bogu: svojim sposobnostima, svojim zdravljem i imetkom. Bog to dopušta, kako bi uvidio koliko je gorak i ozbiljan život odvojenosti od Boga.

Mladić je, napustivši svoga oca, tragao za ispunjenjem, ali je naišao samo na teškoće. Htio je biti slobodan od svoga oca, ali je potonuo u ponižavajuću ovisnost o tuđincima. Što se rasipni sin nadao dobiti od svog prijateljstva sa svijetom? Na posljertku je postao potpuno izdvojen i usamljen. Kako mu je sve ono što je svijet imao za ponuditi izgledalo obećavajuće, a kako je otrežnjavajući svršetak iskusio: „Nitko mu nije davao“!

To je prikladan prikaz osobe koja želi voditi život odvojeno od Boga. Umjesto da uživa slobodu koju svijet obećava, zbog svojih želja tone

sve dublje i dublje u robovanje grijehu (2. Petrova 2,18.19). Istodobno se uvećava potreba njegova srca i glad za istinskim životom.

Kad je rasipni sin “počeo oskudijevati”, “pridružio se jednom građaninu te zemlje”. Kao da mu se nametnuo. Tolika je bila njegova glad, osjećaj neimaštine i očaj da je postao potpuno ovisan o tuđincu. Ali bilo je uzalud: „Nitko mu nije davao.“

To je prikaz onoga što će na posljetku iskusiti svatko tko ispunjenje svog života traži odvojeno od Boga. Ono što svijet i đavao obećavaju izgleda tako privlačno, ali oni nikada nikome ne mogu dati ono što uistinu siti glad naše duše.

Povratak kući

U dubinama svoje bijede, kada mu je zaprijetila smrt od gladi, rasipni je sin došao k sebi. Probudio se od sna u kojem je robovao privlačnim silama svijeta. U njega je zurila stvarnost; upoznao je sebe te počeo stvarati drugačiji sud o svome ocu. Odlučio je vratiti mu se i uputio se kući.

Ako tu točku usporedimo s druge dvije usporedbe u ovome poglavlju, sjetit ćemo se trenutka kada je Dobar Pastir našao ovcu, ili kada je putem Božje riječi Sveti Duh zasvijetlio u srcu i savjesti.

Ovdje je prikazano kako se izgubljeni grešnik kaje i kako se potpuno mijenja njegov nutarnji stav. Priznaje kako je pogrešan bio njegov put bez Boga i ne oklijeva nazvati ga grijehom. Žali zbog svog svojeglavog ponašanja i spreman je priznati krivicu Bogu. Istodobno shvaća da jedino on ima odgovor na pitanja koja se tiču njegova života i da se njegova duša može nasititi samo kod njega.

Jednako kao što se rasipni sin pouzdao u svoga oca, ni ne misleći da će mu otac u potpunosti oprostiti, tako ni grešnik u doba svoga obraćenja nema predodžbu o bogatstvu Božje milosti.

Rasipni sin je na putu natrag k svome ocu. Nakanio mu je priznati svoj grijeh i zamoliti ga da ga učini jednim od svojih slugu. No dok je još bio daleko, otac je pohrlio prema njemu, radosno ga zagrlio i očinski poljubio. Sin je uspio priznati svoj grijeh, ali molbu da bude sluga nije uspio izreći. To je bilo nemoguće u očevu naručju.

Kakav li je to prikaz Božje ljubavi u prihvaćanju svakoga tko mu dolazi!

- Bog vidi promjenu u grešnikovu srcu;
- potaknut je sažaljenjem, pun radosti zbog te promjene srca i istinskog obraćenja, i pun milosrđa;

- hita nam u susret olakšavajući nam susret sa sobom;
- “pada” nam oko vrata, ne mareći za našu odrpanu i poderanu odjeću. Bez ikakva nas predbacivanja prima takve kakvi jesmo.
- on kao otac prihvaća sina koji se vraća, pokazujući time da nas ne prima kao slugu, nego kao djecu.

Koje li nezamislive ljubavi! Bog nam dolazi u Isusu Kristu, kada se okrenemo njemu. To nam olakšava da priznamo svoje grijehe i uvidimo svoju bezvrijednost i činjenicu da sami po sebi nemamo nikakvo pravo. On nas prima i daruje nam mnogo više negoli mi očekujemo!

Prijem kod oca

Božja milost nadilazi sva naša očekivanja. Kada dolazimo k njemu, on iznosi najbolju opravu. Više nas ne vidi onakvima kakvi smo po naravi, nego “u Kristu”, u krasoti i savršenstvu svoga ljubljenoga Sina (Efežanima 1,6; Izaija 61,10). Daje nam “prsten”, zalag našeg novog odnosa s njim, koji se ne može prekinuti, i “obuću”, još jedan znak da nas prihvaća kao djecu.

U Izraelu je bio običaj držati spremno ugojeno tele za osobite goste. Sada je ono bilo zaklano zbog radosti što se sin vratio kući. „Jedimo i veselimo se“: izgubljeni sin je nađen i može imati udjela u očevu zajedništvu i radosti.

Sina je njegova grešna nakana otjerala iz očeve prisutnosti. Sada je uvidio i priznao svoju krivicu; savjest mu je čista. Može gledati oca u lice, uživati zajedništvo s njim kao odrastao sin s ocem, i s njim se radovati. Takvo bi zajedništvo Bog rado imao sa svima koji su bili duhovno “mrtvi” pa “oživjeli”, koji su bili izgubljeni pa su nađeni. Za kršćanina je to povezano s velikom radošću, radošću koja počinje odmah i neće prestati svu vječnost: „I počese se veseliti.“

Rasipni sin se vratio kući i ocu priznao svoju krivicu. Sada više nije bilo ničega što bi remetilo njihov odnos. Srca su im bila ispunjena srećom zajedništva, radošću i veseljem.

Stariji sin još uvijek nije bio svjestan da mu se brat vratio. Kada se približio kući nakon dnevnoga rada u poljima, iz nje je začuo zvuk svečane glazbe. Sluga mu je ukratko objasnio o čemu se radi.

Iznenadilo ga je to što mu se brat vratio, ali to što mu je otac odmah oprostio, pa čak i dao zaklati ugojeno tele da proslavi taj događaj, silno ga je razljutilo. Kako je otac mogao iskazati toliku naklonost nedostojnom sinu? On s time nije htio imati ništa!

Prisjetimo se početka toga odjeljka: farizeji i pismoznanci mrmrljali su zato što je Isus primao grešnike i jeo s njima. Ovdje je stariji sin prikaz tih ljudi. Oni nisu bili u stanju radovati se zbog toga što je nedostojnim krivcima bila iskazana milost, nego ih je to razbjesnilo. Ništa im nije značila činjenica da su se ti grešnici pokajali i obratili. Radije su ostali vani, daleko od carinika i grešnika, ali i daleko od Boga Oca.

Stariji sin istaknuo je svoje neumorno služenje i pokornost. Nasuprot tome, svog brata i njegovo ponašanje opisao je najmračnijim izrazima. Bio je srdit na njega, ali i ljubomoran što je otac za njega dao zaklati ugojeno tele. on nije bio sposoban dijeliti očeve misli i osjećaje. Misli mu se nisu uklapale u ljubav njegova oca. Govorio je o svojim postignućima i priznanju koje je za njih zaslužio. No sada se pokazalo da je osnovni problem njegova brata i njegov: htio je uživati sa svojim prijateljima, ali bez svoga oca.

U tome on predočuje sve religiozne ljude koji žive časnim životom koji zaslužuje priznanje. Ali budući da oni vlastitu dobrotu smatraju osnovom svog odnosa s Bogom, blizu su mu samo površno, a ne u nutрини. Ljubomorni su na milost iskazanu drugima, jer vjeruju da to njihova postignuća čini besmislenim.

Otac je porazgovarao sa starijim sinom. Htio je da i on bude u kući i dijeli zajedništvo i radost. Ali sve dok se on držao svoje samopravednosti, ostajao je vani.

Nepravedni upravitelj

U tri čina usporedbe iz Luke 15 vidjeli smo dirljiv prikaz Božje milosti u spasenju izgubljenih grešnika. Sada se Gospodin pred mijenjanim slušateljstvom obraća svojim učenicima. Tu se ne radi o tome kako se spašava grešnik, nego kako se učenik treba ponašati dok slijedi Isusa.

U tu svrhu Gospodin iznosi usporedbu o nepoštenom sluzi. Nje ga se uklanja iz službe zato što je prisvajao gospodarov imetak. U posljednjim trenucima u službi on nepravedno unosi promjene u gospodarove priznanice, kako bi osigurao vlastitu sigurnost u budućnosti. Tu Gospodin Isus ističe sljedeću točku: pravodobno opskrbljivanje za budućnost. Nepravedni upravitelj je dužnicima svoga gospodara otpustio znatan dio duga i obvezao ih. Kad ostane bez posla, oni će ga primiti na stan i hranu. Gospodar ga je pohvalio, ali ne zbog iskazane nevjernosti, nego snalažljivosti.

Isus je objasnio gospodarovu preporuku: “sinovi ovoga svijeta” ne ustručavaju se ostvariti probitak na domišljat način, pa ni ako je taj način nepravedan. S druge strane, “sinovi svjetla”, to jest Isusovi učenici, imaju plemenitije porive; oni se služe samo moralno ispravnim načinima, i to sužuje primjenu “domišljatosti”.

Nepravedan sluga se za budućnost pobrinuo danas. To je bilo jedino primjerno u njegovu ponašanju i Gospodin je to istaknuo. Objasnio je na koji način bi se njegovi učenici trebali služiti novcem i vlasništvom, takozvanim “nepravednim mamonom”. Ono je nepravedno i stjecanje njega vodi u nepoštenje. Vlasništvo može dovesti do nepravednosti ili otuđiti srce od Boga.

Kršćani se ne bi trebali smatrati vlasnicima svog zemaljskog imetka, nego Božjim poslužiteljima koji njime upravljaju u skladu s njegovim umom i darežljivošću. Time Isusovi učenici potvrđuju da su na putu u nebo, gdje će biti pozdravljeni kao “prijetelji”.

Istinsko bogatstvo

Baš kao što se nepravedni sluga za budućnost opskrbio gospodarovim novcem, tako su si i Isusovi učenici trebali izgraditi čvrsti temelj mudro se služeći “nepravednim mamonom” (1 Tim 6,17-19). No oni su, za razliku od sluge u usporedbi, trebali biti “vjerni u najmanjem”. Upravo se najmanjem procjenjuje čovjekovo srce. “Najmanje” se, uglavnom, odnosi na ono prolazno, zemaljsko, što nam je Bog povjerio na upravljanje.

“Istinsko bogatstvo” kršćanina duhovno je, nebesko i vječno. Ne uspije li kršćanin upravljati zemaljskim stvarima onako kako želi njegov Gospodar, nego ih koristi sebično, tada ne može uživati ni u svom istinskom duhovnom posjedu.

Božji Sin jasno je dao do znanja da sluga ne može služiti dvojici gospodara. Ljudi koji imaju strastvenu narav jednoga bi mrzili, a drugoga voljeli; drugi bi jednome bili posvećeni, a drugoga prezirali. Čak ni Isusovi učenici ne mogu željeti služiti Bogu dok ih, s druge strane, obuzima zanimanje za ono zemaljsko.

Upozorenje da se ne može služiti i Bogu i mamonu (bogatstvu), Gospodin je uputio svojim učenicima. No “lakomi farizeji” osjetili su žalac ovog upozorenja. Štoviše, smatrali su da su oni ispravni te da pokornost Zakonu treba biti nagrađena zemaljskim blagoslovljima. Stoga su ismijavali Isusa. No i da su se mogli opravdati pred ljudima, Gospodin je razotkrio u kakvu su stanju njihova srca. Ljude je lako dojmiti te oni hvale jedni druge, no Bog zna naša srca. Ako je pravednost površna, tada je licemjerna i “odvratna je pred Bogom”.

Farizeji su kao svoj autoritet navodili Zakon. No Izrael je prekršio Zakon. Isus je, stoga, spomenuo proroke koji su pozivali Izrael na pokajanje i propovijedali dolazak Božjeg kraljevstva. Taj novi poredak je započeo – nije poništio pravedne Božje zahtjeve položene u Zakonu, no načela o kojima je Isus propovijedao u Evanđelju odno-

sila su se na Božje kraljevstvo. Tko god je primio njegovu poruku i pokajao se, mogao je ući u kraljevstvo, a to “tko god” odnosilo se čak i na one iz poganskih naroda.

Farizeji su se uvelike mučili kako bi se prikazali vjernim sljedbenicima Božjega zakona. Uvijek iznova su Isusa Krista pokušavali prikazati kao prekršitelja Zakona. U biti su ga prezirali, jer je govorio protiv ljubavi prema novcu. Gospodin je razotkrio njihovo licemjerje.

Sada pak je pokrenuo još jedno pitanje koje je bilo osjetljivo za farizeje. U ono se doba znatno povećao broj razvoda i preljuba. Dobrim djelom se to događalo zbog sve većeg prihvaćanja labavog tumačenja Zakona od strane jedne skupine među farizejima. Ona je dopuštala razvod iz gotovo bilo kojeg razloga.

Po Gospodinovim su riječima slušatelji mogli uvidjeti da on, a ne farizeji, brine za to da Božji zahtjevi budu prepoznati i drži ih se točno onako kako su dani. Za razliku od slobodoumnog shvaćanja tih farizeja, Isus je i ovdje i u drugim slučajevima naglašavao izvorni božanski poredak:

„Niste li čitali da ih je onaj koji ih je u početku načinio, načinio muško i žensko i rekao: ‘Zbog toga će čovjek ostaviti oca i majku i prionuti uza svoju ženu; i njih će dvoje biti jedno tijelo’? Tako više nisu dvoje, nego jedno tijelo. Što je, dakle, Bog sjedinio, čovjek neka ne rastavlja“ (Matej 19,4-6; Postanak 2,24).

Bogataš i Lazar

Bogataš iz ove pripovijetke, kako ju je ispričao Gospodin Isus, sebično je uživao u svome imetku, ne tražeći Boga. Jadni Lazar je, s druge strane, vjerovao Bogu, što je jasno i iz konteksta i iz značenja njegova imena: "Bog je pomoć". Bogataš mu, očito, nije nimalo pomogao, što je bilo suprotno zahtjevima Božjega zakona.

Veo koji leži nad stanjem koje je između smrti i uskrsnuća djelomično nam je ovdje razmaknut. Razumljivim riječima Lazar je opisan kao da je odnesen u "Abrahamovo naručje", dok je bogataš otvorio oči u Hadu.

Jedan je radostan u zajedništvu s onima koji su umrli u vjeri, a drugi trpi patnje u Hadu, mjestu mučenja, premda to još uvijek nije bio pakao (usp. Otkrivenje 20,14).

Taj nekoć bogat čovjek izrazio je želju da mu se u Hadu olakšaju muke koje je trpio. Abraham mu je objasnio da to nije moguće. Odluka gdje i kako će se provoditi vječnost donosi se tijekom života na zemlji. Nakon smrti nije moguća nikakva promjena.

Stoga se bogataš sjetio svoje braće, koja su, očito, također živjela bez Boga. Zamolio je Abrahama da pošalje Lazara da ih upozori. Ni to nije bilo moguće. „Imaju Mojsija i proroke“, to jest Bibliju, Božju riječ. Tko god odbije vjerovati tome, neće biti uvjeren sve i da netko ustane od mrtvih.

Dakle, ako netko odbije poruku Biblije, nije u pitanju njezina vjerodostojnost ili uvjerljivost, nego svjesna odluka njegova srca da odbaci Boga.

O sablaznima, vjeri i vjernosti

Ovdje Isus govori o međusobnim odnosima svojih učenika. Slijedi li se njega, na životnom putu nalaze se spoticala i “sablazni”, o što se učenik spotiče ako ga navodi na grijeh. Tko god sablazni “jednoga od ovih malenih”, to jest učenika, snosi teret krivnje. Kako Gospodin sudi o tome, prikazano je njegovim riječima o mlinskom kamenu.

Budući da je svijet u neprijateljstvu s Kristom, njegovi učenici trebaju očekivati takva spoticala. Stoga je to važnije da oni sami svojim ponašanjem, primjerom ili lažnim naukom ne navode na sablazan druge kršćane (Rimljanima 14,13; 1. Ivanova 2,10).

Učenik bi se trebao “čuvati”, ne samo da on ne sablazni nekoga, nego i da se ne sablazni kada netko sagriješi protiv njega. Tada mu je potrebna milost da se ne spotakne te bude u stanju ukoriti svog brata. To ne bi smjelo biti u srdžbi, nego dobrodušno. Isusov učenik treba biti spreman opraštati uvijek iznova, kao što je to činio njegov Učitelj. Oprez u pogledu sebe i milost prema drugima povezuje učenike dok slijede Isusa.

Kad su učenici pomislili na prepreke i opasnosti koje će trebati svladati slijedeći Isusa, osjetili su se slabima. Stoga su izrazili razumljivu želju da Gospodin uveća njihovu vjeru.

Hudson Taylor, misionar u Kini, jednom je izjavio da nama ne treba velika vjera, nego vjera u velikoga Boga. Gospodinov odgovor uistinu pokazuje da to ne ovisi o veličini naše vjere ili o našoj procjeni. Važno je da to bude istinska, živa vjera koja može neometano djelovati u našem srcu. Narav vjere je u tome da iza onog vidljivog gleda ono što je nevidljivo. To uključuje i prepreke i naše vlastite slabosti. Ona ovisi o živome Bogu i njegovoj snazi (Hebrejima 11,27).

Vjera može biti mala poput najsitnijeg sjemena, ali oči vjere trebaju biti usmjerene prema Bogu. To podrazumijeva da smo pod dubo-

kim dojmom njegove snage, mudrosti i ljubavi, kao i da se uzdamo u to da će ih on upotrijebiti za naše dobro. Zbog toga je nužno da živimo i djelujemo u skladu s njegovom voljom. Tada Bog na našu vjeru odgovara na čudesan način i učenicima koji slijede Gospodina daruje snagu da se suoče sa svakim zahtjevom i svladaju svaku prepreku.

Isusovi učenici mogu izgubiti hrabrost kada se suoče s teškoćama koje prate njihove dužnosti i s preprekama na koje putem nailaze. To je jedna opasnost. Stoga ih je Gospodin ohrabrio da vjerom gledaju na svog velikog Boga. No kada Bog po svojim slugama čini velika čudesa, javlja se druga opasnost: mogli bi to pripisati vlastitoj snazi i hvaliti se time pred ljudima, pa čak i umišljati da im je Bog to na neki način dužan.

U ovoj usporedbi Gospodin nas uči poniznosti, što je ono najvažnije u službi za njega. Njegovi učenici su sluge, za koje se podrazumijeva da će vjerno ispuniti zadane zadaće. To je njihova obveza; stoga ne trebaju očekivati zahvalu ili neki osobit obzir.

Vjerne sluge uvijek trebaju imati na umu da nisu ništa drugo doli služitelji obvezni provesti ono što im se naredi, onako kako to najbolje mogu. To je jedna strana. Druga je: sam se Gospodin raduje što svoje sluge može nagraditi za njihovu vjernost (primjer Luka 12,37). To je čista milost s njegove strane, a ne naše pravo.

Desetorica gubavaca

Desetorica gubavaca “stajala su podalje”, kao što je zahtijevao Zakon (Levitski zakonik 13,45.46). Gospodin nije rekao: “Budite čisti!”, kao u Marku 1,41. Poslao ih je svećenicima, koji su trebali potvrditi ozdravljenje gubavca (Levitski zakonik 3,14). Stoga je u toj odredbi bilo sadržano obećanje.

Skupina je otišla. To ne dokazuje da su svi imali istinsku vjeru u Sina Božjega. Čuli su za njegova ozdravljanja pa su, ne imajući što izgubiti, krenuli. Nakon ozdravljenja, devetorica su otišla svojim putem. Samo se jedan, i to Samarijanac, vratio zahvaliti Isusu i dati slavu Bogu. Ostali su prikaz mnogih koji su spremni moliti kad ne vide drugo rješenje. Nakon toga ubrzo zaborave Boga i njegovu pomoć. No onaj jedan nije bio samo ozdravljen, nego i spašen.

Dolazak Božjeg kraljevstva

Božje kraljevstvo pod vladavinom Mesije najavljeno je na mnogim mjestima u Starom zavjetu. Ono je bilo nada naroda Izraela. Čak su i farizeji čekali da nastupi doba kada će narod biti oslobođen od svojih neprijatelja i postići veliku slavu. Očekivali su da će u tom kraljevstvu oni zauzimati počasno mjesto. No Mesija, vladar toga kraljevstva, bio je već došao mnogo prije toga! Oni su govorili o njemu, a nisu ga prepoznali. On nije došao s vidljivom snagom i njegov je nastup bio neočekivan. Došao je iskusiti nevolje svog naroda i umrijeti za njegove grijehе, tijekom čega su ga njegova savršena ljubav i svetost, njegova mudrost i čudesa obilježila kao Mesiju.

Farizeji su bili slijepi za Isusovu slavu, zato što nije bila usklađena s njihovim sebičnim ciljevima. Gospodin im je objasnio da Božje kraljevstvo neće doći u vidljivom obličju, nego da već jest usred njih. No farizeji toga nisu bili svjesni, jer nisu poštovali Sina Božjega niti ga iskreno cijenili.

Božje kraljevstvo će na poslijetku biti vidljivo uspostavljeno na zemlji kada se Krist pojavi u snazi i slavi. Do tada se kraljevstvo Božje može naći ondje gdje Sin Božji ima mjesta u srcu i s njim se uživa “pravednost, mir i radost u Duhu Svetome” (Rimljanima 14,17).

Isus je svojim učenicima govorio o dolasku Božjega kraljevstva u sili i slavi. Kao što je to često slučaj kada su spomenuti učenici, i ovdje oni zastupaju kasnije vjernike. Prije negoli ovdje na zemlji Kraljevstvo bude uspostavljeno u sili, Sin Božji će morati “mnogo pretrpjeti i biti odbačen”. Ni njegovi učenici nisu od ovoga svijeta mogli očekivati bolji postupak, kao ni kršćani nakon njih, i vjerni Židovi. Ovi drugi će kasnije, prije Kristova povratka, morati proći kroz Veliku nevolju.

U to doba postojat će velika želja da se vidi “dane Sina čovječjega”. “Sin čovječji” je naziv koji Krist ima kao Kralj nad svojim kraljev-

stvom (Daniel 7,13.14). I bit će mnogo zavodnika koji će tvrditi da su Krist, koje će njihovi sljedbenici promicati.

Tko god prijanja uz biblijski nauk, lako će prepoznati te zavodnike. Jer kao što nije nužno skretati nečiju pozornost na munju, tako će, kada se on pojavi, sve ukazivati na Krista. Njegov dolazak u slavi bit će neizmjerljivo različit od njegovog prvog dolaska. Kada se Isus Krist, koji je ovdje na zemlji bio odbačen kao Sin čovječji, vrati u snazi i slavi provesti sud i ustanoviti svoje kraljevstvo, svijet će živjeti nehajno kao u danima Noe i Lota.

Jesti, piti, ženiti se i udavati – u tome nema ničega grešnoga. Ali sud-bonosno je bilo to što su ljudi ostali nemarni kad ih je Bog upozoravao na potop i osudu koja je došla po Noi, “propovjedniku pravednosti” (2. Petrova 2,5). Nastavili su živjeti bezbrižno sve dok ih nije snašla osuda. Slično će biti i kada se Krist ponovno pojavi na zemlji. Biblija iznosi nebrojena upozorenja o Božjem sudu na svršetku ovoga razdoblja. No izrugivači će tvrditi da se Krist nikada neće vratiti i da će sve biti kao dosad (1. Petrova 3,3-7). Takve se tvrdnje danas već promiču. Kao što se biblijska proročanstva u pogledu moralnog stanja u posljednjim vremenima upravo ispunjavaju pred našim očima, tako će se ispuniti i ona koja se tiču Kristova drugog dolaska.

Ivan Krstitelj je već najavio da će Krist doći uvesti svoje kraljevstvo: „U ruci mu je vijača; i pročistit će gumno svoje i sabrati žito u svoju žitnicu, a pljevu će spaliti ognjem neugasivim“ (Luka 3,17). Ovdje Gospodin Isus iznosi daljnje potankosti. Neke će snaći osuda, a drugi će biti ostavljeni da uđu u Kristovo slavno kraljevstvo mira.

Kršćani radosno iščekuju vladavinu našega Gospodina, koji je ovdje patio i bio odbačen. No, kao vjernici iz doba milosti, mi očekujemo događaj koji će tome prethoditi: uzeće Crkve u nebo. Zbog toga će Krist doći s neba da primi svoje. Tom prigodom vjernici će biti “uzeti”, dok će nevjernici biti “ostavljeni” za osude koje će snaći zemlju. Tada će se, konačno, Krist pojaviti u slavi (vidi: Ivan 14,3; 1. Solunjanima 4,13-18; Otkrivenje 3,10).

O molitvi: udovica, farizej i carinik

Gospodin je nastavio govoriti da će doći uvesti vladavinu mira. Posljednje riječi ovoga odjeljka kazuju da će, kao za vrijeme Noe i Lota, biti malo onih koji vjeruju u njega. Toj nekolicini, koja će morati proći kroz velike nevolje, kao i vjernicima svakog razdoblja, Gospodin daje obećanje. Ohrabruje nas da molimo i ne gubimo srčanost. Čak je i nepravedan i okorjeli sudac na posljetku popustio neprestanom zanovijetanju siromašne udovice. Koliko će spremnije naš pravedan Bog odgovoriti na molbe svoje djece, koju voli!

Stoga bismo se trebali uzdati u njega i neumorno mu i revno iznositi svoje molbe. Mogli bismo dugo čekati na ispunjenje, ali kada dozrije vrijeme po Božjem naumu, pomoć će stići “žurno”.

Isus govori o moralnim vrlinama onih koji će doći u njegovo kraljevstvo. Svojim riječima i stavom farizej iz usporedbe pokazao je da spada u one koji se uzdaju u vlastitu pravednost i preziru druge. Carinik je samo stajao podalje. Tištala ga je njegova krivnja pred Bogom. Priznao je da je grešnik i nadao se Božjoj milosti pa je Gospodin rekao da je on otišao opravdan, a ne farizej. I u Starom zavjetu čitamo da Bog opravdava vjeru (Post 15,6; Rim 4,2.3). Premda ondje ne nalazimo cjelokupan nauk o opravdanju vjerom, kako je propovijedano nakon Isusova otkupiteljskog djela i objašnjeno u poslanici Rimljanima, carinik je imao pravilan stav srca. Prihvate li taj stav danas, svi će veselo prihvatiti Evanđelje milosti i biti opravdani vjerom u Krista i njegovu krv.

Djetinja vjera i prepreke

Usred poučavanja koje je Isus iznosio o Božjem kraljevstvu, pristigli su neki roditelji i izrazili želju da Gospodin dodirne njihovu djecu ili ih blagoslovi. Učenici su ih odbili. Zar su mislili da je Gospodin prezaposlen ili da mala djeca neće razumjeti ništa o Božjem kraljevstvu? Gospodin je ukorio učenike i pokazao kako voli djecu i koliko mu radost ona donose.

Uz to su ta djeca prikladan prikaz toga kako mi trebamo primiti poruku o Božjem kraljevstvu. Misli li tko da djeca najprije trebaju odrasti kako bi mogla ući u Božje kraljevstvo, Gospodin pokazuje da je istina upravo suprotno: odrasli se trebaju naučiti vjerovati kao mala djeca. Mala djeca još nisu razvila uzdanje u sebe. Ona se osjećaju ovisnom o svojim roditeljima i neograničeno im vjeruju. Spremno i bez sumnjavanja prihvaćaju ono što im vele roditelji. Taj stav nužan je za ulazak u Božje kraljevstvo. To je potpuno oprečno riječima farizeja u usporedbi koju je Gospodin netom ispričao. Ne radi se o uzdanju u sebe i vlastitu pravednost, nego u Isusa Krista i njegovo djelo izbavljenja. To je poruka Evanđelja, koju moramo prihvatiti s djetinjom vjerom.

Isus je upravo bio rekao da kraljevstvo Božje treba primiti “kao malo dijete”, bez ikakvih vlastitih djela, djetinjim pouzdanjem u Boga i njegovu milost. Tada mu je prišao taj židovski velikaš i upitao ga što bi on trebao učiniti – što je dobar primjer toga kako se ljudi teško oslobađaju zamisli da mogu zaslužiti vječni život. To se osobito odnosi na one koji, poput toga čovjeka, nastoje voditi čestit život.

Isus mu je odgovorio na njegovoj razini. Želi li učiniti nešto da zasluži vječni život, treba prodati svoj imetak i slijediti njega. Čovjek je otišao žalostan. Nije se mogao za Krista odreći onoga što je posjedovao. Nije mogao održati ni prvu zapovijed: ljubiti Boga iznad svega. Njemu Isus, očito, nije bio Sin Božji, nego samo “dobar učitelj”.

njegova samopravednost i imetak spriječili su ga u tome da primi Sina Božjega, kao i spasenje i milost koju on nudi.

Velikaš koji je došao Isusu uzdao se u svoj plemeniti karakter, svoju odanost Zakonu i svoje bogatstvo. To je iskrivilo njegovo gledište o milosti i spasenju koje je Krist nudio, pa i o njemu samome. Tako je on primjer onih koji se ne uzdaju u Sina Božjega te samo zbog toga ne mogu biti spašeni i ući u Božje kraljevstvo. No kada se iscrpe ljudska sredstva, s Bogom je sve moguće. A spasenje, dar vječnoga života, jedno je od Božjih čudesa pripremljenih za sve one koji su voljni primiti njegovu milost.

Tko god se mora odreći mnogo toga kako bi slijedio Isusa, primit će “mnogostruko” već sada; iznad svega, duhovne blagoslove, a u budućnosti sve bogatstvo vječnoga života. Misionar Jim Elliot prikladno je primijetio: „Tko god ono što ne može zadržati daje da bi dobio ono što ne može izgubiti, nije budala.“

Navještaj muke i uskrsnuća

Proroci Staroga zavjeta nisu pisali samo o Kristovu budućem kraljevstvu, nego i o njegovim patnjama koje će mu prethoditi (Izaija 52,13-53; Daniel 9,26; 7,13.14).

Isus je uvijek iznova govorio o patnjama koje će ga snaći. No misli učenika bile su obuzete budućim kraljevstvom, kao i farizejske. Nisu mogli zamisliti da bi Sin Božji, u kojega su vjerovali i čijim su silnim znakovima bili svjedoci, trebao podnijeti takvo što. Nakon svog uskrsnuća Gospodin im je nešto od toga morao potanko objasniti pomoću Starog zavjeta: „Nije li Krist trebao to pretrpjeti i ući u svoju slavu? I, počevši od Mojsija i svih proroka, protumači im u svim Pismima ono što ima o njemu“ (Luka 24,26.27).

On je doista trebao trpjeti na križu da bi grešnici bili spašeni. Ljudi su ga odveli tamo i tako dokazali da su Božji neprijatelji. Sve se, kao što reče Petar, dogodilo “po Božjem odlučenom naumu i predznanju” (Djela 2,23) i tako se otkrila Božja svetost i ljubav. Petrove riječi pokazuju da su učenici na posljatku uvidjeli povezanost između Isusove smrti i uskrsnuća.

Farizeji i pismoznanci mogli su uvidjeti da je Isus ispunio proročanstva o Mesiji, no bili su slijepi u pogledu Sina Božjega. Najviše što su vidjeli u njemu bilo je “dobar učitelj” (r. 18). Ovdje je mnoštvo moglo vidjeti Gospodina, no mnogima od njih ostalo je skriveno tko on uistinu jest. Za njih je on bio samo “Isus iz Nazareta”.

No postojao je netko tko ga je prepoznao: slijepac kraj puta! Kada je on čuo da dolazi Isus, povikao je: „Sine Davidov!“ Prepoznao ga je kao obećanog Mesiju. Svojom molbom „smiluj mi se!“ priznao je da nema pravo ni na kakvu pomoć, nego da ovisi o Isusovoj milosti. To pokazuje da je njegova potreba bila dublja negoli samo da progleda. Pun milosrđa, Gospodin se pobrinuo za jedno i za drugo. Vraćen mu je vid, a Gospodin mu je zajamčio da ga je njegova vjera spasila. Kako je samo sretno počeo slijediti Isusa!

Zakej

Kao nadcarinik u Jerihonu, križanju dva trgovačka puta, Zakej je nagomilao veliko bogatstvo. No u to su doba carinici bili na krajnje lošem glasu. Služili su rimskoj okupacijskoj vojsci i bilo je poznato da se nepravedno bogate, često tražeći prevelika davanja. To se smatralo dvostrukom izdajom Božjeg naroda. No ono što je Zakeja najviše tištalo nije bio prezir naroda, nego njegova krivica pred Bogom; savjest ga je već dugo tištala i optuživala.

Sada se u gradu nalazio Isus Krist. Zakej je već čuo o njemu: svatko je govorio o njegovim čudesima. Ali nije to zanimalo Zakeja: htio je znati tko on jest. Isus je uvijek propovijedao oproštenje grijeha i nije mimoilazio "carinike i grešnike"! Bi li on uistinu mogao biti obećani Otkupitelj, Sin Božji? Ima li još uvijek nade za ljude poput njega? Zakej je tražio jasne odgovore na ta pitanja.

Isusa je okružila velika svjetina, a Zakej nije bio visok. Stoga je požurio naprijed i popeo se na stablo. Odande će imati dobar pogled i moći će čuti njegove riječi, a gusto lišće smokve sakrit će ga da ne bude sumnjiv.

Kad netko počne iskreno tražiti Gospodina Isusa i oproštenje grijeha, ispada da je on sam taj koji je već dugo tražen. To je bio slučaj sa Zakejom. On je, skriven, promatrao Isusa i Spasitelj ga je potražio i našao u njegovu skrovištu. Čak ga je i pozvao po imenu: znao je tko je i kakav je Zakej.

Sada je Zakej saznao tko je Isus: Gospodin koji zna njega i njegovu potrebu, koji ne mari za mišljenje javnosti i želi biti njegov gost. On mora da je Spasitelj i može izazvati odlučnu promjenu u njegovu životu.

Samopravedni promatrači mrmljali su zato što je Isus ušao u kuću "čovjeka grešnika". A Zakej je, kao da želi zaštititi Gospodina od tih pokuda, ukazao na to da je promjena nastupila već ranije: nastojao

je ispraviti svako loše djelo koje je učinio i bio je darežljiv prema siromasima.

To su bili jasni znakovi da mu je savjest bila pobuđena. No ta djela nisu mogla donijeti spasenje, oprostjenje njegovih grijeha. Trebao mu je Spasitelj.

Božje je srce puno dobrote, milosti i strpljivosti. Stoga on pokušava svakoga navesti da prizna svoju izgubljenost, pokaje se i položi svoju vjeru u Gospodina Isusa Krista (Rim 2,4; Ef 2,8.9).

Zakej je bio svjestan svojih grijeha i iskreno se trudio ispraviti sve ono loše što je učinio drugima. No to mu nije donijelo Božje oprostjenje, koje se ne može zaslužiti ni iskrenom nadoknadom. Zbog toga je Zakeju još uvijek nedostajalo spasenje i mir koji može usaditi samo Sin Božji. Stoga je hitno htio saznati tko je Isus. Zato mu je izrazio radosnu dobrodošlicu u svoju kuću i svoj život.

Put spasenja, oprostjenja i mira jest vjerom primiti Sina Božjega (Ivan 1,12.13). Zbog toga je Gospodin naglasio da je Zakeju i njegovu domu spasenje podareno “danas”, a ne ranije; ne nečim što je Zakej učinio da ukloni svoju krivicu. Koliko god to bilo ispravno u moralnom smislu, nije ga moglo spasiti. Budući da je bio Židov, Zakej je bio “sin” Abrahamov. Kao takav, dvojako se razlikovao od onih koji su mu zavidjeli, jer Abraham pred Bogom nije bio opravdan svojim djelima, nego vjerom. Tako je Abraham “otac” svih vjernika (Rimljanima 4).

Isus je došao “potražiti i spasiti ono što je izgubljeno”. Zakej je bio jedan od tih “izgubljenih” i priznao je tu činjenicu. No vjerom i iskrenom promjenom srca primio je Krista i njegovo spasenje.

Usporedba o povjerenom novcu

Gospodin je svoje učenike pripremio za svoju skorbu smrt i uskrsnuće. Sada su čuli da Božje kraljevstvo, koje su tako usrdno očekivali, neće doći tako skoro. Krist će najprije otići u “daleku zemlju”. Ondje u nebu će “ugledan čovjek”, Sin Davidov i Sin Božji, primiti kraljevstvo i vratiti se.

Tijekom Kristove odsutnosti, njegovi učenici trebaju djelovati za njega. Svi oni koji su se izjasnili za Krista, u Evanđelju su primili znanje o Bogu. Sada su oni obvezni “trgovati” za svoga Gospodina radeći vjerno i probitačno za njega. Krist će, kad se vrati, nagraditi njihovu vjernost.

Nakon njegova uzašašća, “građani” su nastavili mrziti Isusa: Krista su i dalje odbacivali kao Gospodara, što su i dokazali progoneći njegove učenike.

Kada Gospodin Isus Krist dođe uspostaviti svoju vladavinu mira na zemlji, vjerne slugu primit će svoju nagradu. No bit će očito da ima onih koji su pristali uz Isusove učenike, ali njega nisu nikada poznavali niti mu služili. Ti su zle slugu. Njihove izlike dokazuju samo to da nikada nisu voljeli Gospodina, nego prezirali njegovu ljubav i dobrotu. Ono što su primili, bit će im oduzeto.

Ako naš život nije obilježavalo poznavanje Boga povjereno nam u evanđeljima i Božjoj riječi, ako je sve bilo samo formalnost ili teorija, na posljetku ćemo izgubiti i to vanjsko obličje. U Kristovu kraljevstvu neće biti mjesta za Gospodinove “neprijatelje”, za one koji su svjesno odbacivali njegovu vladavinu, koja mu s pravom pripada.

Isusov ulazak u Jeruzalem

Iz Jerihona je Gospodin pred svojim učenicima krenuo za Jeruzalem. Sada se spremao ući u grad. Premda će uskoro na križ, nije htio ostaviti Jeruzalem bez konačnog svjedočanstva da je on Sin Božji i Gospodin. Ispunio je riječ proroka Zaharije: „Raduj se silno, Kćeri sionska; kliči, Kćeri jeruzalemska: Kralj tvoj, evo, k tebi dolazi: pravedan je on i donosi spasenje; ponizan je i jaše na magarcu, na magaretu, mladuncu magaričinu“ (9,9).

Naglasimo neke potankosti: Gospodin nije samo prerekao dvojici učenika da će u selu naći magare, nego i da će ono biti vezano i da ga još nitko nije jahao. Štoviše, znao je i vlasnikovo pitanje. Sve se zbilzo onako kako je prerekao. Time je dokazao da je on Gospodin, Sin Božji, kome sve pripada i koji može zahtijevati da mu sve voljno stavimo na raspolaganje.

Uz klicanje svojih učenika, Isus je ušao u Jeruzalem kao Kralj; no ne u izvanjskom sjaju i s vlašću, nego “ponizan, jašući na magarcu”, kao što je bilo preporučeno u Starom zavjetu. Hoće li mu Jeruzalem, “grad velikoga kralja” (Psalam 48,3), izraziti dobrodošlicu? Ne, samo mu je svjetina iskazala poštovanje. Farizeji su se čak i usprotivili pa je Gospodin rekao da bi ga i neživa priroda proslavila prije duhovnih vođa naroda.

Kad se Isus rodio, anđeli su spomenuli “mir na zemlji” (Luka 2,14). Sada kada će narod razapeti Isusa, približavao se trenutak kada će na zemlji konačno biti mir. Stoga su učenici spominjali “mir na nebu i slavu na visinama”.

Odbačenost koju je Sin Božji iskusio na zemlji nije mogla potresti Božje prijestolje i slavu. Na Golgoti je Krist postigao mir krvlju svojega križa (Kološanima 1,20). Tko god vjeruje u njega koji je sada u nebu, ima udio u tome “miru na nebu”. Ustvari, njegov je mir sam Krist (Efežanima 2,14).

Drugom prigodom Isus je naricao: „Jeruzaleme, Jeruzaleme, koji ubijaš proroke i kamenuješ one koji su ti poslani, koliko puta htjedoh okupiti tvoju djecu kao što kvočka okuplja svoje piliće pod svoja krila, ali ne htjedoste“ (Luka 13,34). Gospodin ih je htio spasiti i sačuvati od osude, ali oni “ne htjedoše”. Nisu shvaćali što bi im doista moglo donijeti mir, čak ni onoga dana kada je Isus ušao u grad kao Kralj. Stoga je Gospodin morao gradu Jeruzalemu najaviti osudu, koja se doslovce ispunila nakon nekoliko decenija kada ga je zauzeo rimski vojskovođa Tit.

Jeruzalem je odbacio svoga Kralja i Spasitelja, a čak je i Božji hram, vjersko središte, izgubio svoj pravi značaj, kao što je razjasnio Gospodin. Odgovor na Gospodinovo čišćenje Hrama bio je: „A svećenički glavari i pismoznanci i narodni prvaci nastojahu ga pogubiti“ (r. 47).

Vinogradari ubojice

Čudesa koja je činio Isus, njegove riječi i sav njegov život dokazivao je da je Sin Božji. Godinama kasnije apostol Ivan je još uvijek bio uvjeren u to. Pisao je: „Promatrali smo slavu njegovu, slavu kao u jedinorođenoga od Oca, punog milosti i istine“ (Ivan 1,14). Od samog početka njegova poslanja to je bilo jasno, „jer ih je naučavao kao onaj koji ima vlast, a ne kao pismoznanci“ (Marko 1,22).

Pismoznanci su odbili vjerovati u Krista i radije su tražili način kako ga osuditi na smrt. Zbog toga su ga pokušali uvući u raspru i propitivati njegov autoritet.

Jednostavno protupitanje razotkrilo je nepoštenje njegovih protivnika. Što god mu odgovorili moglo je štetiti njihovu ugledu. Bio im je važan vlastit utjecaj, a ne istina. Stoga su se pravili da ne znaju odgovor pa ni Gospodin nije odgovorio njima.

U usporedbi o vinogradarima Isus otkriva Božje strpljivo postupanje s njegovim zemaljskim narodom, Izraelom.

Od izlaska iz Egipta Bog je svome narodu iskazivao veliku vjernost i skrb, no oni su neprestano odbijali ono što su mu bili obećali i što su mu dugovali. Kako je vrijeme prolazilo, sve su lošije postupali s prorocima koje im je Bog slao (2. Ljetopisa 36,15.16).

No sada pred vinogradarima nije stajao „sluga“, nego ljubljani Sin, kojega je poslao Bog. Otkrivene su njihove najskrivenije pobude: krajnje odbacivanje Božjih zahtjeva i mržnja prema njegovu Sinu (Luka 19,14; Marko 15,10).

Zli vinogradari nisu htjeli ispuniti zahtjeve Boga, gospodara vinograda, i na posljatku su ubili njegova Sina. Stoga su vinogradari trebali biti osuđeni, a vinograd predan drugima. „Nipošto!“ glasio je odgovor slušatelja. Sada je Gospodin Isus objasnio, kao što je već Stari zavjet pretekao, da će Sina Božjega odbaciti „graditelji“, vođe

naroda, no da će on postati ugaonim kamenom (Psalam 118,22), to jest kamenom koji je odgovoran za veličinu cijele građevine.

Vođe naroda spotakle su se o taj kamen (Rimljanima 9,32.33) i “smrskale” na svoju vječnu štetu. Doći će vrijeme kada će Krist “pasti” na svaku vrst vlasti kao kamen, kada se pojavi kao Kralj da uspostavi svoju vladavinu mira. Daniel je to zapisao u svome proročanstvu (2,34.44.45).

Pismoznanci su shvatili da izraz “vinogradari” označava njih. Nisu se mogli oprijeti Gospodinovu dokazu iz Starog zavjeta, ali se nisu odvratili od svoga puta: srca su im otvrdnula i htjeli su ubiti Sina Božjega.

Dva izazovna pitanja

Pitanje o porezu bilo je vješta zamka. To da je Božji narod pod tuđinskom vlašću bila je činjenica koja ih je tištala. Da je Isus odgovorio: „Nemojte plaćati porez caru, oduprite se“, pismoznanci bi imali razlog predati ga rimskom upravitelju. No da je rekao: „Platite rimski porez“, pitanje njegove oslobađajuće moći kao Mesije bilo bi upitno. Gospodinov odgovor, povezan s carevim likom na novčiću, jasan je i valjan do danas: državi trebamo dati ono što s pravom zahtijeva, a Bogu ono na što on ima pravo.

No Izrael je odbacio ono što je Božje pravo: vjeru, pokornost i povratak njemu. To ih je dovelo pod tuđinsku tiraniju. No odbacili su i Mesiju, koji bi ih oslobodio da su ga prihvatili.

Saduceji su bili religijska stranka u Izraelu. Njihove riječi pokazuju da su Mojsija priznavali piscem prvih pet knjiga Biblije i da su zapovijedi Zakona (ovdje Ponovljeni Zakon 25,5) smatrali obvezujućim. No odbacivali su predaju farizeja i, za razliku od njih, nisu vjerovali u uskrsnuće.

Saduceji su u svome pitanju pomoću pretjeranog primjera nakanili učiniti neuvjerljivom misao o uskrsnuću. U svome odgovoru Gospodin je objasnio da uskrsnuće vjernika nije tek nastavak njihovog zemaljskog života. Tada će vladati drugi uvjeti. U 1. Korinćanima Pavao to razjašnjava s mnogo više potankosti.

Isus je saducejima objasnio da život u uskrslom stanju donosi sa sobom sasvim nove uvjete. Uskrsli vjernici bit će kao anđeli i više se neće ženiti ni udavati (r. 36). U svome odgovoru Gospodin je govorio samo o “uskrsnuću života”, a ne o “uskrsnuću osude” (Ivan 5,29; Otkrivenje 20,12.13). Zbog toga se ono izričito naziva “uskrsnućem od mrtvih” (r. 35), jer uskrsnuće vjernicima osigurava njihovu odvojenost i uskrsavanje između mnoštva mrtvih.

No Gospodin se dotaknuo temeljne zablude saduceja, koji su poricali bilo kakav nastavak života nakon smrti i uskrsnuće. Gospodin je spomenuo dobro poznatu pojavu gorućega grma, kada se Bog obznanio Mojsiju kao “Bog Abrahamov, Bog Izakov i Bog Jakovljevi” (Izlazak 3,6).

Saduceji su visoko cijenili Mojsijeve spise, a Isusov zaključak je nepobitan. Spomenuta tri praoca umrla su davno prije; no Bog je njihov Bog, što znači da oni i dalje postoje, jer njemu svi žive. Oni trebaju ponovno ustati kako bi imali udio u blagoslovima buduće vladavine mira (Luka 13,28). Tako je Gospodin ušutkao “uhode” (r. 20), koje su ga svojim pitanjima pokušale namamiti u zamku.

Nisu uspjeli pokušaji raznih religijskih skupina u Izraelu da svojim pitanjima uhvate Isusa u zamku. Nisu se usuđivali postavljati daljnja pitanja (r. 40). No sada je Gospodin njima postavio pitanje na koje nisu htjeli odgovoriti.

Kralj David je u Psalmu 110 Krista, Pomazanika, obećanog Mesiju, nazvao svojim “Gospodinom”. Time je izrekao da će Mesija biti božanska Osoba. Istodobno će Mesija biti Davidov potomak (2. Samuelova 7,12.13; Psalam 89,4.5).

Sve ono što su pismoznanci znali iz Staroga zavjeta i što su vidjeli u životu Isusa iz Nazareta, trebalo ih je navesti na to da mu odaju počast kao svome Mesiji, kao Sinu Davidovu, zakonitom Kralju, Sinu Božjemu i Gospodinu. No upravo su pismoznanci bili ti koji su ga odbacili. Njihova pobožnost bila je puko pretvaranje. Zbog toga će oni biti osuđeni mnogo strože negoli oni koji su znali manje od njih.

Udovičin dar i propast Hrama

Na svršetku dvadesetog poglavlja vidimo kako je Gospodin raskrinkao sebičnost i licemjerje pismoznanaca. Tu nalazimo Gospodina gdje sjedi nasuprot riznici Hrama i promatra što ljudi stavljaju u nju. Gospodin je vidio bogate i primijetio da daju mnogo; ali njih više nije gledao. Pozornost mu je privukla neka siromašna udovica koja je mogla dati samo dva novčića. Koliko mora da je ta žena voljela Boga! Kako joj je bio važan dom Božji kad je dala tako mnogo!

Da, to je doista bilo mnogo! Razmjerno mnogo više negoli su davali bogati, premda su njihove svote bile više. Ta sirotica je dala od srca, zato što je voljela Boga i znala da Bog voli nju. „Bog ljubi vesela darivatelja“ (2. Korinćanima 9,7). Imala je samo dva novčića. Mogla je sačuvati jedan i kupiti si nešto za jesti, ali je oba stavila u riznicu. Za sebe nije sačuvala ništa, nego je dala sve što je imala za život. Uzdala se u to da će joj to pribaviti Bog.

I danas Gospodin vidi kako se služimo svojim novcem i imetkom. On vidi i što nas pobuđuje. Kako je dirljivo to što usred mnoštva ravnodušnih on svoju pozornost obraća na pojedinca koji ga voli, uzda se u njega i odan mu je. Takav neće ostati bez pohvale.

Krasota jeruzalemskoga hrama bila je zadivljujuća. Gospodin je iskoristio prigodu da progovori o budućim događajima kada će, nekoliko desetljeća kasnije, Rimljani uništiti Hram i grad (r. 8-24), a on se vratiti da utemeli svoje kraljevstvo (r. 25-33). Hram je razoren 70. godine po Kristu i od njega zaista nije ostao „ni kamen na kamenu“. Na tome mjestu ostali su sačuvani samo neki dijelovi zidova. Govoreći o ta dva događaja, o razaranju Jeruzalema i Isusovu povratku, učenici su se raspitivali za točno vrijeme tih događaja. Gospodin im to nije otkrio, nego ih je upozorio na kasnije zavodnike (r. 7.8; Matej 24,3.4). Prijevara započinje nijekanjem Kristove slave, to jest slave koju on ima kao Božji Sin, i završava time da će ga nadomjestiti jedan čovjek. Pročitaj 2 Sol 2,3-12 i 1 Iv 2,18-23; 4,2.3.

Ratovi, progonstva i razorenje Jeruzalema

Prvi dio ovog Isusovog proročanstva govori o protukršćanskoj obmani, ratovima i katastrofama te o progonu učenika. Zbilo se to prije uništenja Jeruzalema, 70. godine poslije Krista; no slično će biti i prije Isusova povratka na zemlju.

U Djelima apostolskim nalazimo izvješća o tome kako su učenici, iako progonjeni, neustrašivo svjedočili o svom uskrslom Gospodinu. U postojanosti su “posjedovali svoje duše”, premda su bili mučeni. Gospodin je jednom rekao: „Tko voli svoj život, izgubit će ga; a tko mrzi svoj život na ovome svijetu, sačuvat će ga za život vječni“ (Ivan 12,25; usp. Otkrivenje 2,8-11).

Isusovo proročanstvo o razorenju Jeruzalema ispunilo se 70. godine po Kristu, kad je rimski general Tit opsjeo i osvojio Jeruzalem. Židovski povjesničar Josip Flavije potanko je opisao te događaje. Tadašnji kršćani nisu se uključili u židovski ustanak protiv Rimljana, već su pravodobno pobjegli u gorski kraj, izvijestio je crkveni povjesničar Euzebije.

Kako li smo često u stoljećima nakon toga vidjeli Jeruzalem “gažen od pogana”! I to neće prestati sve “dok se ne navrše razdoblja pogana”. Razdoblje o kojemu je riječ počelo je oko šest stotina godina prije Krista, kada je babilonski kralj Nebukadnezar pokorio kraljevstvo Jude. Drugo poglavlje knjige proroka Daniela daje pregled nad “razdobljima pogana”. Ona će završiti Kristovim dolaskom, kad on Jeruzalem učini središtem svoga kraljevstva mira.

Posljednji dani i opomena na budnost

Nakon što je navijestio uništenje Jeruzalema i rastjerivanje Židova na sve strane (r. 20-24), Gospodin se proročki osvrnuo na posljednje dane, na doba uoči svog povratka na zemlju. Bescomoćnost ljudskoga roda doseći će vrhunac neposredno pred Isusov dolazak. Već se vide naznake: teškoće koje su uzrokovale promjene klime, zabrinutost zbog očekivanog nestanka sirovina i izvješća o nebeskim tijelima koja se pogibeljno približavaju Zemljinoj orbiti. Prije Isusova dolaska bit će “značenja” na nebu i tjeskoba i bescomoćnost na zemlji zbog beznadnog i neizbježnog stanja pa će, opravdano, zavladati strah. Za učenike toga razdoblja otkupljenje će biti sve bliže. Izbjeći će protukršćanske progone i ući u Isusovu vladavinu mira.

Kršćani s radošću iščekuju njegovo pojavljivanje i dolazak njegova kraljevstva. No imaju još jedno “očekivanje”. Naime, obećano im je da će ih Krist uzeti sa zemlje prije “velike nevolje”, kako bi bili s njim u vječnoj slavi Očeva doma (Ivan 14,3; 1. Solunjanima 4,16.17; Otkrivenje 3,10).

Gospodin je govorio o događajima i strahu koji će prethoditi njegovu povratku na zemlju te dodao usporedbu koja jasno ukazuje na to da živimo u posljednjim danima.

Smokvino drvo u Bibliji se često upotrebljava kao prikaz izraelskog naroda (usp. Hošea 9 i Luka 13,6-9). Pojava mladica u travnju najavljuje “da je blizu ljeto” i žetva, a misli se na obnovu Izraela. Mogli bismo pomisliti da je riječ o uspostavi države Izrael 1948. godine, no to nije bio duhovni preporod, koji tek slijedi (Ezekiel 37). Zanimljiv je navod o “svim stablima”, jer su i susjedni narodi ponovno uspostavili svoje države.

Isus je u ovom odjeljku predvidio uništenje Jeruzalema i raspršivanje Židova, koje se zbilo 70. godine po Kristu, te najavio obnovu

Izraela, koja se zbila u 20. stoljeću. U tome možemo vidjeti potpunu pouzdanost Božje riječi! Ni posljednji dio njegova proročanstva “neće proći”, nego će uskoro biti ispunjen: sada kada je smokvino drvo, simbolično, potjeralo mladice, Božje kraljevstvo i Isusov povratak su pred vratima. Ovaj naraštaj, to jest ljudi i skupine koje su odbile Isusa (Luka 11,29), neće proći sve dok se Krist ne vrati.

Iako su ova Isusova upozorenja prvenstveno upućena učenicima koji će biti ovdje na zemlji kada se on vrati uspostaviti svoje kraljevstvo, ona imaju veliku težinu i za nas koji živimo danas.

Novi zavjet u više navrata poziva vjernike da bdiju, služe Gospodinu i očekuju ga (Matej 25,1-30; 1. Solunjanima 1,9,10; 5,4-11). Vidljive i zemaljske stvari postaju grijehom ukoliko nas truju ili zarobljavaju te nas tako priječe da slijedimo Isusa, ili ako nas toliko zabrinjavaju da trpi naša vjera i uzdanje u Krista.

Obje te opasnosti opterećuju naša srca i sprečavaju zajedništvo s Kristom i radost u njemu. Bdijenje i molitva nas, s druge strane, jačaju u iskušenjima i drže blizu Gospodinu (Matej 26,41).

Tijekom tjedna svoje muke Isus je noću počivao na Maslinskoj gori, odakle je i uzašao. Upravo će na to mjesto najprije stati njegova stopala kada se vrati na zemlju (Djela 1,9-12; Zaharija 14,4).

Zavjera protiv Isusa

Blagdan Pashe u Izraelu se slavio u proljeće. Bio je to podsjetnik na izlazak iz Egipta. Tada su Izraelci krvlju koju su nanijeli na dovratnike i nadvratnik očuvani od Božje osude nad Egipćanima. Stoga je pashalno janje prikaz Otkupitelja koji je imao doći (Izlazak 12,1-28; Ivan 19,36; 1. Korinćanima 5,7).

Narodne vođe odlučile su ubiti Isusa, no bojale su se bune ukoliko ga javno uhite. Stoga su pristale na Judinu izdaju. Juda je bio jedan od dvanaestorice učenika koje je Isus bio odabrao (Luka 6,13,16). Batio se njihovim novčanim poslovima te je, budući da je bio pohlepan za novcem, ponešto i otuđio (Ivan 12,6). Na posljetku je za plaću čak bio spreman predati Isusa u ruke njegovih neprijatelja.

Juda je bio blizu Isusu više od tri godine, izvanjski ga slijedeći sve to vrijeme. No nikada nije iskreno vjerovao u Krista. Nije ga ljubio, niti mu je istinski predao svoje srce. Stoga je došlo do toga da mu je, usprkos njegovu povlaštenom položaju, srce postajalo sve tvrđe prema Gospodinu.

Posljednja Pasha i Gospodnja večera

Spremala se posljednja proslava Pashe u njezinu punom značenju: ukazivanju na djelo otkupljenja Gospodina Isusa. Idućeg dana prikaz je postao stvarnost; Krist je trpio na križu umro za grijehе. Stoga ne iznenađuje što je on tijekom pashalnog obroka ustanovio vlastiti obrok sjećanja namjesto pashe – posljednju večeru, koja će podsjećati na njega i njegovu smrt (r. 19 i 20).

Isus je taj koji tu donosi odluke: odredio je vrijeme, način i mjesto. On, sveznajući Sin Božji, unaprijed je znao za čovjeka s vrčem vode i znao je da je vlasnik gostinjske sobe spreman dati im je na raspolaganje. Učenici su sve našli onako kako im je on rekao.

U tome vidimo da se sve što je u vezi s proslavom sjećanja na Isusa (r. 19 i 1. Korinćanima 11,23-26) mora odvijati u skladu s njegovim uputama i Božjom riječju.

Tijekom posljednje Isusove Pashe snažno se očitovala njegova ljubav prema učenicima i težnja za zajedništvom s njima. Njegove nam riječi nalikuju riječima osobe koja napušta obitelj, no želi se s njom prisno oprostiti.

S učenicima je jeo pashu, dok će u patnjama koje će ga snaći, pashalno janje biti on sam. Očito je da za blagovanja pashe nije pio iz čaše (r. 17). Njegov dan radosti, simboliziran vinom, bit će tek u budućem kraljevstvu.

Potom je Gospodin ustanovio svoj obrok: kruh i vino simbolički su ukazivali na Krista, koji je u svom pomirbenom prinosu, koji se dogodio jednom za svagda, žrtvovao vlastito tijelo i krv (Hebrejima 10,10). Isusova krv temelj je bilo kakvog zajedništva s Bogom. A na Gospodnjoj večeri, koju vjernici slave u spomen na Isusa, do izražaja dolazi njihovo zajedništvo sa samim Gospodinom, s Bogom, i sa svima ostalima.

Luka je netom izvijestio o posljednjoj Pashi i ustanovljenju Gospodnje večere, a sada je prenio riječi koje je Isus izgovorio o Judi i njegovoj izdaji. Mnogi su iz toga zaključili da je Juda bio prisutan kad je ustanovljena Večera.

No treba primijetiti da se Luka više brinuo za tematski negoli za kronološki poredak. Tu nam može pomoći usporedba s usporednim odjeljcima iz Marka i Ivana. U njihovim izvješćima, uglavnom kronološkim, jasno je opisano da je Juda prisustvovao pashi i primio zalogaj kruha od Gospodina, kojim je označen kao izdajnik, i da je potom odmah napustio društvo (Mk 14,17-21; Iv 13,21-30). Stoga Juda nije mogao biti prisutan ustanovljenju Gospodnje večere koje je uslijedilo, što je u skladu s njezinim značenjem: ona je simbol zajedništva s Kristom na temelju njegove smrti. U njoj mogu pravilno sudjelovati jedino oni koji vjeruju u Krista te žive u zajedništvu s njim (1. Korinćanima 10,14-22).

Isusove riječi uoči pashalnog obroka iskazivale su njegovu iskrenu ljubav i brigu za učenike. Gospodin im je tada čak i oprao noge – uključujući i Judu (Luka 22,15 i Ivan 13,1-12). Ni djelić svega toga nije taknuo Judino srce, koje je otvrdnulo. Njegov je zlokoban plan ostao, kao i njegova osuda.

Posljednje opomene

Isus je “žarko” očekivao ovaj posljednji susret sa svojim učenicima prije svoje muke. Judu nije dirnula njegova ljubav, dok su ostali učenici više mislili o sebi i svojoj umišljenoj veličini negoli o njemu u njegovoj mucu.

Gospodin im je objasnio da se svjetovna veličina iskazuje gospodarenjem, dok se kršćanska veličina iskazuje u služenju. On sam, Sin Božji, došao je „služiti i dati svoj život kao otkupninu za mnoge“ (Marko 10,5).

U svojoj milosti i ljubavi Krist je učenicima prikazao ispravan stav. Nije ih prekorio, nego je ponovno pokazao da je on Sluga te da je spreman zapaziti i priznati i najmanji pokazatelj njihove ljubavi: „Vi ste ... ustrajali sa mnom u mojim kušnjama.“ To je ono što Krist traži i danas: srca koja drže do njegovih misli, njegove koristi i osjećaja.

Gospodin se obratio Petru, ali ga je oslovio njegovim ranijim imenom, Šimun, očigledno zato što su se u tom trenutku iskazale dvije značajke njegove stare naravi: samopouzdanje i želja za istaknutim položajem (Marko 14,29).

Sotona, veliki protivnik, Judi je stavio u srce nakanu da izda Isusa (Ivan 13,2). Ostali učenici trebali su biti iskušani, kao što se pšenica sitom odvaja od pljeve. Gospodin je jasno pokazao da je Petar, koji je tako često govorio u ime učenika, u osobitoj opasnosti.

Petrov odgovor pokazuje koliko je uistinu bila ozbiljna ta opasnost. Nisu bile u pitanju njegove pobude, njegova ljubav prema Kristu i spremnost da trpi za njega, nego njegova sposobnost da se svojom snagom odupre najvećem iskušenju. Gospodin mu je rekao da će ga zaniijekati tri puta. Petar će se spotaknuti, ali će se, za razliku od Jude, vratiti da nastavi biti Isusov učenik.

Vjernicima je utješno znati da ih Krist, kad sagriješe, zastupa kod Oca. on je njihov “branitelj” kod Oca (1. Ivanova 2,1.2). To što nas on zastupa znači da ne trebamo očajavati, nego se čvrsto držati vjere.

Ovdje je Gospodin pripremio učenike za sasvim drugačije okolnosti, s kojima će se suočiti nakon njegova raspeća i uzašašća. On je skrbio za učenike koji su ga slijedili dok je kao Mesija boravio na zemlji; sada će oni ovisiti o prirodnim sredstvima u neprijateljskom okruženju bez njegove tjelesne prisutnosti. Njihov će Učitelj biti odbačen, štoviše “ubrojen među zločince”, a oni sami trebaju biti spremni da naiđu na isto takvo neprijateljstvo.

To da učenici nisu doslovce trebali kupiti ili upotrebljavati mačeve postat će jasnije kada Petar za Isusova uhićenja upotrijebi svoj mač te primi ukor zbog toga (Luka 22,49-51).

Na temelju Gospodinova pitanja učenici su radosno priznali da im u njegovoj nazočnosti i pod njegovim vodstvom nije nedostajalo ništa što im je bilo potrebno. Danas Gospodin više nije na vidljiv način sa svojim; no po Kristu i vjeri u njega vjernici su u odnosu s Bogom kao djeca s Ocem koji zna što im treba i koji skrbi za sve (Luka 12,22-32).

Molitva na Maslinskoj gori i uhićenje

Gospodin je iz Jeruzalema otišao sa svojim učenicima u noć. Te je noći trebao biti uhićen i preslušan, a idućeg dana razapet. Sve potankosti toga što se zbivalo, ta užasna “čaša”, izazvale su u njemu neizrecivu tugu. On, Sin Božji, istodobno je bio pravi čovjek.

Sav Kristov život na zemlji pokazao je da je on u savršenu skladu s Ocem. Njegovo “jelo” uvijek je bilo činiti Božju volju (Ivan 4,34). No Bog je od njega očekivao nešto čega se trebao bojati: Krist, čist i svet, nije mogao htjeti da se na njega natovare grijesi drugih. On, koji se neprestano radovao u zajedništvu s Bogom, nije mogao htjeti da ga Bog napusti. “Knez mira” (Djela 3,15) nije mogao htjeti da ode u smrt.

No svejedno je podnio sve te užasne patnje iz pokornosti Bogu i iz ljubavi prema grešnicima, koja je neshvatljiva.

Skupina “s bakljama, svjetilkama i oružjem” (Ivan 18,3), s Judom na čelu, pomutila je mir Getsemanskog vrta. Juda je izdao Isusa poljupcem. Pomiren s Božjom voljom, Gospodin ga je dočekaao sabrano, ali njegovo pitanje prožeto ljubavlju nije naišlo na odaziv u izdajnikovu srcu.

Shvativši da će mu Učitelj biti uhićen, Petar je zgrabio svoj mač. No Gospodin je iscijelio ozljedu koju je nanio taj njegov učenik. Nasilje je trebalo biti ograničeno na svjetinu s njezinim mačevima i toljagama. Isusu nije trebao mač da odbije neprijatelja (Ivan 18,4-8). Sin Božji savršeno je vladao okolnostima i želio ići svojim putem ljubavi i milosti do samog svršetka: u skladu s Božjom voljom predao se svojim neprijateljima.

Zastrašujuće je u tome vidjeti da čovjek bez Boga nije samo nesposoban činiti dobro, nego je Božji neprijatelj i rob “vlasti tame”.

Isus pred Velikim vijećem

Ne mareći za Isusovo upozorenje, Petar si je u svojoj samouvjerenosti pripremio put kako da zaniječe svoga Gospodina. Neodlučno je slijedio Gospodina “izdaleka” i prepustio se okolnostima sjedeći i grijući se kraj vatre s Isusovim neprijateljima.

Osvijestilo ga je kukurikanje pijetla, kao što je Gospodin najavio. Istoga trenutka kada je shvatio koliko je nisko pao, susreo ga je Isusov pogled, nesumnjivo izražavajući tugu i ljubav. Petar je “gorko zaplakao”, jer je istinski volio Gospodina. No Gospodinov zagovor i pogled u njegovu su slučaju otvorili put nadi; jer je za Petra, za razliku od Jude, postojao put povratka.

Tijekom noći nakon svog uhićenja, Gospodin je najprije bio izložen izrugivanju i zlostavljanju svojih čuvara. U zoru se sastao Sanhedrin, židovsko vrhovno vijeće. Prvo preslušavanje provedeno je pred tim vijećem.

Premda je Isus već bio uhićen, tražila se vjerodostojna izlika za smrtnu osudu. Veliki svećenici bili su uvjereni da Isus nije Krist, obećani Mesija, no ipak su ga to upitali. Gospodinov odgovor pokazao je da je svjestan lukavosti njihova preispitivanja i konačnog odbacivanja. Dotad je već bio rekao Židovima da je on njihov Mesija, a sada će se “Sin čovječji”, što je još jedan Mesijin naziv (Daniel 7,13.14) vratiti u nebo. Zaključak starješina da je Isus time tvrdio da je Božji Sin, bio je ispravan (Ivan 5,17.18). Zbog tvrdnja da je Sin Božji, Sin čovječji i Krist, bio je osuđen na smrt.

Isus pred Pilatom i pred Herodom

Židovsko vijeće, koje je odbacilo tvrdnju Gospodina Isusa da je on Mesija i Sin Božji, donijelo je krajnju odluku u pogledu njega. No budući da su jedino Rimljani imali pravo izricati smrtnu kaznu, odveli su Isusa kako bi ga optužili pred rimskim upraviteljem Pilatom.

Optužba se temeljila na Gospodinovoj tvrdnji da je on Mesija, ali je uključivala nešto što sam Gospodin nikada nije govorio. On je izričito naučavao da “caru treba dati ono što je carevo” (Luka 10,15). Pilat je shvatio da Isus, koji je ostao savršeno smiren pred njim, nije kralj koji bi zahtijevao političku vlast, nego “Kralj Židova”, Kralj Mesija čije “kraljevstvo sada nije odavde”, to jest od ovoga svijeta (Ivan 18,36), kao što mu je Gospodin objasnio.

Prosudba rimskog upravitelja, “nikakve krivnje ne nalazim na tome čovjeku”, nije izmijenila predrasude velikih svećenika. Oni su i dalje navaljivali sa svojim nedokazanim i nedokazivim optužbama protiv Sina Božjega.

Pilat je potvrdio Isusovu nedužnost, no židovske vođe iznijele su druge optužbe: bunio je narod “počevši od Galileje i dovde” (r. 4 i 5). U to doba Galileja je bila pod kraljem Herodom Antipom i zbog toga je Pilat Isusa poslao k Herodu.

Herod Antipa, sin Heroda Velikog, onaj je kralj koji je bio dao odsjeći glavu Ivanu Krstitelju. On je ranije čuo za Isusa pa ga je htio vidjeti (Luka 3,19.20; 9,7-9). No kralj je htio vidjeti neko čudo; njegovo zanimanje proizlazilo je iz puke znatiželje, a ne iz želje srca. Uživao je slušati Ivana Krstitelja, premda nikada nije poslušao njegov poziv na pokajanje (Marko 6,20). Stoga je Gospodin odbio govoriti pred njim. Svojim nečasnim postupkom Herod je, jednostavno, potvrdio svoj stav. Ono što su Herod i Pilat iskusili nije rijetko ni danas: neprijatelji postaju prijatelji kada se radi o protivljenju Kristu.

Isus osuđen na smrt

Ovdje je Pilat ponovno isticao Isusovu nedužnost. Tri puta je upravitelj pokušao smiriti slijepu srdžbu Gospodinovih neprijatelja, ali uzalud. Ondje okupljeni veliki svećenici i starješine, u vlastitu su korist okrenuli običaj da se na Pashu zahtijeva sloboda za jednog zatvorenika. Zatražili su puštanje buntovnika Barabe i fanatično zahtijevali da se Isusa razapne. Na posljétku je Pilat popustio pod njihovim upornim pritiskom, vjerojatno zbog straha za vlastiti položaj.

Pilat je iznova isticao Gospodinovu nedužnost, ali je na posljétku postupio prema upornim zahtjevima glavara i svjetine.

Na putu do Golgote žene Jeruzalema plakale su za Isusom. To je, vjerojatno, bio običaj. Gospodin je odbio svaki čuvstven izraz sućuti. Ne trebaju plakati za njim: on je bio Pravednik u savršenom skladu s Bogom, što je prikazano sa “zelenim stablom” (Psalam 1,1-3). Radije su trebale plakati zbog sebe i svoje djece, jer ih je očekivala strašna osuda; oni su bili “suho” stablo (Psalam 1,4-6). Sva svjetina upravo je rekla Pilatu da će preuzeti odgovornost za Isusovo kažnjavanje: „Krv njegova na nas i na našu djecu“ (Matej 27,25).

Raspeće

“Drugu dvojicu” vodili su s Isusom na Golgotu, “mjesto lubanje”. Grčka riječ “drugi” znači “druge vrste”. Dok je Krist, iako “svet i pravedan”, bio osuđen usprkos tome što je bila utvrđena njegova nedužnost, ona dvojica bila su zločinci ili “razbojnici” (Matej 27,38). Samo raspeće opisano je ukratko. Gospodin nije htio čuvstvene izraze sućuti. Radije bismo trebali biti svjesni vječnog opsega onoga što se zbilo na križu.

Odgovor rassetog Spasitelja na najveću nepravdu u povijesti svijeta njegova je molitva: „Oče, oprosti im jer ne znaju što čine.“ Njegovim neprijateljima, svima koji su sudjelovali u toj nepravdi, bila je dana prigoda da se pokaju.

Nakon Isusova uzašašća Bog je svome narodu doista dao takvu prigodu putem apostola. Mnogi su prihvatili vjeru, ali su vođe ustrajale u svom odbacivanju Isusa (Djela 2,38.41; 3,17-20; 4,17).

U Psalmu 22,18 nalazimo ovo proročanstvo: „Halje moje oni među sobom dijele i za odjeću moju kocku bacaju.“ Nije moguće da su rimski vojnici namjerno ispunili to proročanstvo: oni nisu ni znali za njega! No svojim postupkom potvrdili su božansko nadahnuće Svetog pisma.

Ljudi koji su došli do mjesta smaknuća ili su bili u prolazu, “stajali su gledajući”. Oni su bili ravnodušni ili su se izrugivali Gospodinu (Marko 15,29.30).

Glavari su sljedeća skupina kod križa koja je spomenuta. Bile su to vođe naroda: veliki svećenici, pismoznanci i starješine (Matej 27,41). I oni i poganski plaćenici izrugivali su se Sinu Božjemu izazivajući ga da spasi sam sebe. Otkupiti ili spasiti sebe jest ono što pokušava učiniti pali čovjek. Bi li starješine uistinu povjerovala u njega da se spasio i sišao s križa? (vidi: Matej 27,42).

Bilo im je nezamislivo to da je Mesija voljan trpjeti i položiti svoj život a da ne spasi sebe nego krivce i pritom podnese njihov prezir. No to su trebali znati iz knjiga starozavjetnih proroka i Psalama (npr. Izaija 50,5-7; Psalam 22,6).

Što se tiče ruganja Gospodinu, u tome su religiozni Židovi i pogani bili ujedinjeni. Budući da je on bio upravo ono što oni nisu očekivali, i to što je iz ljubavi dao svoj život za nas, nadilazilo je moć shvaćanja. Ostao je na križu odrekavši se sile koju je imao kao Božji Sin.

U jednom trenutku se jedan od zločinaca počeo izrugivati Gospodinu, s kojim je bio razapet. No zadivljuju nas riječi drugoga. Ispčetka se i on uključio u izrugivanje (Marko 15,32), ali potom su njegove riječi otkrile da se istinski boji Boga. Uvidio je golemu razliku između Isusa i sebe.

Što je tako korjenito izmijenilo njegovo mišljenje? Zacijelo ne kazna, jer onaj drugi nije pokazivao znak promjene. Taj zločinac otvorio je svoje srce Božjem djelovanju. Nesumnjivo je već bio čuo za Gospodina, a sada ga je mogao promatrati. Vidio je Isusov stav u njegovim najdubljim patnjama i kako dopušta da se na njega izlijeva prezir. I, nedugo nakon razapinjanja, čuo je Sina Božjega kako sa središnjeg križa govori: „Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine.“

Te riječi milosti i opraštanja zacijelo su ga se dojmile. Pun uzdanja, u posljednjim trenucima okrenuo se Spasitelju znajući da Isus jest Krist, kojeg nakon smrti očekuje slavna budućnost. I on je htio imati udjela u tome. Tog istog dana Gospodin mu je obećao: „Danas ćeš biti sa mnom u raju.“

Isusova smrt i ukop

Tri sata tame, od podneva do tri sata poslije podne, sakrila su patnju Sina Božjega od pogleda znatiželjnih promatrača. On je pretrpio mnogo toga od ljudskih ruku, a sada je od Božje ruke trpio za grijeha. Petar je napisao: „Krist je jedanput za grijeha pretrpio, pravedan za nepravedne, da nas privede Bogu“ (1. Petrova 3,18).

Taj čudesan ishod Isusovih patnji očitovao se razdiranjem hramskoga zastora, koji je sprečavao pristup „Svetinji nad svetinjama“. Putem Isusove okajne patnje sada je bio omogućen pristup k Bogu (Hebrejima 10,19-22).

„I povika Isus jakim glasom“, jer mu nitko nije mogao oduzeti život: on ga je sam položio te predao svoj duh Ocu (Ivan 10,17.18).

Rimskog se stotnika raspeće dojmilo dublje negoli svjetinu. Taj časnik odao je počast Bogu i preminulom Gospodinu, dok je narod, očito, bio obuzet strahom od osude.

Bog je već bio rekao gdje će njegov sin biti sahranjen: „I priredili su mu grob sa zločincima, ali s bogatim je bio u svojoj smrti“ (Izaija 53,9). To proročanstvo ispunio je cijenjeni član židovskoga vijeća, Josip iz Arimateje. On je bio Isusov učenik, no „potajno zbog straha od Židova“ (Ivan 19,38).

Premda su se Isusovi učenici razbježali, Josip se iznenada ohrabrio u toj nevolji. Zajedno s Nikodemom, koji je ranije bio došao k Isusu noću, privremeno je balzamirao Isusa i sahranio ga prije Subote (u 18 sati). Grobnica još nikada nije bila upotrijebljena i u njoj nije bilo ni traga truleži. Žene su pripravile sve za konačno balzamiranje, koje su nakanile obaviti prvoga dana u tjednu, dan nakon Subote.

Isusovo uskrsnuće

Grobnica u koju je bilo položeno tijelo Gospodina Isusa bila je na kraju prolaza isklesanog u stijeni. Bila je zatvorena velikim kamenom koji je na dan sahrane dovaljan na otvor ulaza. Na zahtjev židovskih vođa, u Subotu je zapečaćena i pred nju je postavljena straža (Matej 27,60-66).

Kad je osvanula nedjelja, žene koje su htjele pomazati Gospodinovo tijelo došle su do grobnice. Na svoje zaprepaštenje, grobnicu su našle otvorenu i praznu. Tako su one prve bile svjedocima Isusova uskrsnuća. Dvojica anđela porazgovarala su s njima, rekavši da je on uskrsnuo i da je živ. Da, Krist je Živi, Knez života (Djela 3,15). Nije bilo moguće da ga smrt zadrži (Djela 2,24). Anđeli su pomogli ženama u njihovoj smetenosti podsjetivši ih da im je Gospodin rekao da će treći dan uskrsnuti (Luka 9,22; 18,33). Tada su se sjetile da je on to učinio.

Žene su jedanaestorici apostola ispričale o svom iskustvu kod praznoga groba i o anđelovu svjedočenju o uskrsnuću. Juda im zbog svoje izdaje više nije pripadao, ali je Petar, koji je zanijekao Isusa, i dalje bio jedan od njih. Apostoli su bili prisutni kad je Isus u više navrata najavljivao svoje uskrsnuće. No kad se ono dogodilo, izgledalo im je tako nevjerojatno da su ga odbacili kao “naklapanje” ili tlapnju.

Petar je na srcu nosio teret; tri puta je zanijekao svog Učitelja pa je čeznuo za time da to ispravi. Stoga se uputio ispitati to. Ivan mu se pridružio, i našli su sve onako kako su rekle žene. Grobnica je bila prazna. Vidjeli su poveze i ručnik kojim je bila povezana glava smotane odvojeno. Ništa nije ukazivalo na pljačku; sve je potvrđivalo poruku žena i svjedočanstvo anđela. Petra i Ivana je to što su vidjeli navelo da se dive onome što se dogodilo i dovelo do toga da povjeruju u Gospodinovo uskrsnuće, premda su isprva oklijevali.

Na putu za Emaus

Dvojica učenika, koji očigledno nisu bili apostoli, nego su spadali u širi krug vjernika (r. 18), išli su iz Jeruzalema u selo Emaus, udaljeno oko jedanaest kilometara.

Kao i kod žena koje su bile izvijestile da su grobnicu našle praznu, i apostola, njihove su misli i razgovor bili usredotočeni na Gospodina Isusa, njegovu smrt i, tada još nezamislivo, izvješće o njegovu uskrsnuću.

Nisu mogli vjerovati što su čuli, jer inače ne bi napustili Jeruzalem; niti pak bi bili potišteni. Njihovo razočaranje načinom na koji su bila osujećena njihova očekivanja toliko ih je zaokupilo da nisu prepoznali putnika koji im se pridružio.

I oni su zaboravili da je Gospodin bio unaprijed najavio svoje uskrsnuće i činjenicu da je ono spomenuto u Starom zavjetu. No činjenica da nisu računali s Isusovim uskrsnućem učinila ih je još nepovjerljivijim u pogledu njegove vjerodostojnosti.

Nisu prepoznali uskrsloga Gospodina pa su svom suputniku ispričali o svojim osujećenim nadama. Gospodin je osjećao njihovu ljubav prema njemu, kao i njihovu bol. Razvedrio ih je objasnivši im proročanstva o sebi “u svim Pismima” Starog zavjeta. Ustvrdio je da su ona pokazivala da je Krist najprije, prije negoli se pojavi u slavi, trebao trpjeti i umrijeti. Isus će zaista “otkupiti Izraela”, no najprije je, po Božjem naumu spasenja, po svojoj okajnoj smrti omogućio otkupljenje od grijeha svima onima koji vjeruju u njega.

Tajanstveni suputnik na putu za Emaus učenicima je tako uvjerljivo tumačio mesijanska proročanstva da je razvedrio njihova žalosna srca. Stoga su se željeli i dalje družiti s tim strancem.

Isus je, jer je to bio on, ušao s njima u kuću i, kao da je to samo po sebi razumljivo, preuzeo ulogu domaćina te prelomio kruh i zahva-

lio. Taj čin, njima tako dobro poznat, doveo je do toga da ga odmah prepoznaju. Kakve li radosti! on je zaista uskrsnuo!

Tada je Gospodin iščeznuo. U svom uskrslom tijelu on nije vezan prostorom ili vremenom. No to nije umanjilo njihovu radost. Vrativši se u Jeruzalem našli su učenike, također obuzete radošću, gdje govore da se uskrsli Gospodin ukazao Petru.

Isus se ukazuje apostolima

Uskrsli Gospodin iščeznuo je pred onom dvojicom u Emausu, no neočekivano se pojavio posred učenika, premda su vrata bila zaključana (Ivan 20,19).

Isus je pozdravio učenike uobičajeno im zaželjevši mir. Kako li je duboko značenje to imalo sada kada im je Uskrsli pribavio mir “krvlju svoga križa” (Kološanima 1,20).

Učenici su bili zaprepašteni; mislili su da gledaju duha. Uskrsli život je doista život u sasvim novom stanju. Gospodin je nedugo prije toga to objasnio sadućejima (Luka 20,35.36), jer uskrsnuće uvijek uključuje tijelo. Stoga je Gospodin učenicima pokazao svoje ruke i noge, na kojima su bile rane i koje su dokazivale da je to on.

Od svih proročanstava o Mesiji zabilježenih u Starom zavjetu, učenici su dosad najviše cijenili ono o budućem kraljevstvu. No Gospodin im je dao dublje razumijevanje, tako da mogu shvatiti tekstove koji govore o njegovoj smrti i uskrsnuću.

Učenici su bili svjedoci njegove smrti i uskrsnuća; bili su vjesnici koji su svemu svijetu nosili dobru vijest. Božji je zakon bio upućen Izraelu, Evanđelje milosti je za svakoga. Po Isusovoj smrti i uskrsnuću je oprostjenje grijeha dostupno svima i svakome ga treba propovijedati. Pokajanje je uvjet za oprostjenje i ono je istinska promjena srca i uma, koja dovodi čovjeka do toga da prizna Božja prava, okrene se njemu i prihvati spasenje u Kristu.

Učenici nisu trebali odmah ići u svijet, nego čekati u Jeruzalemu. Nakon Isusova uzašašća Otac će im poslati Svetoga Duha i tako ih opremiti “silom odozgo”.

Isus uzlazi na nebo

Uskrsli Gospodin se „nakon svoje muke pokazao živ mnogim neporecivim dokazima: četrdeset dana im se ukazivao i govorio o onome što se tiče kraljevstva Božjega“ (Djela 1,3). Jednom prigodom čak se pojavio pred više od pet stotina svjedoka (1. Korinćanima 15,6).

Sada, nakon četrdeset dana, Isus je ponovno bio s učenicima. Izveo ih je iz Jeruzalema do Betanije, do Maslinske gore. I dok je Gospodin podignutih ruku blagoslivljao svoje učenike, bio je podignut. U Izraelu je veliki svećenik blagoslivljao narod podignutih ruku (Levitski zakonik 9,22). To nam ukazuje na Gospodinovu službu kao našeg Velikog Svećenika u nebu, gdje on sada djeluje u korist vjernika. on, „budući da ostaje zauvijek, ima nepromjenjivo svećeništvo. Stoga on i može potpuno spašavati one koji po njemu pristupaju Bogu, budući da on uvijek živi da ih zastupa“ (Hebrejima 7,24.25).

Lukino evanđelje počelo je s izvješćem o svećeniku Zahariji, a završava s novim “svetim svećeništvom” učenika, koji prinose “duhovne žrtve” slaveći Boga. Prepoznali su u Kristu ugaoni kamen koji su ljudi odbacili, ali je Bogu izabran i dragocjen (1. Petrova 2,5.6).